T.C.
TRAKYA ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
REKREASYON YÖNETİMİ ANA BİLİM DALI
YÜKSEK LİSANS TEZİ

GELENEKSEL SPORLARIMIZDAN KUŞAK GÜREŞİ SPORCU VE YÖNETİCİLERİNİN BOŞ ZAMAN MOTİVASYON VE TATMİNLERİNİN İNCELENMESİ

Oktay MERİÇ

TEZ DANIŞMANI
Dr. Öğr. Üyesi Şengül DEMİRAL

EDİRNE 2019

T.C.
TRAKYA ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
REKREASYON YÖNETİMİ ANA BİLİM DALI
YÜKSEK LİSANS TEZİ

GELENEKSEL SPORLARIMIZDAN KUŞAK GÜREŞİ SPORCU VE YÖNETİCİLERİNİN BOŞ ZAMAN MOTİVASYON VE TATMİNLERİNİN İNCELENMESİ

Oktay MERİÇ

TEZ DANIŞMANI
Dr. Öğr. Üyesi Şengül DEMİRAL

EDİRNE 2019

T.C.

TRAKYA ÜNİVERSİTESİ

SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ

...Rekreasyon Yönetimi... ANABİLİM DALI

.....PROGRAMI

YÜKSEK LİSANS TEZİ

...Oktay MERİÇ... tarafından hazırlanan Geleneksel Sporlarımızdan Kuşak Güreşi Sporcu ve Yöneticilerinin Boş Zaman Motivasyon ve Tatminlerinin İncelenmesi Konulu **Yüksek Lisans** tezinin Sınavı, Trakya Üniversitesi Lisansüstü Eğitim-Öğretim Yönetmeliği'nin 19-6 maddeleri uyarınca ...Pazartesi... günü saat ...13:30... 'da yapılmış olup, yüksek lisans tezinin *...kabul edilmesine... **OYBİRLİĞİ/OYÇOKLUĞU** ile karar verilmiştir.

JÜRİ ÜYELERİ	KANAAT	İMZA
Prof. Dr. Hakan TUNA	Kabul edilmesine	
Dr. Öğ. Üy. Ali DEMİR	Kabul edilmesine	
Dr. Öğ. Üy. Şengül DEMİRAL	Kabul edilmesine	

* Jüri üyelerinin, tezle ilgili kanaat açıklaması kısmında "Kabul Edilmesine/Reddine" seçeneklerinden birini tercih etmeleri gerekir.

T.C
YÜKSEKÖĞRETİM KURULU
ULUSAL TEZ MERKEZİ

TEZ VERİ GİRİŞ FORMU

Referans No	10252968
Yazar Adı / Soyadı	OKTAY MERİÇ
T.C.Kimlik No	40291155928
Telefon	5543194822
E-Posta	oktaymeric89@gmail.com
Tezin Dili	Türkçe
Tezin Özgün Adı	GELENEKSEL SPORLARIMIZDAN KUŞAK GÜREŞİ SPORCU VE YÖNETİCİLERİNİN BOŞ ZAMAN MOTİVASYON VE TATMİNLERİNİN İNCELENMESİ
Tezin Tercümesi	INVESTIGATION OF LONG-TIME MOTIVATION AND SATISFACTION OF GENERATION WRESTLING ATHLETES AND MANAGERS FROM OUR TRADITIONAL SPORTS
Konu	Spor = Sports
Üniversite	Trakya Üniversitesi
Enstitü / Hastane	Sosyal Bilimler Enstitüsü
Anabilim Dalı	Sosyal Bilimler Anabilim Dalı
Bilim Dalı	Rekreasyon Yönetimi Bilim Dalı
Tez Türü	Yüksek Lisans
Yılı	2019
Sayfa	105
Tez Danışmanları	DR. ÖĞR. ÜYESİ ŞENGÜL DEMİRAL
Dizin Terimleri	
Önerilen Dizin Terimleri	GELENEKSEL SPOR:TRADITIONAL SPORT KUŞAK GÜREŞİ : GENERATION WRESTLING BOŞ ZAMAN MOTİVASYON VE TATMİNİ :LEISURE TIME MOTIVATION AND SATISFACTION

10.06.2019

İmza:.....

TEŞEKKÜR

Tezimin hazırlanma sürecinde öncelikli olarak manevi desteklerini esirgemeyen eşim Gizem'e, bu günlere gelmemi sağlayan annem Gülümser ve babam Recep'e, araştırmamda konu belirlememe yardımcı olan, ayrıca çalışma süresince bilgi birikimini esirgemeyen danışman hocam Dr. Öğr. Üyesi Şengül DEMİRAL'e, Prof. Dr. İlhan TOKSÖZ'e , Doc. Dr. Cem KURT'a, Doc. Dr. İsa SAĞIROĞLU'na, Dr. Öğr. Üyesi Ajlan SAÇ'a ve Kırkpınar Beden Eğitimi ve Spor Müdürü Prof. Dr. Hakan TUNA'ya, anketlerin uygulanmasında çalışmaya destek veren Türkiye Geleneksel Sporlar Federasyonu Kuşak Güreşi As Başkanı Sayın Fahrettin ŞOLPAN'a, çalışma boyunca yardımlarını ve desteğini esirgemeyen, istatiksel verileri sağlamada yardımcı olan Gökhan KOÇTÜRK'e, Trakya Üniversitesi Proje Birimine (TÜBAP)'a maddi desteklerinden dolayı ve çalışmamın anketine denek katılarak verileri almamda yardımcı olan geleneksel sporlarımızdan kuşak güreşi yönetici ve sporcularına, bu araştırmada emeği geçen dostlarıma teşekkür eder saygılarımı sunarım.

Edirne, 2019 **Oktay MERİÇ**

ÖZET

Geleneksel sporlarımızdan olan kuşak güreşi sporcu ve yöneticilerinin boş zaman motivasyon ve tatminlerinin farklı değişkenlerle kıyaslayarak aralarındaki ilişkilerin incelemesi amaçlandı. Araştırma evrenini geleneksel sporlar, örneklemini ise Geleneksel Sporlar Federasyonu Kuşak Güreşi Gençler kategorisinde yarışan sporcular ve bu kategoride görev yapan yöneticiler oluşturmuştur. Çalışmada üç bölümden oluşmuştur. Veriler anket yoluyla sağlanmıştır. İlk bölümde kişilerin demografik özellikleri üzerinde durulmuştur. İkinci bölümde 2008 yılında Mutlu tarafından Türkçeye uyarlanan "Boş Zaman ve Motivasyon Ölçeği", üçüncü bölümde ise Karlı tarafından 2008 yılında Türkçeye uyarlanan "Serbest Zaman Tatmin Ölçeği" kullanılmıştır. Araştırmada anket yolu ile sağlanan veriler SPSS paket programı ile analiz elde edilmiş ve değerlendirilmiştir. Katılımcıların anket formundaki ifadeler karşısındaki tutumları, her bir soru için frekans dağılımı ve yüzde oranları dağılımı ile incelenmiştir. Sonuçlar yorumlanırken anlamlılık düzeyi olarak 0,05 kullanılmış olup; $p<0,05$ olması durumunda anlamlı bir ilişkinin (farklılığın) olduğu, $p>0,05$ olması durumunda ise anlamlı bir ilişkinin (farklılığın) olmadığı belirtilmiştir. Yapılan bu çalışmada Serbest Zaman Tatmin Toplam puanları ile "Boş Zaman Motivasyon Toplam" puanları arasında pozitif yönlü, orta düzey ve istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki saptanmıştır ($r=0,459$; $p<0,01$). Çalışma sonucunda araştırmaya dâhil olan katılımcıların Serbest Zaman Tatmin Toplam puanları ile alt boyutları arasında pozitif yönlü, yüksek ve istatiksel olarak anlamlı ilişkiler saptanmıştır. Serbest Zaman Tatmin Toplam puanları ve alt boyutları ile "Motivasyonsuzluk" puanları arasında pozitif yönlü, zayıf ve istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki saptanmıştır ($r=0,211$; $p<0,05$).

Anahtar Kelimeler: Boş zaman, rekreasyon, motivasyon, tatmin

ABSTRACT

The aim of this study was to compare the leisure time motivation and satisfaction of different generations of sports wrestling athletes and managers. The research population is composed of traditional sports, and the sample is composed of the athletes competing in the category of traditional sports federation and the managers of this category. In the study, data collection tool was used as a three-part questionnaire. The first part focuses on the demographic characteristics of individuals. In the second part, Leisure and Motivation Scale "which was adapted to Turkish by Mutlu in 2008 and in the third part "Free Time Satisfaction Scale "which was adapted to Turkish by Karli in 2008 was used. The data obtained through the questionnaire were analyzed and evaluated by SPSS package program. Participants' responses in the questionnaire were examined with frequency distribution and percentage ratios for each question. When interpreting the results, 0.05 was used as the level of significance; It was stated that there was a meaningful relationship ($p < 0.05$) in the case of $p < 0.05$ and no significant relationship ($p > 0.05$). In this study, there was a positive, medium level and statistically significant relationship between Free Time Satisfaction Total scores and bir Leisure Time Motivation Total ($r = 0.459$ $p < 0.01$). As a result of the study, a positive and high and statistically significant relationship was found between the total scores of the participants and their sub-dimensions. Leisure Satisfaction with total score and subscales "Motivasyonsuzluk" positive points between weak and statistically significant relationship was found.
($r = 0.211$ $p < 0.05$)

Key Words: Leisure time, recreaction, motivation, satisfaction

ÖNSÖZ

Araştırma ile, alternatif rekreasyon etkinlikleri olarak geleneksel sporun ülke tanıtımı için bir önem arz etmesi, turizm değerlerine yönelik katkıları ile ülkemizde önemli bir yere taşınması için bazı çıkarımlarda bulunulmuştur.

Günümüze kadar gelen geleneksel Türk sporlardan biri de kuşak güreşidir. Eskiden Anadolu'da yaygın bir oyun iken son yıllarda sadece bazı yörelerimizde görülen kuşak güreşi özelinde öneriler geliştirilmiştir. Bu spor dalının, ulusal düzeyde yaygınlaştırılması için gerekli olan koşullar araştırılmıştır. Ayrıca, ülkenin kuşak güreşi ile uluslararası platformda daha iyi tanıtılabilmesi için öneriler sunulmuştur

Bu bağlamda geleneksel kuşak güreşinin günümüzde rekreaktif, sportif etkinlik ve performans olarak uygulanmasında; sporcu ve yöneticilerin boş zaman motivasyon ve tatminlerinin incelenerek elde edilen veriler sonucunda bu sporun gelecek nesillere aktarımına katkı sağlayacak bir kaynak oluşturması hedeflenmiştir.

"Geleneksel Sporlarımızdan Kuşak Güreşi Sporcu ve Yöneticilerinin Boş Zaman Motivasyon ve Tatminlerinin İncelenmesi" adlı çalışma bize yol gösterici olacaktır.

İÇİNDEKİLER

TEŞEKKÜR ..... **i**
ÖZET ..... **ii**
ABSTRACT ..... **iii**
ÖNSÖZ ..... **iv**
TABLOLAR LİSTESİ ..... **viii**
ŞEKİLLER LİSTESİ ..... **ix**
GİRİŞ **1**

BİRİNCİ BÖLÜM

ZAMAN, BOŞ ZAMAN ve REKREASYON KAVRAMI

1.1.Zaman Kavramı **4**
1.2.Boş Zaman Kavramı **5**
1.2.1.Boş Zamanın Temel Fonksiyonları 7
1.2.2.Boş Zamanı Değerlendirmenin Yararları 9
1.2.2.1.Fiziksel Yararları 9
1.2.2.2.Psikolojik Yararları 10
1.2.2.3.Toplumsal Yararları 10
1.3.Rekreasyon **11**
1.3.1.Rekreasyon Kavramı ve Özellikleri 12
1.3.2.Rekrasyon Sınıflandırılması 14
1.3.3.Rekreasyon Yararları 18

İKİNCİ BÖLÜM

MOTİVASYON VE TATMİN

2.1.Motivasyon Kavramı 20

2.1.1.Motivasyonla İlgili Temel Kavramlar.....21

2.1.1.1.Güdü.....21

2.1.1.2.Tutum 22

2.1.1.3.Davranış 23

2.1.2.Motivasyon Çeşitleri 24

2.1.2.1.İçsel Motivasyon 24

2.1.2.2.Dışşal Motivasyon.....26

2.1.2.3.Motivasyonsuzluk 27

2.1.3.Maslow'un İhtiyaçlar Hiyerarşi 28

2.2Tatmin 30

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

GELENEKSEL SPORLAR VE KUŞAK GÜREŞİ

3.1. Geleneksel Sporlar, Dünya ve Türkiye'de Kuşak Güreşi 33

3.1. 1.Geleneksel Sporların Rekreatif Etkinliklere Etkisi 36

3.1.2.Rekreatif Etkinlik Olarak Kuşak Güreşi 37

3.1.3.Sportif Performans Olarak Kuşak Güreşi 37

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

MATERYAL METOT

4.1. Araştırmanın Amacı ve Önemi 40

4.2. Araştırmanın Evren ve Örneklemi 40

4.3. Araştırmada Kullanılan Ölçek ve Anket 41

4.4. Verilerin Toplanması ve Analizi 41

BEŞİNCİ BÖLÜM

BULGULAR

5.1.Bulgular 44

ALTINCI BÖLÜM

TARTIŞMA

6.1.Tartışma 74

YEDİNCİ BÖLÜM

SONUÇ VE ÖNERİLER

7.1. Sonuç ve Öneriler 88

KAYNAKÇA 91

EKLER 103

TABLOLAR LİSTESİ

Tablo 1. Kategorik değişkenlere ilişkin frekans ve dağılım tablosu 44
Tablo 2. Sayısal değişkenlere ilişkin tanımlayıcı istatistikler tablosu 46
Tablo 3. Cinsiyet bazında normallik testi sonuçları 47
Tablo 4. Normal dağılıma uyan değişkenlerin cinsiyet bazında karşılaştırılmalarına ilişkin "Bağımsız t testi" sonuçlar 48
Tablo 5. Normal dağılıma uymayan değişkenlerin cinsiyet bazında karşılaştırılmalarına ilişkin "Mann Whitney testi" sonuçları 49
Tablo 6. Kategori bazında normalliktesti sonuçları 50
Tablo 7. Normal dağılıma uyan değişkenlerin kategori bazında karşılaştırılmalarına ilişkin "Bağımsız t testi" sonuçları 51
Tablo 8. Normal dağılıma uymayan değişkenlerin kategori bazında karşılaştırılmalarına ilişkin "Mann Whitney testi" sonuçları 51
Tablo 9. Anne Eğitim Durumu bazında normallik testi sonuçları 53
Tablo 10. Normal dağılıma uyan değişkenlerin anne eğitim durumu bazında karşılaştırılmalarına ilişkin "Tek Yönlü ANOVA testi" sonuçları 54
Tablo 11. Normal dağılıma uymayan değişkenlerin anne eğitim durumu bazında karşılaştırılmalarına ilişkin "Kruskal Wallis testi" sonuçları 55
Tablo 12. Baba Eğitim Durumu bazında normallik testi sonuçları 57
Tablo 13. Normal dağılıma uyan değişkenlerin baba eğitim durumu bazında karşılaştırılmalarına ilişkin "Tek Yönlü ANOVA testi" sonuçları 59
Tablo 14. Normal dağılıma uymayan değişkenlerin cinsiyet bazında karşılaştırılmalarına ilişkin "Kruskal Wallis testi"sonuçları 60
Tablo 15. Başarı durumu bazında normallik testi sonuçları 61
Tablo 16. Normal dağılıma uymayan değişkenlerin başarı durumu bazında karşılaştırılmalarına ilişkin "Kruskal Wallis testi" sonuçları 63
Tablo 17. Etkinlik türü bazında normallik testi sonuçları 64
Tablo 18. Normal dağılıma uyan değişkenlerin etkinlik türü bazında karşılaştırılmalarına ilişkin "Bağımsız t testi" sonuçları 65
Tablo 19. Normal dağılıma uymayan değişkenlerin etkinlik türü bazında karşılaştırılmalarına ilişkin "Mann Whitney testi" sonuçları 66
Tablo 20. Etkinlik Sıklığı bazında normallik testi sonuçları 66
Tablo 21. Normal dağılıma uyan değişkenlerin etkinlik sıklığı bazında karşılaştırılmalarına ilişkin "Tek Yönlü ANOVA testi" sonuçları 68
Tablo 22. Normal dağılıma uymayan değişkenlerin etkinlik sıklığı bazında karşılaştırılmalarına ilişkin "Kruskal Wallis testi" sonuçları 69
Tablo 23. "Motivasyonsuzluk" ve "Serbest Zaman Tatmin Toplam" puanları ile ölçek altboyutları arasındaki ilişkiye ait korelasyon testi sonuçları 69

ŞEKİLLER LİSTESİ

Şekil 1: Maslow'un İhtiyaçlar Hiyerarşisi……28

GİRİŞ

Bir iş veya oluşun içinde geçtiği, geçeceği ve geçmekte olduğu süre veya vakite zaman denir. Zaman kavramının başlıca özellikleri şunlardır. Zaman ödünç alınamaz, kiralanamaz, satın alınamaz, çoğaltılamaz depolanamaz, tasarruf edilemez, iyi değerlendiremeyenlerde stres yaratır (Hazar, 2003).

Sanayileşme sonunda Avrupa'da endüstriyel ve teknik alandaki hızlı değişim; günlük hayatta çalışma sürecinin kısalmasına, serbest zamanların çoğalmasına ve kişi başına düşen milli gelirin artmasına önemli katkılar sağlamıştır. Ulaşım alanındaki hızlı gelişim ile uzak yerler yakınlaşmış ve insanlar yıllık tatillerinde uzak ve değişik kültürlerde rekreasyon , eğlence ve spor aktiviteleri aramaya başlamıştır (Hacıoğlu vd., 2003)

Boş zaman, insanın zorunluluklara bağlı olmadan, amaç şart koşmadan eğilim ve arzular yönünde, örf, adet ve geleneklere uygun tarzda, başkalarıyla birlikte veya yalnız başına meşguliyeti ve dinlenmesi için hak ettiği zamandır (Hazar, 2003). Çağımızda serbest zamanla ilgili kavram ve olguların giderek önem arz etmesinde, haftalık çalışma saatlerinin azalması, daha uzun tatil süreleri, erken emeklilik, yeni teknolojilerin hayatı kolaylaştırması ve işsizlik oranındaki artış insanların sahip olduğu boş zaman süresinin artmasına sebep olduğu söylenebilir (Ağduman, 2014)

İnsanoğlu tükenen ömründe zorunlu ihtiyaçlar dışında kalan saatlerde, yani serbest zamanında, gönüllü olarak katıldıkları ve doyum sağladıkları etkinliklere rekreasyon denir. (Hazar, 2003).

Kişinin boş zamanlarında katılacağı faaliyetleri seçim özgürlüğünün olması ve aktivite ile uyumun sağlanmasında boş zaman motivasyonları etkilidir. Yurcu vd. (2018) çalışmasında Boş zaman motivasyonu insanı davranışa sevk eden, bu davranışların şiddetini ve enerji düzeyini belirleyen, davranışlara belirli bir yön veren ve devamını sağlayan çeşitli iç ve dış nedenlerle birlikte bunların işleyişini kapsayan biyolojik ve fizyolojik kültürel içerikli bir durum olarak açıklamıştır.

Boş zaman motivasyonu ve davranışlarının sosyo-psikolojik sonuçları olarak ifade edilmesine ise boş zaman tatminidir. Boş zaman tatminini Beard ve Ragheb

(1980:), “bireylerin boş zaman etkinliklerinde elde ettikleri, kazandıkları, ulaştıkları ve algıladıkları pozitif duygular”, şeklinde açıklamıştır (Yurcu vd, 2018).

Spor insanları bir araya getiren tüm dünya tarafından kabul gören fizyolojik, kültürel, sosyo-ekonomik ve evrensel bir sosyal aktivitedir. Kitleleri peşinde sürüklemesi ve her yaş grubuna hitap etmesinden dolayı da büyük bir ekonomi olarak uzmanların ve yatırımcıların dikkatini çekmektedir (Demiral, Demir, 2018). Spor farklı biçimlerde hem geçmişte hem de günümüzde her kültürde önemli bir rol oynamaktadır (Guttmann A., 2004).

Kültürün bir unsuru olarak spor, bireyleri ve toplumların düşünce ve davranışlarını biçimlendirmekte ve diğer kültür unsurlarını da etkileyerek milli özellikleri kazandırmaktadır (Güven, 1992; 1993). Sporun, kültürel unsurların taşınmasındaki rolü ancak gelecek kuşaklara aktarılan uygulamalar dikkate alındığında görülecektir. Toplumda yapılan bütün hareketler toplum tarafından değerlendirilir, norm ve değerleri oluşturulur ve sonraki nesillere aktarımı sağlanır. Toplumda kabul gören ve sürekliliği olan, hareketlerin ve davranışların tekrarlanması onların gelenekselleştiğinin göstergeleridir.

Dini ve milli ritüelleri içerisinde tutan geleneksel Türk sporları içerisinde Türk örf adet ve geleneklerindeki yardımseverlik, misafirperverlik örneklerinin sergilendiği ortamı sağlayan sportif organizasyonlardan oluşabilmektedir. Geleneksel spor organizasyonlarının temel amacı kazanmanın ön planda olmadığı ama yarışmayı esas alan ve fair play ruhunun en güzel örneklerinin sergilendiği sportif aktivitelerdir (Güven, 1993); (Atabeyoğlu, 2000).

Günümüze kadar gelen geleneksel Türk sporlardan birisi de kuşak güreşidir. Bu bağlamda geleneksel kuşak güreşinin günümüzde rekreaktif sportif etkinlik ve performans olarak uygulanmasında; sporcu ve yöneticilerin boş zaman motivasyon ve tatminlerinin incelenerek elde edilen verilerin sonucunda bu sporun gelecek nesillere aktarımına katkı sağlayacak bir kaynağın oluşmasına katkı sağlamak hedeflenmiştir.

Bu çalışma geleneksel sporlarımızdan kuşak güreşi sporcu ve yöneticilerinin boş zaman motivasyon ve tatminleri arasındaki ilişkiyi saptamak amacıyla yapılmıştır.

1

BİRİNCİ BÖLÜM

ZAMAN, BOŞ ZAMAN ve REKREASYON KAVRAMI

Bu bölümde zaman kavramı, boş zaman kavramı ve rekreasyon konuları incelenmiştir.

1.1.Zaman Kavramı

Zaman kavramı sonsuz bir süreci ifade etmektedir (Smith, 1998).

Kolay tanımlanamayan, üzerinde çeşitli yorumlar yapılan, hatta felsefeciler tarafında Dünyada en uzun ve en kısa olan, en yavaş ve en hızlı hareket eden, hem hiç alaka duyulmayan, hem de üzüntü verebilen, o olmayınca hiçbir şey yapılamayan şeye zaman denir (Sabuncuoğlu , 2002: 78).

Herkes zamanını amaçları doğrultusunda kullanmaktadır. Amacın belirlenmesi bu doğrultuda tutum oluşturulması ve buna göre etkinliklerin yapılması hedefe ulaşmayı kolaylaştırır (Alay ve Koçak, 2003).

İnsanoğlu senelerdir zamanın azlığından tasalanmakdır. Zaman ikame edilemez, akışı yavaşlatılamaz, tekrar başlatılamaz. İnsanoğlu için ihtiyaç olan yegane kaynaktır. Zaman ölçülebilir niteliğe sahiptir, doğrusaldır ve öngörülebilirdir. Bu özellikleri, insanoğlunun bu kaynağı planlamasını kolaylaştırır. Fakat yanlış kullanılırsa insanoğluna ağır faturalar ödetir. (Atkinson, 1997: 19).

Yapılacak işi zamanında yapma ve az zamanda tamamlamak önemlidir. Böylece bireyler daha verimli olurlar, işleri planlamaya, farklı hobi ve ilgilere zaman bırakabilirler (Tutar vd. , 2004: 199).

Türkçe sözlükte zaman: Meydana gelen olayları sıralamaya yarayan başsız (ezeli) ve sonsuz (edebi) mücerret kavram, vakit (Doğan, 1989: 180).

Zamanın tek evrensel koşul olmasından dolayı, bütün işler zaman içinde ve zaman harcanarak yerine getirilmektedir. Eylemin geçtiği süre olarak tanımlanan zaman, en kıt ve en değerli yaşam kayağıdır.

Zaman çağımızda ulusal ve uluslararası mücadelede önemli unsurdur. 70'lerde maliye, 80'lerde kalite ön plana çıkarken, günümüzde de gelecekte de zaman örgütlerin rekabet üstünlüğünü sağlaması açısından en önemli unsur olarak görülmektedir. İdareciler hangi yönetim kademesinde olurlarsa olsunlar birçok önemli ve çeşitli görevleri sınırlanmış bir zaman diliminde yerine getirmeyle yükümlüdürler (Erdem ve Kaya, 1998: 99).

İdarecinin bulunduğu durum, ondan etkinlik talep etmekte, hem de bu etkinliği, olağanüstü zor hale getirmektedir. İsteğe cevap vermenin hareket noktasını yöneticinin yönetsel zamanı iyi kullanması gösteririr. (Drucker, 1992: 18

1.2.Boş Zaman Kavramı

Boş zaman: Uyumak, yemek ve çalışmak için ayrılan zamanın dışında kalan zamandır. Boş zamanın İngilizce sözlük anlamında işten veya görevden serbest olan zaman anlamına gelmektedir. Bu nedenle bazı görüşlere göre boş zaman kavramı yerine serbest zaman kavramı tercih edilmektedir. Bu çalışmada boş zaman kavramı kullanılmıştır.

Boş zaman kavramıyla ilgili literatürde birçok açıklama bulunmaktadır ve bu açıklamalardan bazıları aşağıdaki gibidir.

Boş zaman; günlük gereksinim için harcanandan arta kalan zamandır. Çalışma dışı zaman; yaşamı kazanma amacı ile nedensel ve düşünsel çabalar ya da iş için harcanan zorunlu zamanın dışında kalan zamanı oluşturur (Kılbaş 2010:4)

Boş zaman; kişinin işle uğraşmayacağı, yaşamsal zorunluluklarının ve biçimsel görevlerinin dışında kalan ve kendi isteği yönünde harcayabileceği vakittir (Kılbaş 2010:4).

Müftügil'e göre boş zaman; kişinin iş ve işle ilgili sorumlulukları ile kendisinin ve ailesinin bakımına ayırdığı zamanın dışında kalan, zorunlulukların olmadığı özgür bir zaman birimidir (Karaküçük,1997).

Zorlu'ya göre boş zaman; insanın zorunluluklara bağlı olmadan, amaç şart koşmadan, eğilim ve arzular yönünde örf, adet ve geleneklere uygun tarzda, başkalarıyla birlikte veya yalnız başına meşguliyeti ve dinlenmek için hak ettiği zamandır (Karaküçük,1997).

İnsanların; boş zamanlarını gönüllü olarak katıldıkları ve doyum sağlayıcı (dinlendirici, eğlendirici, hoşnut ve mutlu edici) etkinlikler için kullanmasına boş zamanı değerlendirme denir.

İnsanların sahip oldukları ve kullanabilecekleri boş zaman dilimi sanayi devrimi sonrası ulaşımda ve teknolojideki gelişmeler sonrası sürekli arttırmaktadır. Karaküçük boş zamanı iki ucu keskin kılıca benzetmiştir. Olumlu kullanılırsa kişisel ve toplumsal gelişim, olumsuz kullanılırsa bunalım, başıbozukluk gibi sorunları ortaya çıkarmaktadır. Bu nedenle boş zaman değerlendirilme, gelişmiş ve gelişmekte olan ülkelerin ortak sorunlarındandır. Boş zamanın olumsuz kullanımından ortaya çıkacak sorunları engellemek veya en aza indirmek, olumlu kullanımını sağlayarak

kişisel ve toplumsal gelişimi sağlamak için boş zamanların değerlendirilmesine önem verilmektedir (Hazar, 2003).

1.2.1.Boş Zamanın Temel Fonksiyonları

Günümüz teknolojisinin, toplumlara ve toplumun bireylerine kazandırdığı en değerli olanaklarından birisi olan boş zaman olgusu ve onun değerlendirilmesi giderek önemini arttırmakta ve gelişmişliğin kriterlerinden biri olarak kabul edilmektedir. Kişinin özgün ve toplumsal isteklerini yerine getirebilmeleri, fiziksel ve ruhsal sağlıklarını koruyabilmeleri, büyük ölçüde boş zamanlarında yaptıkları faaliyetlerle yakından ilgilidir. İnsanları yoğun, yorucu, sıkıcı ve rutin olan iş faaliyetlerinin stresinden uzaklaştırmak, genellikle dinlendirici, rahatlatıcı ve yeniden toparlayıcı özelliğe sahip, rekreatif nitelikli faaliyetlerle gerçekleştirilebilmektedir (Öçalan, Öcal, Yörübulut, 2013).

Boş zaman yerinde, verimli kullanılırsa; insana kendi kendine kalmak, kendi isteğini, zevkini, yeteneğini, kendi sorumluluğunu, özgürlüğünü sezme, vaktini kullanmada, iş yapmakta kendi isteğine göre bir seçim yapma ve böylece kendi kendini bulmak olanağı verir. Yararlı değerlendirilen boş zamanlar, kişinin kendini ifade etmesini, yaratıcılığının gelişmesini, yeni deneyimler kazanmasını, sosyal çevresinin gelişmesini, huzurlu, mutlu ve sağlıklı bir hayat sürmesini ve üretkenliğini arttırmaktadır (Tutal, 2004).

Sermaye birikimi tasarruf, gibi kavramların sanayi devrimiyle yeni toplumsal değerler olarak ortaya çıkmıştır. Boş zamanların o yıllarda savurganlık ve tembellik olarak değerlendirildiği görülmektedir. Boş zaman; çalışmaya büyük önem verilen sanayi devrimi döneminde, yorulan bireylerin fiziksel gücünü yenileyen ve dengesini yeniden bulmasına yardımcı olan dinlenmenin yerini tutmaktadır. Ancak burada dinlenmenin fiziksel yorgunluğu giderebilmesine karşın, sinir sistemini ve bireyin ruhsal yapısını mutlaka yeniden canlandıracağı gerçeği bilinmelidir. Bu zamanın

dinlenme fonksiyonu kadar önemli diğer iki fonksiyonu da vardır. Bunlar eğlenme ve gelişim fonksiyonlarıdır. Bu iki fonksiyonun bilinci son yıllarda oluşmuştur (Ağduman, 2014).

Karaküçük; "dinlenme fonksiyonunun, boş zamanı en fazla karakterize eden ve farklı algılamalarla, çalışma hayatı boyunca değerlendirilen temel bir fonksiyon olduğunu ifade etmektedir. Dinlenme, yeniden elde etme veya iş sonrası stres ve yorgunluk atma ile bedensel aşınmaları ve sinir gerilimlerini ortadan kaldıran bir fonksiyon üstlenmiştir. Çalışma saatlerinin 12-15 saat olduğu sanayi devriminin ilk dönemlerinde, işçiler boş zamanlarında dinlenme fonksiyonunu sadece fiziksel gücü yeniden elde etmek anlamında kullanmışlardır. Boş zaman çalışanlar için, sadece bir sonraki çalışma gününe fiziksel olarak hazırlanmak demektir".

Çağımızda insanoğlu, ne kadar boş zaman etkinliğine katılırsa o kadar başarılı sayılmakta ve statüsü değişmektedir. Eğlenceye verilen önem günlük yaşamda da görülmektedir. Torkildsen, "eğlenmenin içten gelen bir istek olduğunu ve boş zamanlarımızda bizleri memnun edecek anlara ihtiyaç duyduğumuzu belirtmiştir." Bireyler artık birçok spor ve eğlence aktivitelerinde yoğun olarak yer almakta, spora ve eğlenceye olan bu ilgi 20.yüzyılın başlarında giderek artmakta olan bir akımın etkisiyle; sağlıklarına, duygusal, fiziksel ve psikolojik ruh hallerine verdikleri önem de artmıştır ve artmaya da devam etmektedir (Akyüz, 2015).

Gelişim fonksiyonu, "insan düşüncesini günlük eylemlerin otomatizminden kurtaran, daha geniş sosyal katılıma imkân sağlayan ve insan kişiliğini geliştirip göstermesine eğilimli olan ve çıkarcı olmayan faaliyetleri içerir." Gelişme fonksiyonu, boş zamanda bilgi almak ya da vermek, bir kültürü geliştirmek ihtiyacının ağır bastığı uğraştır. Aniden ortaya çıkan ya da örgütlenmiş gönüllü sosyal faaliyetlere katılma ihtiyacının olduğu faaliyetlerdir (Ağduman, 2014).

1.2.2.Boş Zamanı Değerlendirmenin Yararları

Boş zamanları değerlendirmenin yararlarını temel olarak üç ana başlıkta toplayabiliriz. Bunlar; fiziksel, psikolojik ve sosyal yararlardır.

1.2.2.1.Fiziksel Yararları

Makineleşmeyle beraber artan teknolojik gelişmelere bağlı olarak boş zaman kullanımında bir artış da meydana gelmiştir. Makineler insanlarda bir durağanlık oluşturmuştur. Durağanlaşma birçok sağlık sorunlarını da beraberinde getirmektedir. Sorunlardan kurtulmanın etkili yolu da fiziksel aktivitelere yönelmektir. Boş zaman etkinliklerinden açık ve kapalı alan eğlenceleri, spor, dans, insanların fiziksel sağlıkları için önemli unsurlardır. (Ardahan vd., 2016).

İnsanoğlu hareketli bir varlıktır. Doğumuyla birlikte vücut organları ve sistemleri gelişir ve büyür. Yaşamın devamı için harekete ihtiyaç duyar; yemek yeme, yürümek, çeşitli hareketlerde bulunmak gibi. Sağlıklı büyüme, gelişme ve yaşamı sürdürmek için uygun bir fiziksel yapı ve fiziksel aktivite gereklidir. Yapılan araştırmalar göstermiştir ki; düzenli fiziksel aktiviteye katılan bireylerde şişmanlık, kalp ve dolaşım sistemi hastalıkları, yüksek tansiyon, kolesterol, çeşitli kas ve eklem rahatsızlıklarına daha az rastlanmıştır. Sağlığı korumak için egzersiz bilimsel bir gerçekliktir. Beden sağlığı denince genelde sağlık ilk anlaşılandır. Sağlık bir bütündür. İnsanoğlunun psikolojik ve fiziksel yaşamını kapsar. Sağlıklı olma, sağlıklı yaşamanın en iyi yolu spordur. Sporun sadece sağlık üzerinde etkisi vardır diyebiliriz ama bu ifade eksik kalır. Sporun daha birçok olumlu sonucu bulunmaktadır (Ağduman, 2014).

1.2.2.2.Psikolojik Yararları

İnsan hayatında devamlı olarak rutinlerin tekrar etmesi, sürtüşmeler, kurala dayalı uygulamalar, monotonluk gibi faktörler bireyin moralini bozar. Bununla beraber insanlar değişik bir ortama girerek moral kazanmak isterler. Bu ortam ancak bireyin dinlenebileceği, eğlenebileceği, hayatında değişiklik yaratabileceği ve kendisini yenileyebileceği ve böylece ruhsal tazeliklerini tekrar kazanabileceği boş zaman faaliyetleridir (Karaküçük, 2005).

1.2.2.3.Toplumsal Yararları

Daha çok grup olarak gerçekleşen boş zaman faaliyetleri kişinin sosyal ilişkiler kurmasında ve bu ilişkileri geliştirmesinde etkilidir. Ortak zevkleri ve uğraşıları olan insanlar bir araya gelerek sosyalleşebilmektedirler (Karaküçük, 2005).

Benzer konu üzerinde yapılan bir boş zaman faaliyeti içinde toplumun her kesiminden insan bulunmaktadır. Bu da toplum hayatının niteliğini arttırmakta ve toplumun moral değerini yükseltmektedir. Boş zaman etkinliklerine katılım yoluyla oluşan gruplarda gerçekleşen toplumsallaşma içsel ve kalıcı olmaktadır (Ardahan vd., 2016)

Boş zaman etkinliklerine katılan kişi kendini ifade eder deneyimlerini paylaşır, kendini başarılı görür, insanlarla arkadaşlık kurar ve insanları tanımak ister bunlarda kişilik gelişimizi ve sosyalleşmemizi olumlu yönde etkiler (Ardahan vd.,2016). Yapılan araştırmalar boş zaman bilincine sahip olan birey ve toplumların bedensel, zihinsel, duygusal ve sağlık yönünden, bu bilince sahip olmayan toplumlardan daha önde olduğunu oraya koymuştur. Bunun yanı sıra rekreasyon için ayrılan zaman dilimi, insanların ve toplumların kendilerini daha iyi ifade edebildikleri zaman dilimini oluşturur (McLean vd.,2008).

1.3.Rekreasyon

Rekreasyon köken olarak Türkçe değildir, Latince de yenilenme, tazelenme anlamındaki “recreate” sözcüğünden gelir.

Türkçede insanların boş zamanlarında, eğlence ve spor amacıyla gönüllü olarak katıldıkları etkinliklerdir. Diğer tanımda Bir bölgeyi insanların eğlenme, dinlenme amacıyla kullanabilecekleri bir hale getirmedir (T D K, 2018). McLean, Rogers ve Hurd (2005) rekreasyonu, tüm yönleriyle açıklamaya çalışmışlardır. Rekreasyonu “devlet eliyle ve özel girişimlerle küresel ölçekteki doğal park, şehir, kasaba, ülkelerdeki toplum merkezleri, spor alanları, su parkları, eğlence alanları ve parklarda gerçekleştirilen etkinliklerin tümü olarak tanımlamaktadırlar.

Rekreasyon terimi farklı araştırmacılar tarafından çeşitli şekillerde tanımlanmıştır. Daha antik dönemde Aristo rekreasyonu başka herhangi bir amaç gütmeksizin, yapmak için yapılan bir etkinliğin içinde bulunmak olarak tanımlamıştır (Kraus, 1971,254). Genel anlamda serbest zamanları değerlendirme anlamını vermek için kullanılsa da bireylerin ve grupların serbest zamanlarında gönüllü olarak katıldıkları dinlendirici ve eğlendirici aktiviteler (Ozankaya,1980, s.27; Karaküçük, 2005, s.59) veya geniş anlamda serbest zamanlarda katılınan etkinliler rekreasyon olarak tanımlanmaktadır (Boud-Bovly ve Lawson, 1998,s.1).

Rekreasyon dolu, anlamlı ve iyi bir yaşam için elçidir (Ramazanoğlu vd., 2004). Kimisi rekreasyonu, bir faaliyete gönüllü olarak katılan bireye içsel bir tatmin sağlayan toplumsal açıdan kabul edilebilir değerli bir serbest zaman deneyimi olarak tanımlarken (Hutchinson,1949, s.17); Kraus (1966,s.7) Kimisi rekreasyonu, doğrudan tatmin ve motivasyon sağlamak veya rekreasyon aracılığıyla kişisel veya sosyal bazı değerleri gerçekleştirebilme amacıyla gönüllü olarak seçilen etkinlikler olarak görür. Bazıları ise genellikle eğlenceli ve keyif veren; iş anlamı taşımayan, serbest zaman dilimi içerisinde gerçekleştirilen etkinlikler ve deneyimler olarak tarif etmektedir.

Diğer bazı tanımlar ise: “Kişinin serbest zamanında zevk almak için veya fiziki, toplumsal ve duygusal davranışları kazanmak için yaptığı etkinlikler ve deneyimlerdir” (Kılbaş, 2001,s.14). Rekreasyon, katılımdan beklenen çıktıların ve seçeneklerin bireye bırakıldığı bir serbest zaman deneyimidir (Mull vd.2005,s.4).

Kültür ve Turizm Bakanlığı, rekreasyonu insanoğlunun boş zamanlarında gerçekleştirdiği, zorunlu çalışma zamanlarından bağımsız olarak, kişinin boş zamanını serbest olarak değerlendirdiği, istediği gibi kullandığı fiziksel gücünü onarmak için, ruhsal kapasitesini zenginleştirmeye yönelik, seçimini özgürce yaptığı, fiziksel sosyal çevrenin değişmesi anlamına gelen faaliyetler olarak da tarif etmektedir (Ağduman,2014).

Rekreasyon, boş zaman etkinliklerinin bireysel veya kollektif olarak doğrudan kullanımı ile özgürlük ve zevkle dolu ihtiyaçların acilen karşılanması için gereklidir. Bu sebeple de rekreasyon değerlidir, bireylerin gönüllü olarak katıldıkları ve bireysel gelişimi destekleyen bir serbest zaman deneyimidir (Rossman ve Schlatter, 2000,s.11).

Rekreasyon ile ilgili yapılan tanımların ortak yönleri bir araya toplandığında, insanların boş zamanlarında özgür iradeleri ile yalnız veya grupla zevk alarak yapabildikleri ve bunun sonucunda eğlendikleri, dinlendikleri, bedenen ve ruhen bir tazelenme, yenilenme hissettikleri ve haz elde ettikleri etkinlikler toplamı olarak tarif edilebilir (Ardahan vd., 2016)..

1.3.1.Rekreasyon Kavramı ve Özellikleri

Rekreasyonun çok çeşitli alanları mevcuttur. Kişinin bu alanlara katılmaktaki amacı doğrultusunda rekreasyon ortak bir amaçtır. Bu ortak amaç, rekreasyonun

özelliklerini belirlemektir. Bu özellikler birçok araştırmada rastlanılan temel görüş olarak şu şekilde maddelenmiştir (Karaküçük, 2005);

 Rekreasyon faaliyetlerinde kişiye hiçbir şekilde zorlama yapılmaz. Katılım gönüllü olarak olur ve birey, kendisi için en doğru olanı tercih eder.

 Boş zaman faaliyetleri, açık ve kapalı alanlarda, her mevsim ve iklim şartlarında gerçekleşebilmektedir.

 Rekreasyon faaliyeti, boş zamanda gerçekleşir ve her yaştaki ve cinsteki insanların bu faaliyetlere katılmalarına olanak sağlar. Evrensel olarak gerçekleşir.

 Rekreasyon, çok çeşitli faaliyetler barındırır, katılımcıya haz verir ve doyum sağlar bir amaç barındırır.

 Rekreasyon, bir faaliyeti gerektirir. Bu faaliyetler fiziksel, zihinsel, toplumsal ya da duygusal olabilir. Katılımcıya kişisel ve toplumsal özellikler kazandırması hedeflenir.

 Rekreasyon faaliyeti yapılırken, bir başka faaliyete ilgi duyma ve gerçekleştirme imkânını verir. Bu faaliyetlere katılma sonucu deneyim sahibi olunur.

 Rekreasyon, toplumun gelenek-göreneklerine, ahlâkına, törelerine ve manevi değerlerine uygun olmalıdır. Sosyal değerlerle ters olmamalıdır.

 Rekreasyon faaliyetleri, kişisel tatmin ve mutluluk sağlamada, toplum içindeki amaç ve hedeflerden sonra bir yan ürün olarak değerlendirilir. Ayrıca kişilerin

psikolojik yapılarını, sosyal ve fiziksel bünyelerini, sağlıklarını, vatandaşlık duygularını ve diğer kişilik geliştirici özelliklerini barındırır.

 Rekreasyon etkinliklerinin bir maliyeti vardır. Yapılan etkinlikler ne olursa olsun faaliyeti yerine getiren kişinin bir bedel ödemesi, diğer bir ifade ile kişisel gelirlerden bir harcama yapması gerektirir (Karaküçük, 2005).

Özetlersek rekreasyonel faaliyetler boş zamanlarda gerçekleşen, seçmekte özgür olduğumuz faaliyetlerdir. Kişi etkinlikleri yaparken kendini gerçekleştirme, rahatlama ve zevk alma gibi kişisel tatminlerini karşılamaya önem verir(Torkildsen, 2005).

1.3.2.Rekreasyonun Sınıflandırılması

Rekreasyon insanoğlunun gereksinimlerine göre şekillenen bir olgudur, onun için rekreasyonu tek başlık altında incelemek mümkün değildir. Rekreasyon hakkında araştırma yapan araştırmacılar rekreasyonu sınıflandırma gereksinimi hissetmişlerdir. Rekreasyon ile ilgili birkaç sınıflandırma vardır.

Sınıflamalarla ilgili araştırma yapan Bucher'a göre rekreasyonel etkinlikler çok farklılık göstermektedir ve gruplandırılarak açıklanmalıdır. Bu gruplar faaliyet alanlarına göre şekillenmiştir. Bu gruplar şöyle sıralanmaktadır:

Müzik

 Dans faaliyetleri

 Sanat ve küçük el becerileri

 Spor ve oyun

 Sahne çalışmaları

 Açık hava etkinlikleri

 Çeşitli etkinlikler (kart oyunları, hobi oyunları vb.)

Şahıs hangi amaç ve istek doğrultusunda bir rekreasyonel etkinliğe katılmaya karar vermişse, buna uygun bir rekreasyon çeşidi ortaya çıkmaktadır. Bireyler değişik istek ve amaçlara sahip olduklarından dolayı, kesin bir gruplama yapılamamaktadır (Bucher, 1974).

Rekreasyon etkinliklerinin sınıflandırması, hangi amaçlarla gerçekleştirildiğinin bilinmesini sağlayabilecektir. Amaçların bilinmesi, etkinliklerin kimlere yönelik olduğu ve hangi mekanlarda gerçekleşeceğini ortaya koyabilecektir. Örneğin, toplumda hâkim olan tüketim kültürünün doğal bir sonucu olarak; alışveriş, sosyalleşme amacı taşıyan aktivitelerin başında gelmektedir. Yapılan çalışmalarda da (Guiry vd., 2006; Hart vd., 2007; Kim ve Kim, 2008) ekonomik anlamda alışverişin artık ihtiyaçların karşılanmasından çok bir haz duyma, gösterişçilik ve eğlence aracı olduğuna değinilmektedir. Haz ve eğlenme amaçlı yapılan bu alışveriş türü literatürde "Rekreatif alışveriş (Recrational Shopping)", "Gösterişçi Alışveriş (Hedonic Shopping), Haz Tatminine Yönelik Alışveriş (Pleasurable Shopping) olarak da tanımlanmaktadır (Argan, 2007; Hart, 2007). Bu tür alışveriş aktiviteleri rekreasyon faaliyetleri içerisinde gösterilmektedir (Metin vd., 2013).

Rekreasyon, farklı olarak etkinliğin gerçekleştirildiği yerlere göre açık alan rekreasyonu ve kapalı alan rekreasyonu olmak üzere kategorilere ayrılmıştır. Açık alan rekreasyonu sınıflandırmasında, etkinlikler için belirli bir alan sınırlaması getirmeyip doğal çevrenin sunduğu imkânlara göre etkinlikleri mümkün kılar. Açık alan rekreasyonu için doğa ile ilişki kurarak gerçekleştirilen faaliyetler olduğunu söyleyebiliriz (Yazıcı, 1998).

Rekreasyon, bir başka sınıflandırmada 13 kategoriye ayrılmıştır.

1. **Temel Eğlence:** Fiziksel, mental ya da sosyal katılım olmaksızın yapılan spor karşılaşmalarını izlemek, film seyretmek gibi etkinlikler bulunur.

2. **Mental Etkinlik:** Bu kategoriye en iyi örnek, yaygın olan okuma ve yazma etkinlikleri gösterilebilir.

3. **Spor:** Bu kategori basketbol, aerobik gibi sportif etkinlikleri kapsamaktadır.

4. **Müzik:** Dinlemeyi, şarkı söylemeyi ve bestelemek bu kategoridendir

5. **Sanat:** Bu kategoriye yağlı boya, heykelcilik gibi etkinlikleri örnek verebiliriz.

6. **Dans:** Bu kategoriye dans izlemek ya da dansçı olarak etkinlikte yer almayı dâhil edebiliriz.

7. **Hobi:** Hobi kategorisi oldukça yaygındır. Koleksiyon yapma, el sanatlarını bu kategoriye örnek gösterebiliriz.

8. **Oyun:** Başta çocuk oyunları olmak üzere birçok oyunu kapsayan ve yarışma amaçlı olmayan bu kategori oldukça yaygındır.

9. **Rahatlama:** Masaj ve sauna gibi etkinlikler bu kategoriye örnek gösterilebilir.

10.**Sosyal Etkinlik:** Aile toplantıları, partiler gibi sosyal etkinlikleri bu kategori için örnek gösterebiliriz.

11.**Yardım (Hayır) Hizmetleri:** Bu kategori gönüllü hizmetleriyle idare edilen işleri ve organizasyonları kapsamaktadır.

12. **Doğa Etkinlikleri / Outdoor Rekreasyonu:** Bu kategori doğal kaynaklara yönelik yapılan etkinlikleri kapsamaktadır.

13. **Seyahat ve Turizm:** Bu kategori belki de en geniş alanı kapsayan serbest zaman etkinliklerini kapsar. Diğer 12 kategoride verilen etkinlikler, bu kategoride seyahat için katıldığımız bir tur tarafından verilebilir (Leither, 2004)

Karaküçük (2005) ise; rekreasyon etkinliklerini, amaçlarına, çeşitli kriterlere ve özel işlevlerine göre üç boyutta ele alarak bir sınıflandırma yapmış ve bu sınıflandırmaları şu şekilde ifade etmiştir;

Amaçlarına göre;

- Dinlenme amaçlı (fiziksel ve ruhsal dinlenmek),
- Kültürel amaçlı (tarihi eser ve müze ziyaretleri vb.),
- Toplumsal amaçlı (toplumsal ilişkiler kurmak veya geliştirmek),
- Sportif amaçlı (seyirci olarak veya aktif spor yaparak),
- Turizm amaçlı (başka mekânlara seyahat etmek),
- Sanatsal amaçlı (sanatın birkaç veya tek bir dalıyla ilgilenmek).

Çeşitli kriterlere göre;

- Yaş faktörüne göre (genç, yetişkin vb.),
- Faaliyete katılanların sayısına göre (bireysel, grup veya aile),
- Zaman göre (yaz, kış, günlük veya haftalık vb.),
- Kullanılan mekâna göre (açık veya kapalı),
- Sosyolojik muhteviyata göre (lüks, geleneksel).

Özel işlevlerine göre;

- Ticari rekreasyon (para ile katıldığımız aktiviteler),
- Sosyal rekreasyon (bireylerin beraber yaptıkları aktiviteler),
- Uluslararası rekreasyon (uluslararası etkinliklere katılmak),

 Estetik rekreasyon (sanat olaylarını izlemek veya ünlü müzik yapıtlarını dinlemek),

 Fiziksel rekreasyon (açık veya kapalı alanlarda yapılan sportif aktiviteler),

 Orman rekreasyonu (piknik, avcılık veya trekking vb. arazi ve su kullanımını içeren etkinlikler) (Karaküçük, 2005) .

1.3.3.Rekreasyonun Yararları

Boş vakitler doğru kullanıldığında; insanın zevkini, hevesini, yeteneğini, sorumluluk ve özgürlüğünü yaşama, zamanını doğru kullanma ve böylece kendini gerçekleştirme imkânı sağlamaktadır. Rekreasyon etkinliklerine katılmak ile kendimizi ifade etmek, deneyimlerimizi diğer kişilerle paylaşmak, kendimizi başarılı görmek, başkalarıyla arkadaşlık kurmak ve onları tanımak, kişilik gelişimimizi tanımak ve kişilik gelişimimizi tamamlamak gibi olumlu sonuçları bulunur (Tutal, 2004). Rekreasyon etkinliklerinin kişilere sağladığı yararlar şunlardır:

 İnsanoğlunun dinlenme ve eğlenme gereksinimi; Serbest zaman değerlendirmesiyle karşılanarak onların hayata olan bağları güçlendirilir ve mutlu yaşarlar.

 Kendini ifade etme gereksinimi; İnsan sağlıklı bir kişilik geliştirir. Toplumda temel amaçlardan biri sağlıklı kişiliktir.

 Keşfetme ihtiyacına cevap verir; Yeni bir roman yazmak, resim yapmak gibi.

 Macera ve yeni tecrübeler edinme, arkadaşlık gereksinimi; İnsanların birlikte olma, arkadaşlık kurma, toplumsal ilişkiler ve işbirliği yapmaya yönelik gereksinimlerini karşılar. Özellikle takım oyunları birlik ruhunu geliştirir.

 Fiziksel sağlamlık; Serbest zaman etkinlikleri insana motor gelişimi ve daha iyi koordinasyon için fırsat verir.

 Zihinsel güçleri kullanma; Forum, münazara, tartışma grupları, satranç, doğa incelemeleri, yazı yazmak, beste yapmak, şarkı söylemek, briç oynamak teknikle beraber aynı zamanda bir zekâ işidir.

 Hizmet duygusu; Grup lideri grubun gelişmesi karşısında hizmetten doğan duygu yoluyla mutlu olur. Bir bahçıvanın yetiştirdiği çiçeklerin onu mutlu etmesi de bunun gibi bir şeydir.

 Dinlenme; Heyecanlı ve sıkıntılı, güçlüklerle geçmiş bir günün sonunda hoşa giden bir rekreatif faaliyet (TV izlemek, kitap okumak, sinema, tiyatro, spor yapmak vb.) kişiyi dinlendirir. Dinlenme fiziksel, zihinsel ve ruhsal yönde olabilir.

 Güzellikten hoşlanma; Rekreatif etkinlikler ve doğru bir rekreasyon eğitimi kişinin güzelliklerden hoşlanmayı öğrenmesini sağlar. Örneğin; manzaranın güzelliği, bahçeler, el sanatları, şiir, güzel bir mimari eserden etkilenme gibi.

Rekreasyon etkinliklerinin insana sağladığı bütün bu yararlar, kişilerin bedensel, ruhsal ve toplumsal sağlığı açısından önemli rol oynamaktadır. İnsanoğluna mutluluk hissi verip kişilerin yaşama olan bakışını pozitif olarak etkilemektedir (Akyüz, 2015).

2

İKİNCİ BÖLÜM

MOTİVASYON VE TATMİN

Bu bölümde motivasyon kavramı, motivasyonla ilgili temel kavramlar, güdü, tutum, davranış, motivasyon çeşitleri, Maslow'un ihtiyaçlar hiyerarşisi, tatmin konuları işlenmiştir.

2.1.Motivasyon Kavramı

Latincede hareket etme anlamına gelen motivasyon, mot kökünden gelir. Davranış bilimlerinde motivasyon, içten gelen itici kuvvetlerle belli bir hedefe doğru yönelen amaçlı davranışlar için kullanılır. Motivasyon, istekleri, arzuları, ihtiyaçları, dürtüleri (açlık, susuzluk, cinsellik gibi) ve ilgileri içeren bir olgudur (Coleman vd., 2000).

Motivasyon; bir şey gerçekleştirme isteğidir ve yapılan fiilin bireyin ihtiyaçlarını tatmin etme yeteneği sürdükçe bireyde var olur. Motivasyon; güdülerin etkisiyle harekete geçme ve gerçekleştirme sürecidir (Fidan, 1997). Motivasyon, sözcük karşılığı olarak güdüleme, isteklendirme, özendirme anlamındadır (Biçer, 2007). Motivasyon, bireylerin bir amaç için hareket etmelerini gerçekleştiren olgudur. Bir işi yapma ve onu sürdürme isteğinin derecesi aynı zamanda motivasyonu oluşturur. Motivasyonun bileşenlerini başlatma, yön ve kalıcılık oluşturmaktadır. Motivasyon bir ihtiyacı karşılamak amacı ile başlatılan davranışlardır. Bu ihtiyaç olumlu bir olay ya da olumsuz bir olay nedeni ile ortaya çıkabilir (Kim, 2005).

Motivasyon, genel olarak kişi organizmasında davranışa neden olan, bu davranışın şiddet ve enerji düzeyini belirleyen, davranışlara belirli yön veren, sürekliliğini sağlayan, kişinin kendisinden ya da dış çevreden kaynaklanan nedenler ile bu nedenlerin işleyiş mekanizmalarını kapsamaktadır (Arık, 1996). Başka bir

tanıma göre ise motivasyon, bir insanda oluşan ilk isteklerin ve dileklerin seçilmesinde, öncelik sırasına konulmasında, planlanmasında ve başarılı ya da başarısız bir şekilde yapılmasında kullanılan bilişsel ve motor süreçleri harekete geçiren, yönlendiren, koordine eden, artıran, sonlandıran ve değerlendirmesini yapan, dinamik olarak değişen kümülâtif bir yapıdır (Dörnyei, 2001). Eğitimin yanında, farklı kişilik özellikleri, çevresel etkenler, önceki yaşantılar, benlik kavramı, fiziksel iyi olma durumları motivasyonla bağlantılıdır (Wu, 2003).

İnsanoğlu boş zamanlarda katılacağı etkinlikleri özgürce seçmesinde ve uyum sağlanmasında boş zaman motivasyonları önemlidir.. Faaliyetlere katılımı, katılım artışına ve katılıma bağlı unsurları da etkilemektedir (Gökçe, 2008).

2.1.1.Motivasyonla İlgili Temel Kavramlar

2.1.1.1. Güdü

TDK (2018) tanımlarına göre: Bilinçli veya bilinçsiz olarak davranışı doğuran, sürekliliğini sağlayan ve ona yön veren herhangi bir güçtür. Bir etkinlik veya işin gizli sebebidir. Bireyleri bilinçli ve amaçlı işlerde bulunmaya yönelten dürtü veya dürtüler bileşkesidir. Davranışa enerji ve yön veren güce güdü denir. Bu güç kişiyi etkileyerek bir amaç için hareket etmeye sevk eder (Selçuk, 1996). Davranışı anlamada güdülenme çok önemli bir süreçtir. Diğer psikolojik süreçler gibi güdülenme de gözle görülmeyen varsayımsal bir olgudur (Baysal, Tekeraslan, 1996). İnsanoğlu ihtiyaçları karşılanmazsa mutsuz olurlar. Giderilmeleri için bir baskı bir dürtü mevcut durumdadır. ihtiyaçların giderilmesi gecikince, hayati tehlikeler bile bulunur. İnsanların gereksinimlerini hangi yöntemlerle ve araçlarla giderebilecekleri hususunda hedefe bilinçli bir şekilde yönelmelerine güdü denilmektedir. İnsan gereksinimlerini tatmin edip, huzursuzluğunu giderince huzurlu ve dengeli bir yaşama sahip olacaktır (Karabacak, 1993).

Güdü kişiye hedefleri doğrultusunda hareket etmesi için enerji verir ve kişiyi harekete geçirir. Bu sebeple öğrencilerin öğrenilecek konunun başında o konu için güdülenmeleri büyük önem taşır. Güdülenme biçimleri açısından bireyler arasında önemli farklılıklar bulunur. Bu farklılıklar, onların o yolda güdülenmelerini olumlu veya olumsuz etkilemektedir(Ağduman, 2014).

2.1.1.2. Tutum

Tutum, bireyin kendine ya da çevresindeki herhangi bir nesne, toplumsal konu ya da olaya karşı deneyim, motivasyon ve bilgilerine dayanarak örgütlediği zihinsel, duygusal ve davranışsal bir tepki ön eğilimidir (Akandere vd. ,2010)

Tutum, gözlenemeyen ama gözlenebilen davranışlara sebep olan bir kavramdır (Ağduman, 2014). Olayları incelemede bir ara değişken olarak kullanılır. Tutum, en geniş anlamda insanın belirli bir objeye veya kimseye karşı zihinsel açıdan hazır bulunma durumu veya belirli bir biçimdeki durum algısıdır. Diğer bir ifadeyle bireylerin belirli objelere karşı, geçirdiği çeşitli deneyimler sonucu davranış biçimi, tavır almasıdır (Özkalp, 1999).

Tutum, psikolojik değişkenler gibi doğrudan gözlenip ölçülemeyen fakat varlığı sözel ve davranışsal belirtilerden anlaşılabilen olgudur. Bu yönüyle davranışların tutumları içerdiği, bir başka deyişle tutumların davranışlara yön veren bir değişken olduğu denencesi tutumların ölçülmesinin önemini vurgulamaktadır. Tutumları ölçmenin olası davranışlar hakkında bir fikir vereceği varsayımı, davranışta istenilen yönde bir değişiklik yaratılmak istenildiğinde öncelikle tutumları değiştirme fikrine değer katmaktadır. Günümüzdeki tutum araştırmaları tutum ve davranış arasında anlamlı bir ilişki olup olmadığını ortaya koyma açısından önem taşımaktadır. Tutumlarla davranışlar arasında bir ilişkinin olması, ölçülmesi güç olan bir davranışın ölçülmesini kolaylaştırmaktadır. Aynı şekilde belirli bir düzeyde bir tutum aynı yönde bir davranışın kestirilmesinde bir araç olabilmektedir. Bir objeye yönelik

tutumun o objeye ilişkin sadece bir davranışın değil, birden çok davranışın göstergesi olabilmesi de sosyal bilimciler ve eğitim bilimciler açısından önem arz etmektedir (Özmenteş, 2018).

2.1.1.3. Davranış

TDK (2018) tanımlarına göre: Dıştan gözlemlenebilecek tepkilerin toplamıdır. Organizmanın uyaranlar karşısındaki tepkilerinin bütünüdür ve son olarakta davranma işi, tutum, davranım, muamele, hareket şeklinde tanımlamıştır. Davranış, bir uyarıya organizmanın her zamanki tepkisidir (Eren, 1998). Psikolojik tanım olarak ise davranış, organizmanın uyaranlar karşısındaki tepkisi olarak adlandırılır. Davranmak ile benzetilen davranış kavramı, tutum, gidiş ve hareket tarzı gibi olgular ile anılır (Şimşek vd., 1998).

Davranışın konusunu oluşturan insanoğlu faaliyetleri çok çeşitlidir. Davranış, gözlemlenebilen ve ölçülebilen her şeyin incelenmesiyle ilgilidir. Bu anlamdaki davranış eylem nedenli, güdülü ve amaca yönelik olmakla ve rastgelelik ile nedensizlik ortadan kalkmaktadır (Ağduman, 2014). Genel anlamda davranış, insanların bütün fiillerini, etki ve tepkilerini karşılayan bir kavramdır. Psikolojinin temel yapısını oluşturan insanoğludur, davranışının en önemli özelliklerinden birisi, bunların çok nedenli ve çok karmaşık olmasıdır. Davranış her olayın ondan önce gelen olayların sonucudur. Organizmanın uyarıcıya karşı gösterdiği tepki olarak tanımlanan davranış, motivasyon süreci açısından farlılık arz eder. Buna göre gözlenen, kaydolan ve ölçülen bütün etkinlikler davranış tanımı olarak gösterilebilir (Eroğlu,2000).

2.1.2.Motivasyon Çeşitleri

2.1.2.1. İçsel Motivasyon

İçsel motivasyon, öğrenme ihtiyacının, başarma duygusunun doğal ortamlarda hayat bulduğu geliştiği motivasyon çeşididir (Ryan ve Deci, 2000). Bu motivasyon çeşidinde, öğrenme veya bir davranışın kazanılması, beğenme, tat alma, haz duyma gibi içe yönelik eğilimlerden hareketle, bir etki olmadan edinilir (Middletoıı ve Spanislı, 1999; Raffini, 1996, 3; Johnson ve Johnson, 1985,260). Bu nedenle, içsel motivasyon karmaşık bir yapı arz etmekte ve dıştan bakıldığında hemen anlaşılması ve algılanması zor gözükmektedir (Dede ve Argün, 2004).

Diğer bir tanımla: İçsel motivasyon motivasyonun merak ve ilgi faktörleriyle oluşmasına denir. İçsel motivasyon, yeteneklerimizi kullanabilme ve kişisel beğenilerimize ulaşma konusunda, karşımıza çıkabilecek güçlükleri aşma ve bunları kabullenmeyi içeren doğal bir sonuçtur. Kısacası; zorlama olmadan bizi bir şey yapmak için harekete geçiren, bir davranışta bulunma gücünü içimizde hissettirendir (Hoy ve Miskel, 2010). İçsel motivasyon, herhangi bir dış ödülden bağımsız, insanoğlunun belirli davranışları yapmaya odaklanması, onu istemesidir. İçsel motivasyonda bireyin ödülü; kişisel olarak hissettiği mutluluk, sahip olduğu inanç ve beklentiler doğrultusunda elde etmiş olduğu tatmindir. Yetenek, azim, kararlılık, bireysel istek, memnuniyet ve yapılan işten haz duyma içsel motivasyon başlıca öğeleridir (Plotnik ve Haig, 2008).

Psikologlar içsel motivasyon üzerine de birçok araştırma gerçekleştirmişlerdir. İçsel motivasyon, motivasyonun bilişsel yönü ve duygusal özellikleri de barındırır. İnsanların içsel motivasyon ile birlikte hem zihinsel olarak gelişir hem de yetenek olarak gelişme yönünde doğal bir motive olma özelliğine sahip olduğunu söylemektedir. Böylece motive olup başarıları kazanan kişi hayatında mutlu ve memnun olacaktır. İnsanoğlunun doğası gereği ilgilerini çeken, onu teşvik eden ya

da engelleyip kısıtlayan faktörler; bireylerin zihinsel işlevlerine etki ederek motive olmalarını ya da olmamalarında önemli bir yere sahiptir(Ağduman,2014).

İçten motive olan kişi, zihninde var olanı harekete geçirir. Amaç ve hedeflerini belirler, onlara ulaşmak için gerekli yöntemleri uygulamaya koyar (Shinn, 1996) İçsel motivasyonun birtakım dikkate değer olguları bulunur. Bu olgular; öğrenme aktiviteleri, meydan okuma duygusu, kavramsal anlama isteği, yaratıcılık ve memnuniyettir. İçsel olarak motive olmuş kişiler, dışsal olarak motive olmuş kişilere göre daha az kaygı duymakta ve kızgınlık yaşamakta ve daha fazla sorumluluk alma isteğine sahiptirler (Kovacs,2007).

Bireyden kaynaklanan bazı içsel motivasyon faktörleri bulunur. Yetenek, zekâ, deneyim, beceri; insanın kendisinden olan iç motivasyon faktörleridir, bütün bu etkenlerin kişinin başarısını göstermede önemli yerdedirler (Genç, 1987).

İçsel motive olmuş bireyler birtakım özelliklere sahiptirler.

- Öğrenmeyi kendileri isterler.
- Zorlu görevleri tercih edebilirler ve takip etmekten kaçmazlar.
- Mevcut durumların ötesine dair sorgulama yeteneğine sahiptirler. Bilgilerini her zaman ilerletmek ve genişletmek amacını taşırlar.
- Sahip oldukları koşulları zorlamayı, bunların ötesine geçebilmeyi isterler.
- Başladıkları görevi yarım bırakmazlar, onu tamamlarlar. Yarım bırakılmasından hoşlanmazlar.
- Dış koşullar belirgin olsa da olmasa da görevlerini yapmakta ihmalkâr olmazlar.
- İçsel motive olmuş kişiler, yaptıkları işte zevk alırlar ve mutlu bir görünümde olmak isterler.
- Başarılarından gururla bahsederler (Spitek, 1998).

Gerçekleştirdiği faaliyetlerden mutluluk, hoşlanma, yeni bir şeyler öğrenmeyi başarma arzusu, merak etme veya konuya ilgi duyma gibi içsel nedenler; bir araya gelerek insanoğlunun organizmasında içsel motivasyonu oluştururlar ve içsel motivasyon bu gereksinimlerle birlikte öğrenme esnasında organizmada önemli bir etkiye sahiptir. Böylece insanoğlunun ihtiyacı karşılandığında başarı hissi ve doyum gerçekleşir. Doyuma ulaşmak, motivasyon mekanizmasını harekete geçirir. Kişi doyum elde etmek için işe dört elle sarılıyorsa bu bir içsel güdülenmedir. (Ulusoy, 2003).

2.1.2.2. Dışsal Motivasyon

Haz almak için ya da o etkinlikten hoşlanıldığı için değil de övgü, not, şöhret, para gibi dışsal bir ödül elde etmek amacıyla yapma arzusuna dışşal motivasyon denir. İngilizce kelime karşılığı extrinsic motivation şeklindedir. Dışsal motivasyon terim anlamında, insanoğlunun dıştan gelen uyarıcılara bağlı olarak meydana getirdiği motivasyon çeşididir (Ağduman, 2014).

Motivasyonla ilgili olan açıklamalarda; dışsal-çevresel faktörlerin, kişilerin motivasyonlarında önemli etkiye sahip olduğu söylenmektedir. Ödüller, sosyal baskılar, cezalar, vb. şeyler motivatörlerdir. Maddiyat, ödül, unvan veya derece kazanmak, bir cezadan kurtulmak, birilerini memnun etmek ya da başka dışsal sebepler ile davranışta bulunmak, dışsal motivasyon olarak tanımlanır (Woolfolk, 1995).

Dışsal motivasyon içsel motivasyonun aksine ceza ve ödüllerle gerçekleşir. Davranışlarımızı ve hareketlerimize yön veren unvan alma, şikâyetten kaçınma, iyi bir makam kazanma veya liyakate dayalı yükselme gibi sebepler dışsal motivasyonun etkenleridir. Kişi, dışsal motivasyonla güdülenmiş ise eylemin kendisinden çok onun kendisine kazandıracaklarıyla ilgilenmektedir. Motivasyonu ve davranışı, ödülle ceza olarak gördüğünden dışsal motivasyon, motivasyonun

davranışsal olarak ele alınması istemektedir. İnsanoğlunun ödül veya cezaya göre davranmasına neden olur (Hoy ve Miskel, 2010).

Dışsal motivasyon biyolojik gerekleri karşılamak için dışsal ödül ve teşvik edicilerle belirli faaliyetleri veya davranışları gerçekleştirmek için uğraşır. Mücadele, unvan, kendini kanıtlama beğendirme, bir kazanç elde etme, teşvik edici maddiyat gibi etkenler etkilidir (Plotnik ve Haig, 2008).

İçsel ve dışsal motivasyonlar için karşılaştırma yaparsak böyle bir tablo karşımıza çıkar: İçsel motivasyonlar uzun süreli; dışsal motivasyonlarsa kısa sürelidir. Dışsal uyarıcılar, uyarılan organizmadan uzaklaştırıldığında, kişinin güdülenmişlik düzeyinde azalma olur. Bireylerin dışsal olarak güdülenmeleri, içsel güdülenmelerinde azalma meydana getirir, bu açıdan organizmada dışsal kaynaklı güdülenmelerin etkisi azaldıkça, içsel kaynaklı güdülenmenin etkisinin artması söz konusu olacaktır. Dışsal motivasyonla kişi, dışa bağımlı olurken; içsel motivasyonla, kişi özgürce karar vermesi ve buna göre hareket etmesine yarar sağlar (Ülgen, 1997).

2.1.2.3. Motivasyonsuzluk

Kişiler fiilleriyle sonuçlar arasındaki bağlantıyı anlayamadıkları zaman güdülenememe gerçekleşir. Organizma içsel ve dışsal olarak güdülenme gerçekleştiremez. Güdülenmemiş kişi yetersizlik duygusu yasamaktadır ve olanları kontrol altına alamayacağına ilişkin bir beklenti içerisine girer (Vallerand vd. ,1992).

Kişileri güdeleyen içsel ve dışsal motivasyon faktörlerdir. Neyin kişi için daha gerekli olduğuna geçmiş yaşantıları (yaşadığı sosyo – ekonomik, sosyo kültürel çevre, aldığı eğitim vs.) karar verir. Örneğin kişi koruyucu anne-baba tutumlarıyla büyüyen bir ailede yetişmişse güdülenme onların istekleri doğrultusunda gerçekleşir ve isteklerini dışsal faktörlere göre şekillendirirler (Abacı, 2000)

2.1.3.Maslow'un İhtiyaçlar Hiyarerşisi

Maslow'un ihtiyaçlar hiyerarşisi kuramı davranışla ilgili tüm yazılarda ve araştırmalarda karşımıza çıkar. Bu kuram, Amerikalı psikolog Abraham Harold Maslow (1908-1970) tarafından bulunmuş ve bilim dünyasında büyük yankı uyandırmıştır. Maslow, yaptığı gözlemlerde, insanoğlunun temel ihtiyaçlarının neler olduğunu saptamıştır. Bu saptamaların sonuçlarını Motivation and Personality (Güdülenme ve Kişilik)'de belirtmiştir (Özalp ve Kirel, 1996).

Maslow insan ihtiyaçlarını yaşamı sürdürme ve güvenlik düşük seviyedeki ihtiyaçlar daha üst seviyedeki ihtiyaçlar entelektüel başarılar ve kendini gerçekleştirme olarak kategorilendirmiştir. Kendini gerçekleştirme kavramı bireyin kendi potansiyelinin farkına varması ve onu gerçekleştirmeye çalışmasıdır (Ağduman, 2014) .

İnsan ihtiyaçları hiyerarşisi teorisinde standartlar, Amerikalı hümanist Abraham Maslow tarafından açıklanmıştır. Fakat, 14. Yüzyılda yaşamış olan Arap bilim adamı İbn-i Haldun'un da Maslow'un ihtiyaçlar hiyerarşisine benzer bir hiyerarşi bulmuştur. İbn-i Haldun insan davranışlarını motive eden teorinin temelini altı yüzyıl önce ortaya koymuştur (Soyer, 1997).

Şekil: 2.1 Maslow'un İhtiyaçlar Hiyerarşisi

Maslow ihtiyaçlar hiyerarşisinde üst taraftaki ihtiyaçların karşılanabilmesi için ilk önce üvenlik ihtiyacı" karşılanmalıdır. Örneğin karnımız açken yani "fizyolojik ihtiyaçlarımız" karşılanmamışken, "statü ve saygınlık" ihtiyacımız karşılanamaz veya "ait olma ve sevgi" ihtiyacımızın karşılanması için "güvenlik ihtiyacımız" karşılanmalıdır. Maslow'un ihtiyaçlar hiyerarşisindeki basamakları alttan üste doğru söyle sınıflarız (Ağduman, 2014).

Fizyolojik ihtiyaçlar: İnsanoğlu hayatını süredürebilmesi için gerekli olan; yemek, su, uyuma vb. temel fizyolojik ihtiyaçların karşılanmasıdır. Emsallerde de anlaşıldığı gibi insanoğlu yaşamak için bu tip gereksinimleri karşılamalıdır. Ancak bu ihtiyaçların giderilmesinden sonra hiyerarşinin bir sonraki aşamasındaki ihtiyaçlar karşılanabilecektir.

Güvenlik ihtiyacı: Güvenlik ihtiyacı ihtiyaçlar piramidin ikinci sırasında bulunur. Maslow insanoğlunun kendini gerçekleştirmek için güvenli bir çevreye ihtiyacı olduğunu söylemektedir. Karaküçük " Can ve mal güvenliği olmayan insan ikinci basamakta yer alan güvenlik ihtiyacını bu durumda birincil ihtiyaç alabileceğini açıklamıştır."

Ait olma ve sosyal ihtiyacı: İnsanoğlu bir yere ait olmak, diğerleri ile birlikte yaşamak, onlar tarafından sayılmak istemektedir. Çağımızda seçkin liderler ve idareciler birlikte iş yaptıkları insanların ait olma ihtiyaçlarını karşılamak için çeşitli faaliyetlerle kişinin o kuruma, o işe daha bağlı olması ve daha iyi motive olmasını sağlamak için uğraşmaktadır.

Saygınlık ihtiyacı: İnsanoğlu kendine ve sosyal çevresine göre önemli hissetme ve saygın görünme ihtiyacı içerisindedir. Kişi önce kendinde güven duygusunu geliştirerek kendine saygı duymayı ve kendini değerli görme ihtiyacını hisseder. Diğerlerinin saygı duymaması veya kişinin kendine saygı duymaması sonucunda psikolojik sorunlar meydana gelebilir.

Kendini gerçekleştirme ihtiyacı: Piramidin üst basamağında yer alan bu ihtiyaç daha alt basamakta yer alan ihtiyaçlar gerçekleşmeden gerçekleşmez. Buna örnek olarak, kişinin kendi potansiyelinin farkına varması, bir işi tek başına yapabilecek seviyeye gelmesi, başarıya ulaşabilmesi ve yaratıcı olabilmek için kendini devamlı geliştirmesi olarak açıklanabilir. Piramidin bu basamağında yer alan ihtiyaçlar insanın içindeki tüm potansiyelinin farkına varması ve onu geliştirmek için çaba göstermesi ile gerçekleştirilir. Bu tatmin duygusunun oluşmasında veya bu ihtiyacın karşılanmasında rekreasyonel faaliyetlerin payı yüksektir (Ağduman,2014).

2.2.Tatmin

Latincede yeterli anlamına gelen "satis" kelimesinden türetilen tatmin İlk kez 13. yy. da ortaya çıkmıştır yorumlanmasında iki temel ilke bulunur. Bu ilkelerden biri tatminin bir süreç ve tatmini bir sonuç olarak görür. Tatmine süreç olarak bakıldığında tatminin kendisinden ziyade temelinde yatan faktörler üzerinde durulur. Sonuca bakıldığındaysa tatmin beklentinin karşılanması olarak açıklanır.

Beklentinin karşılanamadığı durumlarda ise tatminsizlik yaşanır. Cribbin'e göre tatmin zihinsel olmaktan çok hissi bir kavramdır. Gellerman ise, ''tatmin terimini bir başka kişi tarafından doğrudan gözlenemeyen ve yalnızca ilgili birey tarafından hissedilerek tasvir edilen ve ifade edilebilen zevki veya iç huzuru anlatmak için kullanılan bir kavramdır'' diye tanımlamıştır (Özdevecioğlu, 2010).

Tatmin olmadan kişinin kendini iyi hissetmesi pek beklenemez. Eren'e göre "Genel anlamda hayatın farklı çevrelerinden (örneğin aile, mahalle, okul, iş yeri, çeşitli kurumlardan) kişinin yaşadığı hoşnutluk ve hoşnutsuzluğu tatmin kavramı içerisinde yer alır. Kişi, bu alanların elverişli veya elverişsiz durumlarına göre, istediği imkânları bulduğu ölçüde tatmin olacak ve psikolojik olarak huzur bulacaktır. Diğer türlü ise tatminsizlik yaşayacak ve hüsran yaşayacaktır." Korman'a göre "hayal kırıklığıyla eş anlamlıdır tatminsizlik" Bu anlamda hayal kırıklığı tatmin olmamış bir bireyin içerisinde bulunduğu gibi bir duygudur (Eroğlu, 2004)

Tatmin; dürtü, güdü, ihtiyaç ve beklentilerin karşılanması demektedir.Başka bir tanıma göre ise tatmin, kişinin sahip olduklarıyla beklentileri arasındaki farka denir, bu fark ne kadar az ise tatmin de o kadar yüksek gerçekleşecektir (Ağduman, 2014).

Kavram olarak boş zaman tatmini kaynaklarda çeşitli olarak açıklanmıştır. Çalışmalarda ve kaynaklarda iki tane etkin tanımın olduğu fark edilmiştir. "Boş zamana katılımda gerçekleşen memnuniyet durumu" yapılan en baskın tanımdırr. Diğer bir tanım da "boş zaman deneyimiyle ilişkili olan memnuniyet durumu" şeklindedir. İlk açıklamada Boş zaman tatminini, boş zamana katılım odaklı açıklanmıştır, katılımcının ne yaptığı temeldir; deneyim odaklı olan tanımda ise yapılan faaliyetten kazanılan sonuç, deneyim ve algılanan duruma vurgu yapılmıştır (Kao, 1992)

Beard ve Ragheb ise boş zaman tatminini "Kişilerin faaliyetlere dahil olduklarında sağladıkları, aldıkları, eriştiği ve algıladığı olumlu duygulardır" şeklinde belirtmiştir (Tu vd., 2007). Diğer bir tanımda, kişilerin serbest zaman ve boş zaman faaliyetlerine katılımı sonucunda gerçekleştirdikleri hoşnutluk ve memnuniyettir. Bununla beraber olumlu duygular, ihtiyaçların tatminiyle sonuçlanır.

Kişinin yaşamında boş zaman faaliyetleri önemli yerdedir. Mesleki tatmininde, fiziksel ve psikolojik sağlığında, ve mutluluğunda önemli noktada olan tatmini konu edinmiş çalışmalar ülkemizde yeterli değildir (Karlı vd., 2008). Uluslararası literatürde boş zaman tatmin ile ilgili araştırmaların yeni olduğu anlaşılmaktadır. Bu konuda yer alan bilginin kısıtlı olduğu bilinmektedir (Hou vd., 2007; Tu vd., 2007). Bu konuda yapılan çalışmalara bakıldığında, boş zaman motivasyonunun, tatminine etkisi, boş zaman motivasyonunun boş zaman katılımı ve boş zaman tatminine etkisi (Beggs ve Elkins, 2010), boş zaman aktivitelerine katılım sıklığı, boş zaman deneyimi ve motivasyon ile boş zaman tatmini arasındaki ilişki (Kao, 1992), boş zaman tatmin düzeyi ile mutluluk arasındaki ilişki (Huang ve Carleton, 2003) ,boş zamana katılımın boş zaman tatmin düzeyine etkisi (Trottier

vd.,2002), boş zaman tatmininin ölçülmesi (Karlı vd., 2008 ; Harden, 2008) ,kişilik özellikleriyle boş zaman tatmin düzeyi arasındaki ilişki (Ngai, 2005) ve boş zaman tatminiyle yaşam kalitesi arasındaki ilişki gibi çalışmalar yapılmıştır (Ağduman, 2014).

3

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

GELENEKSEL SPORLAR VE KUŞAK GÜREŞİ

Bu bölümde Türkiye'de ve Dünya'da geleneksel sporlar, geleneksel sporların rekreatif etkinliklere etkisi, rekreatif etkinlik olarak kuşak güreşi, sportif performans olarak kuşak güreşi konuları işlenmiştir.

3.1. Geleneksel Sporlar, Türkiye'de ve Dünya'da Kuşak Güreşi

Toplumdaki savaş gücü Türk tarihinde sporun ortaya çıkmasında daha çok etkilidir. Kültürümüz içinde yer alan bu sporlar at ile ve atsız sporlar olarak iki grupta toplanır. Bunlar yuğ ve toy (yas ve şenlik) günlerinde yapılmaktaydı (İmamoğlu vd., 1997).

Türk kültürümüzdeki atlı sporları sıralayacak olursak; düz at yarışları, cirit, gökbörü, çevgen, beyge, alaman beyge, kızkovar, cop, topuz çarptırganı, yar atlama, sağmen, tellal, çambı atmay, ctlanay çarpış, aygır yarış, oğdarış, öpkü çarpış, kunan yarış, cırga tartu, er ve bayan sayış, kuruş kapmak, atlı okçuluk, atlı avcılık ve rahfan olmak üzere 25 adettir. Çevgen sporunun uluslarası adı Polo'dur. (İmamoğlu vd., 1997).

At olmadan yapılan sporlarımız ise palvan güreş, apan güreş, yağlı güreş, kuşak güreşi, aba güreşi, şalvar güreşi, bayrak, karsak ve karakucak güreşleri Türklerin yaşadığı topluluklarda sevilerek yapılmaktadır. Diğerleri ise; tomak, ordo, aşık, matrak, kılıç-kalkan, gürz kaldırma, kızgıntaş, çelik-çomak, kale yıkma, urgan çekme, taz süzüştürü, kösgüç vb. oyunlarla bunların sayısı 157'ye kadar çıkmaktadır (Sağım, 2015).

Birçok kültürel zenginliğe sahip olan yurdumuzda, sportif faaliyetler gerçekleştirmek ve rekreasyon faaliyetlerine katılmak yaygındır. Ülkemizde birçok geleneksel spor vardır. Resmi federasyon sitesinde bulunan Atlı Cirit, Rahvan Binicilik, Atlı Okçuluk, Aba Güreşi, Şalvar Güreşi, Kuşak Güreşi, Kızak, Atlı Kızak bunların başlıcalarındandır (GSDF, https://www.gsdf.gov.tr/tr/spor/kusak-guresi/ 31.12.2018).

Türkler, baş gösteren sürekli kıtlıklar ve savaşlar gibi çeşitli nedenlerle farklı dönemlerde ana yurtlarını terk ederek göç etmişlerdir. Bu göçler M. Ö. 5000 yıllarından başlamak üzere çeşitli yönlere, bu arada Çin'e, Hindistan'a, Mezopotamya'ya, Mısır'a Anadolu'ya ve başka çeşitli yörelere yönelmişlerdir. Bu göçler sonucunda ulaştıkları yeni bölgelerin halklarıyla kültürel etkileşime girmişler ve pek çok örnekte bölge halklarının kültürlerine kendi kültür unsurlarının kültürel geçişlilik ile yayılmasına neden olmuşlardır. Tarih boyunca çok geniş bir coğrafyaya yayılan Türkler bu sayede kendi kültürleriyle beraber Türk spor kültürünün en önemli unsurlarından biri olan güreş ve Türk güreş kültürünün önemli bir parçası olan kuşak güreşini de farklı coğrafyalara taşımışlardır (Güven, 1999). Güreş, eski yıllardan beri popüler olan spor kullanılan dallarından biridir. Türk toplumları. Yağlı, Aba, Şalvar, Kuşak ve Karakucak güreşi gibi farklı güreş türleri tarihsel süreçte ortaya çıkan çeşitleridir (Demiral ve Demir, 2017).

Kuşak güreşi ise Kırım Türklerinin günlük hayatlarından çıkmış olsa da 1980'li yıllarda Türkiye'de Kırım Türklerinin kurduğu çeşitli kültür derneklerin çabalarıyla geleneğin yok olması engellenmiştir. Pr. Dr. Özbay Güven, Fahrettin Şolpan ve Kırım Derneği'nin değerli üyelerinin çok değerli çabaları sayesinde kuşak güreşi, 1996 yılında kurulan Türkiye Geleneksel Spor Dalları Federasyonu tarafından tanınmıştır (Sağım, 2015).

Günümüzde kuşak güreşinin varyantları Moğolistan, Türkmenistan, Kore, İzlanda ve Türkiye gibi birçok ülkede görülmektedir. Bu gün kuşak güreşi Türklerin yaşadığı bölgeler ile Türkiye'nin Anadolu bölgesinde, Orta Asya Türk Devletlerinde ve Rusya'daki pek çok özerk cumhuriyette geleneksel olarak yapılmaya devam

etmektedir. Bu gerçekler ışığında hem Türk kültürünün hem de Türk spor kültürünün önemli bir parçası olan kuşak güreşine Türklerin sahip çıkması gerekmektedir (İmamoğlu,1998).

Spor kültürlerinin içinde kuşak güreşi bulunduğu tespit edilen Asyatik halklar Özbekler, Kırgızlar, Kazaklar, Türkmenler, Uygurlar, Tatarlar, Başkurtlar, Karaçaylar, Kafkaslar, Gagouzlar, Hakaslar, Tuvalar, Yakutlar (Saka), Şorlar (Tevellüt) Burgatlar ve Moğollardır (İmamoğlu, 1998).

Sağım (2015) yaptığı çalışmada kuşak güreşinin Türk kültürünün bulunduğu yani Türklerin yaşadığı tüm ülkelerde yaygın olduğunu , ülkeleri, iste tek tek başlık altında incelemiştir. Bunlar Doğu Türkistan, Çin, Batı Türkistan, Kazakistan, Kırgızistan, Türkmenistan, Özbekistan, Japon sumo güreşinin sadece benzediği, İsviçre'de "Schwingen" adı verilen İsviçre'ye özgü bir tür kuşak güreşi (Petrov,ve Bakalova, 2011) olduğu, İzlanda da Glimanın geleneksel bir kuşak güreşi olduğu, Kafkasya'da ulusal güreş ismiyle anıldığı, Kırgızistanda kuşak güreşi, Kırım'da kuşaklı küraş, Kore'de Ssireum, Kuzey Asya'da kuşaklı küraş, Orta Asyanın güneyinde kuşak güreşi, Özbekistan'da milli kuraş, Romanya'da kuşak güreşi ve Türkmenistan'da da kuşak güreşi isimleriyle anılmaktadır.

Demiral ve Demir (2018) yaptıkları çalışmada özellikle yapılan literatür tarama çalışmaları sonucunda judo ve geleneksel kuşak güreşin de uygulanan tekniklerin benzerlikleri göze çarpmaktadır. Kuşak güreşine yönelme sebepleri konulu çalışmada, kuşak güreşine yönelen çocukların öncelik sırasına göre sırasıyla judo, aba güreşi ve minder güreşi de yaptıkları tespit edilmiştir. Ayrıca kuşak güreşi ve judo tekniklerinin benzer olmasının çocuklar tarafından her iki sporun birlikte yapılma sebebi olarak bunu desteklediğinin göstergesi olduğunu düşündürmektedir.

Çağımı dünyasında kuşak güreşine benzer geleneksel güreşler pek çok ülkede farklı kurallarla da olsa yapılıyor. Bu farklılıkları bitirmek için ve birliktelik oluşturmak için "Uluslararası Kuşak Güreşi Birliği" (International Belt Wrestling Association - IBWA) isminde bir kuruluş kurulmuş ve kuşak güreşinin her yerde

aynı yapılması için önemli adımlar gerçekleştirilmiştir (GSDF, https://www.gsdf.gov.tr/tr/spor/kusak-guresi/ 31.12.2018) .

3.1.1.Geleneksel Sporların Rekreatif Etkinliklere Etkisi

Geleneksel Türk sporları geçmişten gelerek günümüze dek devam etmiş, kimisi kaybolmuş kimisi kaybolmaya yüz tutmuştur. Yaşatılmakta olanlar yarışmayı, hoşça vakit geçirmeyi amaçlamışlardır. Rekreasyonel, amaçlar taşıyan ve gelenekselleşerek günümüze kadar değişerek veya değişmeden gelen ritüelleri barındıran sportif faaliyetlerdir. Türk toplumları geleneksel sporları, kültürel farklılıklardan beslenerek uzun yıllar devam ettirmişlerdir (Karahüseyinoğlu, 2007).

Geleneksel Türk sporlarının gelişiminde, doğuştan gelen özellikleri, yaşam tarzı, yaşadıkları yerlerin coğrafi özellikleri gibi etkenleri görebiliriz. Geleneksel Türk sporları genel özellikleri irdelendiğinde, temelinde dostluk, kardeşlik ve yiğitlik temalarının ön plana çıktığı görülmektedir. Sosyalleşmek, birliktelik sağlamak ve kaynaşmak için yapılmaktadır. Günümüzde birlikte toplumsal bütünleşmeyi sağlamada etkildir. Boş zaman, serbest zaman faaliyeti olarak yapılmaktadır. Destek amaçlı yapılarak toplanan paralarla toplumsal ihtiyaçların karşılandığı, cami, hastane, okul, mezarlık vb. insanoğlunun genelini kapsayan ihtiyaçların karşılanmasında etkilidir (Karahüseyinoğlu, 2007).

Geleneksel Türk sporlarının faaliyetleri ülkemizde geniş bir geleneksel kültür zinciri içerisinde yer alır. İki şekilde Uygulanır. Halkın kendi arasında (düğünler ve çeşitli önemli günler) düzenlediği mahalli faaliyetler, diğeri ise örgütlü olarak federasyonlara bağlı olarak gerçekleştirilen resmi faaliyetlerdir (Karahüseyinoğlu, 2007).

3.1.2.Rekreatif Etkinlik Olarak Kuşak Güreşi

Sanayi devrimiyle yaşanan değişim insanlarda farklı dinlenme, eğlenme ve yenilenme etkinlikleri ortaya çıkarmıştır. Günümüz kent hayatı ve teknolojik gelişmeler artan boş zamana sebep olmuştur. Maddi gelişim ve kolay erişim insanoğlunun işlerini daha az hareketle gerçekleştirmesini ve daha az zamanda yapabilmesine olanak sağlamıştır. Bunun sonucunda bazı sağlık sorunları ortaya çıkmıştır ve rekreasyon etkinlikleri önemi arz etmiştir. İnsanoğlu kötü olan fiziksel, ruhsal ve sosyal sağlığını korumak, desteklemek, devam ettirmek ve zevk almak için istekle rekreasyon etkinliklerine katılmaya başlamışlardır. (Koçan, 2007).

Tüm zamana ve çeşitli bölgelere yayılan rekreasyonla insanlar, farklı doğa ortamlarını görüp, gezmek, kültürel veya sportif aktiviteye katılarak bu etkinlikleri tanırlar. Rekreasyonla bu tur etkinlikler kullanarak turizmde daha geniş bir zamana yayarak ülke kalkınmasının katkı sağlamak amaçlanmaktadır (Koçan, 2007).

Türkiye'de de yapılmakta olan Kuşak güreşi de hem sportif hem de rekreasyonel amaçlı olarak yapılmaktadır. Anadolu'ya, Türkiye'ye göç eden Kırım Tatarları tarafından getirilmiştir. Kırım Türklerinin geleneklerini bir parçası olarak yapılmış olan bu güreşler ülkemizde tepreş denilen bahar eğlencelerinde ve düğünlerde geleneksel olarak yapılmıştır (Sağım, 2015).

3.1.3.Sportif Etkinlik Olarak Kuşak Güreşi

Türk güreş kültürünün çok eski ve önemli bir parçası da Türk kuşak güreşidir. Türkler M. Ö. 5000 yıllarından başlayarak Çin'e, Hindistan'a, Mezopotamya'ya, Mısır'a, Anadolu'ya ve başka çeşitli yönlere yönelmişler, ulaştıkları bölgelerdeki halkları kendi kültürleriyle etkilemişlerdir. Kuşak güreşinin yayılımı tarihsel süreç içerisinde incelendiğinde çoğunlukla Türklerin coğrafi olarak yayıldığı bölgelerde ve Türklerin bu coğrafyalara ulaşmasından sonra ki dönemlere yapılmaya başladığı görülmektedir (Güven, 1999).

Kuşak güreşinin kendine özgü özellikleri bulunur. Bu güreşte pehlivanlar kıyafetlerini çıkarmazlar, sadece ceketlerini ve ayakkabılarını çıkarırlar, bellerine kuşak bağlarlar. Yaş ve ağırlıklarına göre üç boya ayrılan güreşçiler, bele sarılan iki metre uzunluğundaki özel dokuma kuşaklardan tutarak rakibin iki omzunu yere getirmesi şalka düşmesi için mücadele ederler (http://etnosporfestivali.com/sporlar/kusak-guresi/ 31.12.2018). Güreş pehlivanların birbirini kuşaklarından tutmasıyla başlar. Ayaktan tutmak yasaktır. Yenmek için güreşçinin şalka düşmesi yani iki omzunun yere değmesiyle olur. Galibiyet sayıyla da olabilir. Baş ve yardımcı hakemler kurallara göre daha aktif güreşen pehlivanı galip ilan eder (GSDF, https://www.gsdf.gov.tr/tr/spor/kusak-guresi/ 31.12.2018).

Güreşin gerçekleştirildiği yere azbar adı verilir. Karşılaşmaların olacağı alan geleneksel olarak köy meydanı, harman yeri veya çim alan olabilir. Spor salonlarındaysa güreş minderi üzerinde yapılabilir. Sporcuların sakatlanmaması için alanın temiz olması, tümsek veya çukurlardan arınmış olması gerekir (GSDF, https://www.gsdf.gov.tr/tr/spor/kusak-guresi/ 31.12.2018).

Kuşakları sıkıca bağlanan güreşçiler birbirine başarılar diler, kuşak tutuşurlar. Kuşağı sağ eli içten sol eli dıştan gelecek biçimde tutarlar ve güreş başlar. Hakem güreşçilerin ellerinin kuşağa bağlanmasıyla beraber sporcuların omuzuna hafifçe dokunarak “Kureş” komutu verir. Sporcular hakem komutu gelmeden ellerini çömezler, eğer çözerlerse yenik sayılırlar. Güreşçilerin güreş yapılan yerin dışına çıkması gibi bir durum olduğunda meydan hakemi “tokta” komutuyla güreşi durdurur. Yeniden kuşaklardan tutulur, güreşe devam edilir (GSDF, https://www.gsdf.gov.tr/tr/spor/kusak-guresi/ 31.12.2018).

Bu güreş erdemli bir spordur. Kavga edecek şekilde güreşilmez, rakibe kafa, diz, tekme vs. atılmaz. Hakemle tartışılmaz, hakeme itiraz yoktur (GSDF, https://www.gsdf.gov.tr/tr/spor/kusak-guresi/ 31.12.2018).

Kuşak güreşinde şalka düşen olursa yani sırtı, beli veya kalçaları yere gelirse kişi yenik sayılır. Eğer güreşçi kuşaktan elini çekerse yine yenik sayılacaktır. Güreş bitince meydan hakemi galip sporcunun sağ elini havaya kaldırılarak kazananı gösteririr (GSDF, https://www.gsdf.gov.tr/tr/spor/kusak-guresi/ 31.12.2018).

Türk millî adet ve geleneklerinden biri olan bu kuşak güreşi, günümüzde Kırım Türklerinin kurduğu çeşitli Kırım dernekleri tarafından düzenlenen tepreşlerde yapılmaktadır. Bu tepreşlerin en büyüğü ve önemlisi ise Eskişehir Kırım Türkleri Kültür ve Yardımlaşma Spor Kulübü Derneği tarafından düzenli olarak her yıl haziran ayının ilk haftası Ankara'nın Karakaya köyünde düzenlenen Geleneksel Karakaya Tepreşidir (Güven, 1999).

4

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

MATERYAL METOT

4.1. Araştırmanın Amacı ve Önemi

Araştırmanın amacı, geleneksel sporlarımızdan kuşak güreşi sporcu ve yöneticilerinin boş zaman motivasyon ve tatminlerinin cinsiyet durumları, kategori, anne baba eğitim durumları, boş zamanlarını değerlendirme etkinlikleri, etkinlik sıklığı, katıldıkları etkinliklerin başarılarını etkileme gibi değişkenlerle olan ilişkinin incelenmesi amaçlandı.

Araştırmanın önemi, geleneksel sporlar federasyonunda faaliyet gösteren geleneksel Türk sporlarından olan kuşak güreşinin sportif ve rekreatif olarak yapılmasından dolayı bu alanda aktif çalışan sporcu ve yöneticilerinin boş zaman motivasyon ve tatminlerinin incelenmesi farklı bakış açıları ortaya çıkaracaktır. Elde edilen verilerin değerlendirilmesi sonucu ortaya çıkacak sonuçlar geleneksel sporların ve kuşak güreşi sporunun gelecek nesillere aktarımında farklı stratejik planların oluşturulmasında kaynak oluşturacağı düşünülmektedir.

4.2. Araştırmanın Evren ve Örneklemi

Araştırma evrenini geleneksel sporlar, örneklemini ise Geleneksel Sporlar Federasyonu Kuşak Güreşi Gençler kategorisinde yarışan sporcular ve bu kategoride görev yapan yöneticilerinden oluşturmuştur.

4.3. Araştırmada Kullanılan Ölçek ve Anket

Araştırmada üç bölümden oluşan anket şeklinde veri toplama aracı kullanılmıştır. Kolayda örneklem yöntemi ile anket yolu ile veriler toplanmıştır.

İlk bölümde bireylerin demografik özellikleri üzerinde durulmuştur. İkinci bölümde ise, Mutlu tarafından 2008 yılında Türkçeye uyarlanan "Boş Zaman ve Motivasyon Ölçeği", üçüncü bölümde ise Karlı vd. tarafından 2008 yılında Türkçeye uyarlanan "Serbest Zaman Tatmin Ölçeği" kullanılmıştır.

Araştırmada kullanılan ankette 5'li Likert Ölçeği Tekniği kullanılmıştır. En olumlu ifadeden en olumsuz ifadeye doğru yapılan derecelendirmeye göre verilen cevap, kendisiyle anket yapılan kişinin soruda belirtilen durum karşısındaki tutumu hakkında bilgi vermektedir.

4.4. Araştırmada Verilerin Toplanması ve Analizi

Anket formu 116 kişiye uygulanmıştır. Araştırmada anket yolu ile sağlanan veriler SPSS paket programı ile analiz elde edilmiş ve değerlendirilmiştir. Katılımcıların anket formundaki ifadeler karşısındaki tutumları, her bir soru için frekans dağılımı ve yüzde oranları dağılımı ile incelenmiştir.

Araştırmamızın konusuyla ilgili kitaplar, makaleler, ulusal ve uluslararası dergiler, yüksek lisans ve doktora tezleri incelenmiştir.

Araştırmaya esas olan veriler, Mutlu tarafından 2008 yılında Türkçeye uyarlanan "Boş Zaman ve Motivasyon Ölçeği" Anketin Türkçe sürümü toplam 22 maddeden ve (1) motivasyonsuzluk, (2) bilmek ve başarmak, (3) uyaran yaşama, (4) özdeşim/içe atım ve (5) dışsal düzenleme gibi 5 alt boyuttan oluşmaktadır. Ölçek 5"li likert tipindedir (Tamamen Katılmıyorum 1 puan, Katılmıyorum 2 puan,

Kısmen Katılıyorum 3 puan, Katılıyorum 4 puan, Tamamen Katılıyorum 5 puan. Motivasyonsuzluk alt boyutu 2, 8 ve 15, bilmek ve başarmak alt boyutu 3, 5, 9, 12, 16 ve 21 uyaran yaşama alt boyutu 7, 14, 20, Özdeşim/içe atım alt boyutu 6, 10, 13, 17, 19 ve 22, dışsal düzenleme alt boyutu 1, 4, 11 ve 18. Numaralı sorulardan oluşmaktadır

Karlı tarafından 2008 yılında Türkçeye uyarlanan "Serbest Zaman Tatmin Ölçeği" kullanılmıştır. Serbest Zaman Tatmin Ölçeğinin amacı bireyin serbest zamanlarıyla karşıladığı ihtiyaçların derecesini algılama düzeylerini belirlemektir. Her bir alt ölçeğin tanımı şöyledir; 1-Psikolojik boyut; özgürlük hissi, eğlence, katılım ve entelektüel meydan okuma gibi psikolojik fayda boyutunu ifade etmekte, 1-8. Maddeler temsil etmektedir. 2-Eğitimsel Boyut; entelektüel uyarma; katılımcıları, kendilerini ve etrafındakilerin öğrenmelerine yardımcı olma boyutunu içermekte, 9-17. Maddeler temsil etmektedir. 3-Sosyal Boyut; diğer insanlarla iletişim kurma boyutunu ifade etmekte, 18-25. Maddeler temsil etmektedir. 4-Rahatlama Boyutu; yaşamın stresinden ve gerginliğinden kurtulma boyutunu kapsamakta, 26-29. Maddeler temsil etmektedir. 5-Fizyolojik Boyut; fiziksel formu geliştirmek, sağlıklı kalmak gibi iyi olma etmenlerin yükseltilmesi boyutunu ifade etmekte, 30-35. Maddeler temsil etmektedir. 6-Estetik Boyutu; serbest zaman etkinlikleriyle uğraştıkları alanların güzel, ilginç hoş ve güzel dizayn edilmiş olması boyutunu içermektedir, 36- 39. Maddeleri temsil etmektedir. (Karlı vd., 2008).

Değişkenlerin normal dağılımdan gelme durumları araştırılırken Kolmogorov-Smirnov ve Shapiro Wilk's testlerinden yararlanılmıştır. Sonuçlar yorumlanırken anlamlılık düzeyi olarak 0,05 kullanılmış olup; $p<0,05$ olması durumunda değişkenlerin normal dağılıma uyum göstermediği, $p>0,05$ olması durumunda ise değişkenlerin normal dağılıma uyum gösterdikleri belirtilmiştir.

Gruplar arasındaki farklılıklar incelenirken değişkenlerin normal dağılıma uyum gösterdikleri durumlarda Bağımsız t Testi (Independent t Testi) ve Tek Yönlü ANOVA (One-Way ANOVA) testlerinden yararlanılmıştır.

Tek Yönlü ANOVA'da anlamlı farklılıklar görülmesi halinde grupların varyanslarının homojen olduğu durumlarda Tukey HSD ve varyansların homojen olmadığı durumlarda ise Tamhane's Analizlerinden yararlanılmıştır.

Gruplar arasındaki farklılıklar incelenirken değişkenlerin normal dağılıma uyum göstermedikleri durumlarda parametrik olmayan (nonparametric) Mann Whitney U ve Kruskal Wallis-H Testlerinden yararlanılmıştır.

Kruskal Wallis-H Testinde anlamlı farklılıkların görülmesi durumunda Post-Hoc Çoklu Karşılaştırma Testi ile aralarında farklılık olan gruplar belirlenmiştir.

Normal dağılımdan gelmeyen değişkenler arasındaki ilişkiler incelenirken Spearman's Korelasyon Katsayısından yararlanılmıştır. Normal dağılımdan gelen değişkenler arasındaki ilişkiler incelenirken Pearson Korelasyon Katsayısından yararlanılmıştır.

Sonuçlar yorumlanırken anlamlılık düzeyi olarak 0,05 kullanılmış olup; $p<0,05$ olması durumunda anlamlı bir **ilişkinin(farklılığın) olduğu**, $p>0,05$ olması durumunda ise anlamlı bir **ilişkinin (farklılığın)** olmadığı belirtilmiştir.

5

BEŞİNCİ BÖLÜM

BULGULAR

5.1.Bulgular

Tablo 1. Kategorik değişkenlere ilişkin frekans ve dağılım tablosu

		n	%
Cinsiyet	Erkek	63	54,3
	Kadın	53	45,7
	Toplam	116	100,0
İl	Adana	4	3,4
	Adıyaman	5	4,3
	Afyon	7	6,0
	Bartın	9	7,8
	Bilecik	4	3,4
	Burdur	5	4,3
	Edirne	8	6,9
	Isparta	2	1,7
	K. Maraş	5	4,3
	Karabük	3	2,6
	Karaman	9	7,8
	Kilis	6	5,2
	Konya	12	10,3
	Kütahya	2	1,7
	Manisa	9	7,8
	Mersin	4	3,4
	Sakarya	7	6,0
	Sinop	5	4,3
	Sivas	7	6,0
	Zonguldak	3	2,6
	Toplam	116	100,0
Kategori	Yönetici	18	15,5
	Sporcu	98	84,5
	Toplam	116	100,0
Anne Eğitim Durumu	İlköğretim	73	62,9
	Lise	34	29,3
	Lisans ve üstü	9	7,8
	Toplam	116	100,0

Baba Eğitim Durumu	İlköğretim	54	46,6
	Lise	38	32,8
	Lisans ve üstü	24	20,7
	Toplam	116	100,0
Boş zamanlarınızı genellikle hangi etkinliklere katılarak değerlendirirsiniz?	Sportif Etkinlikler	96	82,8
	Sosyal Etkinlikler	20	17,2
	Toplam	116	100,0
Belirttiğiniz etkinliklere hangi sıklıkla katılıyorsunuz?	Ayda 1-2 kez	28	24,1
	Ayda 3-4 kez	22	19,0
	Ayda 4 kezden fazla	66	56,9
	Toplam	116	100,0
Katıldığınız boş zaman etkinliklerinin sportif başarınızı nasıl etkilediğini düşünüyorsunuz?	Olumlu	95	81,9
	Olumsuz	3	2,6
	Etkilemiyor	18	15,5
	Toplam	116	100,0

Katılımcıların %54,3'ü erkek, %45,7'si kadındır.

Katılımcıların %15,5'i yöneticilerden, %84,5'i sporculardan oluşmaktadır.

Katılımcıların anne eğitim durumu incelendiğinde %62,9'unun ilköğretim, %29,3'ünün lise, % 7,8'inin ise lisans ve üzeri eğitim seviyesine sahip oldukları görülmektedir.

Baba eğitim durumu incelendiğinde ise %46,6'sının ilköğretim, %32,8'inin lise, %20,7'sinin ise lisans ve üzeri eğitim seviyesine sahip oldukları görülmektedir.

Boş zamanlarını sportif etkinliklere katılarak değerlendirenlerin oranı %82,8, sosyal etkinliklere katılarak değerlendirenlerin oranı %17,2'dir.

Etkinliklere katılma sıklıkların incelendiğinde "Ayda 1-2 kez" cevabını verenlerin oranı %24,1 ,"Ayda 3-4 kez" cevabını verenlerin oranı %19 ve "Ayda 4 kezden fazla" cevabını verenlerin oranı %56,9'dur.

Katıldıkları boş zaman etkinliklerinin sportif başarılarını olumlu etkilediğini belirtenlerin oranı %81,9, olumsuz etkilediğini belirtenlerin oranı ise sadece %2,6'dır.

Tablo 2. Sayısal değişkenlere ilişkin tanımlayıcı istatistikler tablosu

	n	Ortalama	ss.	Min	Max
Yaş	116	21,06	9,61	14	65
Boş Zaman Motivasyon Toplam	116	68,08	18,81	24	110
Motivasyonsuzluk	116	7,91	2,97	3	15
Bilmek Başarmak	116	20,14	5,94	7	30
Uyaran Yaşama	116	9,77	3,22	3	15
Özdeşim İçe Atım	116	19,47	5,74	6	30
Dışsal Düzenleme	116	10,80	4,28	4	20
Serbest Zaman Tatmin Toplam	116	138,63	28,34	75	195
Psikolojik	116	28,22	8,10	8	40
Eğitimsel	116	32,29	7,29	17	45
Sosyal	116	28,47	6,58	8	40
Rahatlama	116	14,19	4,01	4	20
Fiziksel	116	21,13	4,95	6	30
Estetik	116	14,32	3,75	4	20

Veri setinin analizi öncesinde, kullanılacak istatistiksel yöntemin belirlenmesi için ilgili değişkenlerin normal dağılıma uyum sağlayıp sağlamadıkları test edilmiştir. Bu aşamada Kolmogorov-Smirnov ve Shapiro-Wilk testlerinden yararlanılmıştır. Kritik değer olarak p=0,05 alınmıştır. Test sonucunda ilgili değişkenler için elde edilen p değerlerinin 0,05'ten büyük olması durumunda verinin normal dağılıma uyduğu, küçük olması durumunda ise normal dağılıma uymadığı kabul edilmiştir.

Tablo 3. Cinsiyet bazında normallik testi sonuçları

	Cinsiyet	Kolmogorov-Smirnov[a]			Shapiro-Wilk		
		istatistik	sd	p	istatistik	sd	p
Boş Zaman Motivasyon Toplam	Erkek	,079	63	,200*	,980	63	,402
	Kadın	,108	53	,178	,983	53	,670
Motivasyonsuzluk	Erkek	,170	63	**,000**	,942	63	,005
	Kadın	,129	53	**,027**	,954	53	,038
Bilmek Başarmak	Erkek	,099	63	**,200***	,962	63	,047
	Kadın	,129	53	**,027**	,968	53	,158
Uyaran Yaşama	Erkek	,120	63	**,025**	,962	63	,047
	Kadın	,122	53	**,047**	,958	53	,058
Özdeşim İçe Atım	Erkek	,070	63	,200*	,973	63	,171
	Kadın	,080	53	,200*	,980	53	,508
Dışsal Düzenleme	Erkek	,110	63	,055	,964	63	,059
	Kadın	,114	53	,082	,943	53	,014
Serbest Zaman Tatmin Toplam	Erkek	,117	63	**,032**	,959	63	,036
	Kadın	,063	53	**,200***	,982	53	,597
Psikolojik	Erkek	,129	63	**,011**	,941	63	,005
	Kadın	,091	53	**,200***	,965	53	,125
Eğitimsel	Erkek	,092	63	,200*	,962	63	,049
	Kadın	,111	53	,099	,971	53	,230
Sosyal	Erkek	,087	63	,200*	,971	63	,140
	Kadın	,112	53	,096	,967	53	,143
Rahatlama	Erkek	,129	63	**,011**	,947	63	,009
	Kadın	,147	53	**,006**	,945	53	,017
Fiziksel	Erkek	,099	63	,200*	,960	63	,037
	Kadın	,088	53	,200*	,974	53	,307
Estetik	Erkek	,104	63	,087	,961	63	,044
	Kadın	,095	53	,200*	,953	53	,035

Veri setinin normal dağılıma uyum gösterdiği değişkenler için parametrik yöntemlerden “Bağımsız t testi” kullanılmıştır. Veri setinin normal dağılıma uyum göstermediği değişkenler için parametrik olmayan yöntemlerden “Mann-Whitney U” testi kullanılmıştır.

Tablo 4. Normal dağılıma uyan değişkenlerin cinsiyet bazında karşılaştırılmalarına ilişkin "Bağımsız t testi" sonuçları

	Cinsiyet	n	Ortalama	ss.	Min	Max	t	p
Boş Zaman Motivasyon Toplam	Erkek	63	71,56	18,42	28	110	**2,208**	**0,029***
	Kadın	53	63,94	18,58	24	110		
Özdeşim İçe Atım	Erkek	63	20,62	5,68	8	30	**2,389**	**0,019***
	Kadın	53	18,11	5,56	6	30		
Dışsal Düzenleme	Erkek	63	11,56	4,04	4	20	**2,101**	**0,038***
	Kadın	53	9,91	4,42	4	20		
Eğitimsel	Erkek	63	31,94	7,64	17	45	-0,573	0,568
	Kadın	53	32,72	6,90	19	45		
Sosyal	Erkek	63	28,79	6,45	12	40	0,568	0,571
	Kadın	53	28,09	6,78	8	40		
Fiziksel	Erkek	63	21,35	5,07	12	30	0,52	0,604
	Kadın	53	20,87	4,84	6	30		
Estetik	Erkek	63	14,21	3,52	7	20	-0,352	0,726
	Kadın	53	14,45	4,03	4	20		

Cinsiyet değişkenine göre "Boş Zaman Motivasyon Toplam" puanları açısından istatistiksel anlamlı bir farklılık bulunmaktadır ($p<0,05$). Erkek katılımcılara ait ortalama "Boş Zaman Motivasyon Toplam" puanı (71,56) kadın katılımcılara ait ortalama "Boş Zaman Motivasyon Toplam" puanından (63,94) anlamlı derecede yüksektir.

Cinsiyet değişkenine göre "Özdeşim İçe Atım" puanları açısından istatistiksel anlamlı bir farklılık bulunmaktadır ($p<0,05$). Erkek katılımcılara ait ortalama "Özdeşim İçe Atım" puanı (20,62) kadın katılımcılara ait ortalama "Özdeşim İçe Atım" puanından (18,11) anlamlı derecede yüksektir.

Cinsiyet değişkenine göre "Dışsal Düzenleme" puanları açısından istatistiksel anlamlı bir farklılık bulunmaktadır ($p<0,05$). Erkek katılımcılara ait ortalama "Dışsal Düzenleme" puanı (11,56) kadın katılımcılara ait ortalama "Dışsal Düzenleme" puanından (9,91) anlamlı derecede yüksektir.

Cinsiyet değişkenine göre "Eğitimsel", "Sosyal", "Fiziksel" ve "Estetik" puanları açısından istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık bulunmamaktadır ($p>0,05$).

Tablo 5. Normal dağılıma uymayan değişkenlerin cinsiyet bazında karşılaştırılmalarına ilişkin "Mann Whitney testi" sonuçları

	Cinsiyet	n	Ortalama	ss.	Min	Max	Sıra ort.	z	p
Motivasyonsuzluk	Erkek	63	8,14	2,94	3	15	61,04	-0,894	0,371
	Kadın	53	7,62	3,00	3	15	55,48		
Bilmek Başarmak	Erkek	63	21,11	5,84	7	30	63,80	-1,854	0,064
	Kadın	53	18,98	5,91	7	30	52,20		
Uyaran Yaşama	Erkek	63	10,13	3,03	3	15	61,77	-1,147	0,251
	Kadın	53	9,34	3,41	3	15	54,61		
Serbest Zaman Tatmin Toplam	Erkek	63	138,37	29,24	75	192	58,28	-0,078	0,938
	Kadın	53	138,94	27,49	78	195	58,76		
Psikolojik	Erkek	63	27,67	8,79	8	40	56,80	-0,594	0,553
	Kadın	53	28,89	7,23	11	40	60,52		
Rahatlama	Erkek	63	14,41	3,89	4	20	60,08	-0,554	0,58
	Kadın	53	13,92	4,17	4	20	56,62		

Cinsiyete göre "Motivasyonsuzluk", "Bilmek Başarmak", "Uyaran Yaşama", "Serbest Zaman Tatmin Toplam", "Psikolojik" ve "Rahatlama" puanları açısından istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık bulunmamaktadır ($p>0,05$).

Tablo 6. Kategori bazında normallik testi sonuçları

	Kategori	Kolmogorov-Smirnov[a]			Shapiro-Wilk		
		istatistik	sd	p	istatistik	sd	p
Boş Zaman Motivasyon Toplam	Yönetici	,150	18	,200*	,952	18	,457
	Sporcu	,066	98	,200*	,988	98	,511
Motivasyonsuzluk	Yönetici	,221	18	**,020**	,905	18	,071
	Sporcu	,122	98	**,001**	,962	98	,006
Bilmek Başarmak	Yönetici	,141	18	,200*	,934	18	,231
	Sporcu	,088	98	,059	,976	98	,067
Uyaran Yaşama	Yönetici	,138	18	,200*	,931	18	,202
	Sporcu	,080	98	,134	,968	98	,018
Özdeşim İçe Atım	Yönetici	,168	18	,195	,923	18	,147
	Sporcu	,079	98	,148	,984	98	,294
Dışsal Düzenleme	Yönetici	,164	18	**,200***	,915	18	,104
	Sporcu	,115	98	**,003**	,965	98	,011
Serbest Zaman Tatmin Toplam	Yönetici	,162	18	**,200***	,958	18	,566
	Sporcu	,099	98	**,020**	,972	98	,034
Psikolojik	Yönetici	,227	18	**,015**	,863	18	,014
	Sporcu	,075	98	**,200***	,965	98	,011
Eğitimsel	Yönetici	,132	18	**,200***	,940	18	,285
	Sporcu	,101	98	**,015**	,968	98	,017
Sosyal	Yönetici	,211	18	**,033**	,954	18	,493
	Sporcu	,121	98	**,001**	,963	98	,007
Rahatlama	Yönetici	,176	18	**,144**	,911	18	,090
	Sporcu	,140	98	**,000**	,953	98	,002
Fiziksel	Yönetici	,175	18	**,152**	,957	18	,538
	Sporcu	,094	98	**,032**	,973	98	,043
Estetik	Yönetici	,107	18	**,200***	,970	18	,800
	Sporcu	,108	98	**,007**	,958	98	,003

Veri setinin normal dağılıma uyum gösterdiği değişkenler için parametrik yöntemlerden "Bağımsız t testi" kullanılmıştır. Veri setinin normal dağılıma uyum göstermediği değişkenler için parametrik olmayan yöntemlerden "Mann-Whitney U" testi kullanılmıştır.

Tablo 7. Normal dağılıma uyan değişkenlerin kategori bazında karşılaştırılmalarına ilişkin "Bağımsız t testi" sonuçları

	Kategori	n	Ortalama	ss.	Min	Max	t	p
Boş Zaman Motivasyon Toplam	Yönetici	18	72,89	22,35	35	110	1,183	0,239
	Sporcu	98	67,19	18,07	24	110		
Bilmek Başarmak	Yönetici	18	22,17	6,32	8	30	1,586	0,116
	Sporcu	98	19,77	5,83	7	30		
Uyaran Yaşama	Yönetici	18	10,61	3,55	3	15	1,213	0,228
	Sporcu	98	9,61	3,15	3	15		
Özdeşim İçe Atım	Yönetici	18	21,06	6,79	8	30	1,275	0,205
	Sporcu	98	19,18	5,52	6	30		

Katılımcıların yer aldıkları kategoriye göre "Boş Zaman Motivasyon Toplam", "Bilmek Başarmak", "Uyaran Yaşama" ve "Özdeşim İçe Atım" puanları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık bulunmamaktadır (p>0,05).

Tablo 8. Normal dağılıma uymayan değişkenlerin kategori bazında karşılaştırılmalarına ilişkin "Mann Whitney testi" sonuçları

	Kategori	n	Ortalama	ss.	Min	Max	Sıra Ort.	z	p
Motivasyonsuzluk	Yönetici	18	7,44	3,24	3	15	51,61	-0,953	0,341
	Sporcu	98	7,99	2,92	3	15	59,77		
Dışsal Düzenleme	Yönetici	18	11,61	5,47	4	20	63,50	-0,688	0,491
	Sporcu	98	10,65	4,04	4	20	57,58		
Serbest Zaman Tatmin Toplam	Yönetici	18	154,78	21,04	113	190	79,03	**-2,818**	**0,005***
	Sporcu	98	135,66	28,58	75	195	54,73		
Psikolojik	Yönetici	18	32,11	6,52	17	39	74,72	**-2,229**	**0,026***
	Sporcu	98	27,51	8,19	8	40	55,52		
Eğitimsel	Yönetici	18	34,61	7,37	19	45	70,33	-1,626	0,104
	Sporcu	98	31,87	7,24	17	45	56,33		
Sosyal	Yönetici	18	31,44	3,99	25	40	75,69	**-2,364**	**0,018***
	Sporcu	98	27,93	6,83	8	40	55,34		
Rahatlama	Yönetici	18	16,94	2,31	11	20	81,25	**-3,136**	**0,002***
	Sporcu	98	13,68	4,06	4	20	54,32		
Fiziksel	Yönetici	18	23,94	3,86	16	30	78,67	**-2,775**	**0,006***
	Sporcu	98	20,61	4,97	6	30	54,80		
Estetik	Yönetici	18	15,72	2,65	11	20	71,42	-1,78	0,075
	Sporcu	98	14,06	3,87	4	20	56,13		

Katılımcıların yer aldıkları kategoriye göre “Serbest Zaman Tatmin Toplam” puanları açısından istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık bulunmaktadır ($p<0,01$). Yöneticilere ait ortalama “Serbest Zaman Tatmin Toplam” puanı (154,78), sporculara ait ortalama “Serbest Zaman Tatmin Toplam” puanından (135,66) anlamlı derecede yüksektir.

Katılımcıların yer aldıkları kategoriye göre “Psikolojik” puanları açısından istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık bulunmaktadır ($p<0,05$). Yöneticilere ait ortalama “Psikolojik” puanı (32,11), sporculara ait ortalama “Psikolojik” puanından (27,51) anlamlı derecede yüksektir.

Katılımcıların yer aldıkları kategoriye göre “Sosyal” puanları açısından istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık bulunmaktadır ($p<0,05$). Yöneticilere ait ortalama “Sosyal” puanı (31,44), sporculara ait ortalama “Sosyal” puanından (27,93) anlamlı derecede yüksektir.

Katılımcıların yer aldıkları kategoriye göre “Rahatlama” puanları açısından istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık bulunmaktadır ($p<0,01$). Yöneticilere ait ortalama “Rahatlama” puanı (16,94), sporculara ait ortalama “Rahatlama” puanından (13,68) anlamlı derecede yüksektir.

Katılımcıların yer aldıkları kategoriye göre “Fiziksel” puanları açısından istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık bulunmaktadır ($p<0,01$). Yöneticilere ait ortalama “Fiziksel” puanı (23,94), sporculara ait ortalama “Fiziksel” puanından (20,61) anlamlı derecede yüksektir.

Katılımcıların yer aldıkları kategoriye göre “Motivasyonsuzluk”, “Dışsal Düzenleme”, “Eğitimsel” ve “Estetik” puanları açısından istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık bulunmamaktadır ($p>0,05$).

Tablo 9. Anne Eğitim Durumu bazında normallik testi sonuçları

	Anne Eğitim Durumu	Kolmogorov-Smirnov[a]			Shapiro-Wilk		
		istatistik	sd	p	istatistik	sd	p
Boş Zaman Motivasyon Toplam	İlköğretim	,078	73	**,200***	,980	73	,291
	Lise	,102	34	**,200***	,962	34	,269
	Lisans ve üstü	,282	9	**,038**	,876	9	,143
Motivasyonsuzluk	İlköğretim	,156	73	**,000**	,943	73	,003
	Lise	,170	34	**,014**	,951	34	,134
	Lisans ve üstü	,147	9	**,200***	,901	9	,257
Bilmek Başarmak	İlköğretim	,084	73	,200*	,962	73	,025
	Lise	,127	34	,177	,946	34	,092
	Lisans ve üstü	,233	9	,172	,865	9	,107
Uyaran Yaşama	İlköğretim	,114	73	**,020**	,955	73	,010
	Lise	,129	34	**,162**	,968	34	,406
	Lisans ve üstü	,167	9	**,200***	,909	9	,312
Özdeşim İçe Atım	İlköğretim	,088	73	,200*	,974	73	,131
	Lise	,093	34	,200*	,989	34	,979
	Lisans ve üstü	,196	9	,200*	,891	9	,206
Dışsal Düzenleme	İlköğretim	,145	73	**,001**	,935	73	,001
	Lise	,112	34	**,200***	,974	34	,594
	Lisans ve üstü	,177	9	**,200***	,946	9	,641
Serbest Zaman Tatmin Toplam	İlköğretim	,063	73	**,200***	,980	73	,298
	Lise	,153	34	**,043**	,926	34	,024
	Lisans ve üstü	,230	9	**,187**	,856	9	,086
Psikolojik	İlköğretim	,136	73	**,002**	,925	73	,000
	Lise	,089	34	**,200***	,973	34	,553
	Lisans ve üstü	,212	9	**,200***	,859	9	,094
Eğitimsel	İlköğretim	,066	73	,200*	,964	73	,034
	Lise	,139	34	,095	,950	34	,123
	Lisans ve üstü	,202	9	,200*	,900	9	,252
Sosyal	İlköğretim	,098	73	,078	,973	73	,114
	Lise	,104	34	,200*	,956	34	,185
	Lisans ve üstü	,216	9	,200*	,874	9	,136
Rahatlama	İlköğretim	,133	73	**,003**	,943	73	,003
	Lise	,142	34	**,078**	,973	34	,557
	Lisans ve üstü	,198	9	**,200***	,843	9	,062
Fiziksel	İlköğretim	,096	73	**,093**	,971	73	,096
	Lise	,161	34	**,026**	,941	34	,067
	Lisans ve üstü	,196	9	**,200***	,869	9	,120
Estetik	İlköğretim	,121	73	**,010**	,941	73	,002
	Lise	,159	34	**,030**	,965	34	,330
	Lisans ve üstü	,158	9	**,200***	,933	9	,514

Veri setinin normal dağılıma uyum gösterdiği değişkenler için parametrik yöntemlerden "Tek Yönlü ANOVA" kullanılmıştır. Veri setinin normal dağılıma uyum göstermediği değişkenler için parametrik olmayan yöntemlerden "Kruskal Wallis" testi kullanılmıştır.

Tablo 10. Normal dağılıma uyan değişkenlerin anne eğitim durumu bazında karşılaştırılmalarına ilişkin "Tek Yönlü ANOVA testi" sonuçları

	Anne Eğitim Durumu	n	Ortalama	ss.	Min	Max	F	p
Bilmek Başarmak	İlköğretim	73	20,42	6,23	7	30	0,744	0,478
	Lise	34	19,18	4,74	12	30		
	Lisans ve üstü	9	21,44	7,72	9	29		
Özdeşim İçe Atım	İlköğretim	73	19,84	5,90	6	30	0,445	0,642
	Lise	34	18,71	4,88	7	30		
	Lisans ve üstü	9	19,44	7,67	8	28		
Eğitimsel	İlköğretim	73	32,70	7,74	17	45	2,431	0,093
	Lise	34	30,44	5,61	22	42		
	Lisans ve üstü	9	36,00	7,97	22	45		
Sosyal	İlköğretim	73	28,89	6,43	12	40	**3,874**	**0,024***
	Lise	34	26,44	6,04	8	40		
	Lisans ve üstü	9	32,78	7,79	19	40		

Katılımcıların anne eğitim durumlarına göre "Sosyal" puanları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık bulunmaktadır ($p<0,05$). Anne eğitim durumları lisans ve üzeri olan katılımcıların ortalama "Sosyal" puanları (32,78), anne eğitim durumları ilköğretim veya lise olan katılımcıların ortalama "Sosyal" puanlarından (28,89 – 26,44) anlamlı derecede yüksektir.

Katılımcıların anne eğitim durumlarına göre "Bilmek Başarmak", "Özdeşim İçe Atım" ve "Eğitimsel" puanları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık bulunmamaktadır ($p>0,05$).

Tablo 11. Normal dağılıma uymayan değişkenlerin anne eğitim durumu bazında karşılaştırılmalarına ilişkin "Kruskal Wallis testi" sonuçları

	Anne Eğitim Durumu	n	Ortalama	ss.	Min	Max	Sıra Ort.	H	p
Boş Zaman Motivasyon Toplam	İlköğretim	73	68,37	20,19	24	110	58,97	0,429	0,807
	Lise	34	67,12	14,06	41	110	56,06		
	Lisans ve üstü	9	69,33	24,36	31	100	63,94		
Motivasyonsuzluk	İlköğretim	73	7,85	3,10	3	15	57,23	3,044	0,218
	Lise	34	8,38	2,58	4	15	65,00		
	Lisans ve üstü	9	6,56	3,09	3	11	44,22		
Uyaran Yaşama	İlköğretim	73	9,62	3,41	3	15	56,83	0,521	0,771
	Lise	34	10,03	2,42	5	15	60,88		
	Lisans ve üstü	9	10,00	4,44	3	15	63,06		
Dışsal Düzenleme	İlköğretim	73	10,66	4,69	4	20	56,29	1,198	0,549
	Lise	34	10,82	3,25	4	20	60,72		
	Lisans ve üstü	9	11,89	4,43	5	18	68,06		
Serbest Zaman Tatmin Toplam	İlköğretim	73	141,99	29,53	75	195	62,76	**10,357**	**0,006***
	Lise	34	126,79	20,37	78	164	44,19		
	Lisans ve üstü	9	156,11	30,69	105	192	78,00		
Psikolojik	İlköğretim	73	29,26	8,41	8	40	63,30	**9,483**	**0,009***
	Lise	34	25,09	6,77	11	37	44,19		
	Lisans ve üstü	9	31,67	7,30	22	40	73,61		
Rahatlama	İlköğretim	73	14,32	3,98	4	20	59,53	**7,537**	**0,023***
	Lise	34	13,12	3,89	4	20	49,63		
	Lisans ve üstü	9	17,22	3,27	10	20	83,67		
Fiziksel	İlköğretim	73	22,08	4,75	11	30	65,26	**11,164**	**0,004***
	Lise	34	18,79	4,22	6	27	42,34		
	Lisans ve üstü	9	22,22	6,61	14	30	64,72		
Estetik	İlköğretim	73	14,74	3,80	6	20	62,00	**7,544**	**0,023***
	Lise	34	12,91	3,39	4	20	46,46		
	Lisans ve üstü	9	16,22	3,15	10	20	75,61		

Katılımcıların anne eğitim durumlarına göre “Serbest Zaman Tatmin Toplam” puanları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık bulunmaktadır ($p<0,01$). Anne eğitim durumları lisans ve üzeri olan katılımcıların ortalama “Serbest Zaman Tatmin Toplam” puanları (156,11), anne eğitim durumları ilköğretim veya lise olan katılımcıların ortalama “Serbest Zaman Tatmin Toplam” puanlarından (141,99 – 126,79) anlamlı derecede yüksektir. Ayrıca anne eğitim durumları lise olan katılımcıların ortalama “Serbest Zaman Tatmin Toplam” puanları (126,79), anne eğitim durumları ilköğretim olan katılımcıların ortalama “Serbest Zaman Tatmin Toplam” puanından (141,99) anlamlı derecede düşüktür.

Katılımcıların anne eğitim durumlarına göre “Psikolojik” puanları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık bulunmaktadır ($p<0,01$). Anne eğitim durumları lisans ve üzeri olan katılımcıların ortalama “Psikolojik” puanları (31,67), anne eğitim durumları ilköğretim veya lise olan katılımcıların ortalama “Psikolojik” puanlarından (29,26 – 25,09) anlamlı derecede yüksektir. Ayrıca anne eğitim durumları lise olan katılımcıların ortalama “Psikolojik” puanları (25,09), anne eğitim durumları ilköğretim olan katılımcıların ortalama “Psikolojik” puanından (29,26) anlamlı derecede düşüktür.

Katılımcıların anne eğitim durumlarına göre “Rahatlama” puanları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık bulunmaktadır ($p<0,05$). Anne eğitim durumları lisans ve üzeri olan katılımcıların ortalama “Rahatlama” puanları (17,22), anne eğitim durumları ilköğretim veya lise olan katılımcıların ortalama “Rahatlama” puanlarından (14,32 – 13,12) anlamlı derecede yüksektir.

Katılımcıların anne eğitim durumlarına göre “Fiziksel” puanları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık bulunmaktadır ($p<0,01$). Anne eğitim durumları lise olan katılımcıların ortalama “Fiziksel” puanları (18,79), anne eğitim durumları ilköğretim veya lisans ve üzeri olan katılımcıların ortalama “Fiziksel” puanlarından (22,08 – 22,22) anlamlı derecede düşüktür.

Katılımcıların anne eğitim durumlarına göre "Estetik" puanları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık bulunmaktadır (p<0,05). Anne eğitim durumları lise olan katılımcıların ortalama "Estetik" puanları (12,91), anne eğitim durumları ilköğretim veya lisans ve üzeri olan katılımcıların ortalama "Estetik" puanlarından (14,74 – 16,22) anlamlı derecede düşüktür.

Katılımcıların anne eğitim durumlarına göre "Boş Zaman Motivasyon Toplam", "Motivasyonsuzluk", "Uyaran Yaşama" ve "Dışsal Düzenleme" puanları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık bulunmamaktadır (p>0,05).

Tablo 12. Baba Eğitim Durumu bazında normallik testi sonuçları

	Baba Eğitim Durumu	Kolmogorov-Smirnov[a]			Shapiro-Wilk		
		istatistik	sd	p	istatistik	sd	p
Boş Zaman Motivasyon Toplam	İlköğretim	,061	54	,200*	,980	54	,498
	Lise	,127	38	,126	,951	38	,096
	Lisans ve üstü	,129	24	,200*	,949	24	,263
Motivasyonsuzluk	İlköğretim	,176	54	**,000**	,937	54	,007
	Lise	,150	38	**,032**	,947	38	,072
	Lisans ve üstü	,151	24	**,169**	,915	24	,046
Bilmek Başarmak	İlköğretim	,097	54	,200*	,955	54	,043
	Lise	,140	38	,057	,961	38	,207
	Lisans ve üstü	,167	24	,083	,929	24	,094
Uyaran Yaşama	İlköğretim	,133	54	**,018**	,943	54	,012
	Lise	,120	38	**,182**	,967	38	,308
	Lisans ve üstü	,123	24	**,200***	,962	24	,490
Özdeşim İçe Atım	İlköğretim	,095	54	,200*	,968	54	,156
	Lise	,081	38	,200*	,981	38	,754
	Lisans ve üstü	,122	24	,200*	,953	24	,314
Dışsal Düzenleme	İlköğretim	,122	54	**,044**	,939	54	,009
	Lise	,129	38	**,115**	,956	38	,139
	Lisans ve üstü	,111	24	**,200***	,974	24	,775

Serbest Zaman Tatmin Toplam	İlköğretim	,062	54	**,200***	,976	54	,341
	Lise	,153	38	**,025**	,940	38	,042
	Lisans ve üstü	,177	24	**,050**	,933	24	,112
Psikolojik	İlköğretim	,152	54	**,003**	,931	54	,004
	Lise	,066	38	**,200***	,979	38	,668
	Lisans ve üstü	,166	24	**,085**	,925	24	,075
Eğitimsel	İlköğretim	,098	54	**,200***	,962	54	,088
	Lise	,134	38	**,082**	,963	38	,230
	Lisans ve üstü	,187	24	**,030**	,934	24	,120
Sosyal	İlköğretim	,126	54	**,033**	,945	54	,015
	Lise	,146	38	**,041**	,941	38	,044
	Lisans ve üstü	,128	24	**,200***	,951	24	,291
Rahatlama	İlköğretim	,158	54	**,002**	,936	54	,006
	Lise	,239	38	**,000**	,903	38	,003
	Lisans ve üstü	,179	24	**,046**	,875	24	,007
Fiziksel	İlköğretim	,133	54	**,019**	,960	54	,069
	Lise	,190	38	**,001**	,918	38	,009
	Lisans ve üstü	,179	24	**,045**	,932	24	,107
Estetik	İlköğretim	,117	54	**,065**	,934	54	,005
	Lise	,151	38	**,028**	,962	38	,221
	Lisans ve üstü	,168	24	**,079**	,902	24	,023

Veri setinin normal dağılıma uyum gösterdiği değişkenler için parametrik yöntemlerden “Tek Yönlü ANOVA” kullanılmıştır. Veri setinin normal dağılıma uyum göstermediği değişkenler için parametrik olmayan yöntemlerden “Kruskal Wallis” testi kullanılmıştır.

Tablo 13. Normal dağılıma uyan değişkenlerin baba eğitim durumu bazında karşılaştırılmalarına ilişkin "Tek Yönlü ANOVA testi" sonuçları

	Baba Eğitim Durumu	n	Ortalama	ss.	Min	Max	F	p
Boş Zaman Motivasyon Toplam	İlköğretim	54	69,31	21,24	24	110	1,718	0,184
	Lise	38	63,74	16,30	30	110		
	Lisans ve üstü	24	72,17	15,79	28	100		
Bilmek Başarmak	İlköğretim	54	20,72	6,48	7	30	**3,779**	**0,026***
	Lise	38	18,13	4,95	8	30		
	Lisans ve üstü	24	22,00	5,41	7	29		
Özdeşim İçe Atım	İlköğretim	54	19,56	6,38	6	30	1,022	0,363
	Lise	38	18,58	5,05	7	30		
	Lisans ve üstü	24	20,71	5,21	8	28		

Katılımcıların baba eğitim durumlarına göre "Bilmek Başarmak" puanları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık bulunmaktadır ($p<0,05$). Baba eğitim durumları lise olan katılımcıların ortalama "Bilmek Başarmak" puanları (18,13), baba eğitim durumları ilköğretim veya lisans ve üzeri olan katılımcıların ortalama "Bilmek Başarmak" puanlarından (20,72 – 22,00) anlamlı derecede düşüktür.

Katılımcıların baba eğitim durumlarına göre "Boş Zaman Motivasyon Toplam" ve "Özdeşim İçe Atım" puanları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık bulunmamaktadır ($p>0,05$).

Tablo 14. Normal dağılıma uymayan değişkenlerin baba eğitim durumu bazında karşılaştırılmalarına ilişkin "Kruskal Wallis testi" sonuçları

	Baba Eğitim Durumu	n	Ortalama	ss.	Min	Max	Sıra Ort.	H	p
Motivasyonsuzluk	İlköğretim	54	8,20	3,38	3	15	60,25	0,367	0,833
	Lise	38	7,61	2,57	3	15	55,97		
	Lisans ve üstü	24	7,71	2,56	3	11	58,56		
Uyaran Yaşama	İlköğretim	54	10,06	3,50	3	15	61,69	4,529	0,104
	Lise	38	8,92	2,94	3	15	49,30		
	Lisans ve üstü	24	10,46	2,78	4	15	65,88		
Dışsal Düzenleme	İlköğretim	54	10,78	4,65	4	20	57,81	0,567	0,753
	Lise	38	10,53	3,93	4	20	56,64		
	Lisans ve üstü	24	11,29	4,05	4	19	62,98		

Serbest Zaman Tatmin Toplam	İlköğretim	54	146,15	26,32	95	195	67,21	**10,31**	**0,006***
	Lise	38	126,95	24,61	75	191	44,54		
	Lisans ve üstü	24	140,21	32,91	78	192	61,00		
Psikolojik	İlköğretim	54	30,50	7,09	11	40	67,39	**9,855**	**0,007***
	Lise	38	25,00	8,26	8	40	45,11		
	Lisans ve üstü	24	28,21	8,57	10	40	59,71		
Eğitimsel	İlköğretim	54	33,30	7,33	19	45	63,15	4,686	0,096
	Lise	38	30,24	6,77	17	45	48,83		
	Lisans ve üstü	24	33,29	7,62	19	45	63,35		
Sosyal	İlköğretim	54	30,11	5,95	20	40	66,37	**8,028**	**0,018***
	Lise	38	26,29	5,56	12	40	46,32		
	Lisans ve üstü	24	28,25	8,43	8	40	60,08		
Rahatlama	İlköğretim	54	14,94	3,32	9	20	64,06	5,549	0,062
	Lise	38	13,05	3,86	6	20	48,04		
	Lisans ve üstü	24	14,29	5,25	4	20	62,54		
Fiziksel	İlköğretim	54	22,24	4,43	13	30	65,80	**7,443**	**0,024***
	Lise	38	19,63	4,26	13	30	46,62		
	Lisans ve üstü	24	21,00	6,45	6	30	60,90		
Estetik	İlköğretim	54	15,06	3,76	6	20	65,09	**11,87**	**0,003***
	Lise	38	12,74	3,17	7	20	43,22		
	Lisans ve üstü	24	15,17	3,91	4	20	67,85		

Katılımcıların baba eğitim durumlarına göre "Serbest Zaman Tatmin Toplam" puanları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık bulunmaktadır ($p<0,01$). Baba eğitim durumları lise olan katılımcıların ortalama "Serbest Zaman Tatmin Toplam" puanları (126,95), baba eğitim durumları ilköğretim veya lisans ve üzeri olan katılımcıların ortalama "Serbest Zaman Tatmin Toplam" puanlarından (146,15 – 140,21) anlamlı derecede düşüktür.

Katılımcıların baba eğitim durumlarına göre "Psikolojik" puanları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık bulunmaktadır ($p<0,01$). Baba eğitim durumları lise olan katılımcıların ortalama "Psikolojik" puanları (25,00), baba eğitim durumları ilköğretim veya lisans ve üzeri olan katılımcıların ortalama "Psikolojik" puanlarından (30,50 – 28,21) anlamlı derecede düşüktür.

Katılımcıların baba eğitim durumlarına göre "Sosyal" puanları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık bulunmaktadır (p<0,05). Baba eğitim durumları lise olan katılımcıların ortalama "Sosyal" puanları (26,29), baba eğitim durumları ilköğretim veya lisans ve üzeri olan katılımcıların ortalama "Sosyal" puanlarından (30,11 – 28,25) anlamlı derecede düşüktür.

Katılımcıların baba eğitim durumlarına göre "Fiziksel" puanları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık bulunmaktadır (p<0,05). Baba eğitim durumları lise olan katılımcıların ortalama "Fiziksel" puanları (19,63), baba eğitim durumları ilköğretim veya lisans ve üzeri olan katılımcıların ortalama "Fiziksel" puanlarından (22,24 – 21,00) anlamlı derecede düşüktür.

Katılımcıların baba eğitim durumlarına göre "Estetik" puanları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık bulunmaktadır (p<0,01). Baba eğitim durumları lise olan katılımcıların ortalama "Estetik" puanları (12,74), baba eğitim durumları ilköğretim veya lisans ve üzeri olan katılımcıların ortalama "Estetik" puanlarından (15,06 – 15,17) anlamlı derecede düşüktür.

Katılımcıların baba eğitim durumlarına göre "Motivasyonsuzluk", "Uyaran Yaşama", "Dışsal Düzenleme", "Eğitimsel" ve "Rahatlama" puanları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık bulunmamaktadır (p>0,05).

Tablo 15. Başarı durumu bazında normallik testi sonuçları

		Shapiro-Wilk		
		istatistik	sd	p
Boş Zaman Motivasyon Toplam	Olumlu	,983	95	,246
	Olumsuz	,933	3	,501
	Etkilemiyor	,957	18	,541
Motivasyonsuzluk	Olumlu	,959	95	,005
	Olumsuz	,893	3	,363
	Etkilemiyor	,887	18	,035
Bilmek Başarmak	Olumlu	,976	95	,073
	Olumsuz	,997	3	,900
	Etkilemiyor	,961	18	,631
Uyaran Yaşama	Olumlu	,969	95	,025

	Olumsuz	,893	3	,363
	Etkilemiyor	,957	18	,546
Özdeşim İçe Atım	Olumlu	,975	95	,070
	Olumsuz	,750	3	,000
	Etkilemiyor	,948	18	,393
Dışsal Düzenleme	Olumlu	,959	95	,005
	Olumsuz	,832	3	,194
	Etkilemiyor	,978	18	,927
Serbest Zaman Tatmin Toplam	Olumlu	,969	95	,024
	Olumsuz	,999	3	,954
	Etkilemiyor	,960	18	,600
Psikolojik	Olumlu	,958	95	,004
	Olumsuz	,893	3	,363
	Etkilemiyor	,933	18	,218
Eğitimsel	Olumlu	,972	95	,042
	Olumsuz	,980	3	,726
	Etkilemiyor	,942	18	,311
Sosyal	Olumlu	,963	95	,009
	Olumsuz	,779	3	,065
	Etkilemiyor	,955	18	,513
Rahatlama	Olumlu	,952	95	,002
	Olumsuz	,750	3	,000
	Etkilemiyor	,894	18	,046
Fiziksel	Olumlu	,976	95	,080
	Olumsuz	,980	3	,726
	Etkilemiyor	,945	18	,352
Estetik	Olumlu	,949	95	,001
	Olumsuz	,998	3	,915
	Etkilemiyor	,918	18	,121

Veri setinin normal dağılım için “Tek Yönlü ANOVA” kullanılmıştır. Veri setinin normal dağılıma uyum göstermediği zaman “Kruskal Wallis” testi kullanılmıştır.

Tablo 16. Normal dağılıma uymayan değişkenlerin başarı durumu bazında karşılaştırılmalarına ilişkin "Kruskal Wallis testi" sonuçları

		n	Ortalama	ss.	Min	Max	Sıra Ort.	H	p
Boş Zaman Motivasyon Toplam	Olumlu	95	67,84	18,97	24	110	58,55	0,012	0,994
	Olumsuz	3	71,33	21,22	54	95	60,17		
	Etkilemiyor	18	68,78	18,60	38	110	57,97		
Motivasyonsuzluk	Olumlu	95	7,88	3,01	3	15	58,41	0,672	0,715
	Olumsuz	3	9,00	2,65	7	12	73,50		
	Etkilemiyor	18	7,83	2,90	3	15	56,50		
Bilmek Başarmak	Olumlu	95	20,02	5,89	7	30	57,84	0,281	0,869
	Olumsuz	3	21,67	5,51	16	27	66,50		
	Etkilemiyor	18	20,50	6,56	8	30	60,64		
Uyaran Yaşama	Olumlu	95	9,58	3,16	3	15	56,57	3,711	0,156
	Olumsuz	3	13,00	2,65	10	15	92,33		
	Etkilemiyor	18	10,22	3,44	3	15	63,03		
Özdeşim İçe Atım	Olumlu	95	19,62	5,73	6	30	59,87	1,092	0,579
	Olumsuz	3	17,33	7,51	13	26	44,00		
	Etkilemiyor	18	19,06	5,80	8	30	53,67		
Dışsal Düzenleme	Olumlu	95	10,75	4,31	4	20	58,05	0,36	0,835
	Olumsuz	3	10,33	4,93	7	16	51,33		
	Etkilemiyor	18	11,17	4,26	4	20	62,08		
Serbest Zaman Tatmin Toplam	Olumlu	95	137,87	27,49	85	195	57,18	1,386	0,501
	Olumsuz	3	126,67	48,01	78	174	50,83		
	Etkilemiyor	18	144,61	30,27	75	192	66,75		
Psikolojik	Olumlu	95	27,98	8,10	8	40	57,44	0,742	0,69
	Olumsuz	3	26,00	13,23	11	36	54,83		
	Etkilemiyor	18	29,89	7,57	16	40	64,69		
Eğitimsel	Olumlu	95	31,72	7,21	17	45	55,93	3,218	0,201
	Olumsuz	3	33,67	8,08	25	41	63,50		
	Etkilemiyor	18	35,11	7,33	20	45	71,25		
Sosyal	Olumlu	95	28,52	6,27	14	40	57,96	0,167	0,921
	Olumsuz	3	25,00	14,73	8	34	57,67		
	Etkilemiyor	18	28,83	6,91	12	40	61,47		
Rahatlama	Olumlu	95	14,07	3,80	4	20	57,21	1,101	0,577
	Olumsuz	3	12,67	7,51	4	17	54,17		
	Etkilemiyo	18	15,06	4,61	6	20	66,03		

	r								
Fiziksel	Olumlu	95	21,27	4,65	11	30	59,27	0,314	0,855
	Olumsuz	3	19,00	12,12	6	30	58,33		
	Etkilemiyor	18	20,72	5,27	13	30	54,44		
Estetik	Olumlu	95	14,32	3,63	6	20	57,92	2,721	0,257
	Olumsuz	3	10,33	6,51	4	17	32,50		
	Etkilemiyor	18	15,00	3,69	7	20	65,92		

Katılımcıların başarı durumlarına göre "Boş Zaman Motivasyon Toplam", "Motivasyonsuzluk", "Bilmek Başarmak", "Uyaran Yaşama", "Özdeşim İçe Atım", "Dışsal Düzenleme", "Serbest Zaman Tatmin Toplam", "Psikolojik", "Eğitimsel", "Sosyal", "Rahatlama", "Fiziksel" ve "Estetik" puanları açısından istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık bulunmamaktadır (p>0,05).

Tablo 17. Etkinlik türü bazında normallik testi sonuçları

	Etkinlik Türü	Kolmogorov-Smirnov[a]			Shapiro-Wilk		
		istatistik	sd	p	istatistik	sd	p
Boş Zaman Motivasyon Toplam	Sportif Etkinlikler	,066	96	,200*	,984	96	,284
	Sosyal Etkinlikler	,181	20	,084	,955	20	,451
Motivasyonsuzluk	Sportif Etkinlikler	,129	96	**,000**	,947	96	,001
	Sosyal Etkinlikler	,233	20	**,006**	,927	20	,138
Bilmek Başarmak	Sportif Etkinlikler	,077	96	,200*	,970	96	,029
	Sosyal Etkinlikler	,132	20	,200*	,941	20	,249
Uyaran Yaşama	Sportif Etkinlikler	,088	96	,066	,962	96	,007
	Sosyal Etkinlikler	,158	20	,200*	,940	20	,237
Özdeşim İçe Atım	Sportif Etkinlikler	,075	96	,200*	,975	96	,067
	Sosyal Etkinlikler	,109	20	,200*	,969	20	,734
Dışsal Düzenleme	Sportif Etkinlikler	,107	96	**,009**	,955	96	,002
	Sosyal Etkinlikler	,168	20	**,143**	,945	20	,293
Serbest Zaman Tatmin Toplam	Sportif Etkinlikler	,084	96	,088	,975	96	,064
	Sosyal Etkinlikler	,168	20	,140	,917	20	,087
Psikolojik	Sportif Etkinlikler	,108	96	**,007**	,943	96	,000
	Sosyal Etkinlikler	,126	20	**,200***	,935	20	,191
Eğitimsel	Sportif Etkinlikler	,085	96	,083	,965	96	,011
	Sosyal Etkinlikler	,154	20	,200*	,938	20	,224
Sosyal	Sportif Etkinlikler	,075	96	,200*	,971	96	,034
	Sosyal Etkinlikler	,156	20	,200*	,936	20	,202
Rahatlama	Sportif Etkinlikler	,133	96	**,000**	,943	96	,000

	Sosyal Etkinlikler	,115	20	**,200***	,921	20	,102
Fiziksel	Sportif Etkinlikler	,082	96	**,110**	,978	96	,108
	Sosyal Etkinlikler	,169	20	**,137**	,900	20	,040
Estetik	Sportif Etkinlikler	,112	96	**,005**	,955	96	,002
	Sosyal Etkinlikler	,155	20	**,200***	,953	20	,412

Veri setinin normal dağılıma uyum gösterdiği değişkenler için parametrik yöntemlerden "Bağımsız t testi" kullanılmıştır. Veri setinin normal dağılıma uyum göstermediği değişkenler için parametrik olmayan yöntemlerden "Mann Whitney U" testi kullanılmıştır.

Tablo 18. Normal dağılıma uyan değişkenlerin etkinlik türü bazında karşılaştırılmalarına ilişkin "Bağımsız t testi" sonuçları

	Etkinlik Türü	n	Ortalama	ss.	Min	Max	t	p
Boş Zaman Motivasyon Toplam	Sportif Etkinlikler	96	67,46	20,01	24	110	-1,108	0,273
	Sosyal Etkinlikler	20	71,05	11,25	53	95		
Bilmek Başarmak	Sportif Etkinlikler	96	19,92	6,18	7	30	-0,878	0,382
	Sosyal Etkinlikler	20	21,20	4,64	15	30		
Uyaran Yaşama	Sportif Etkinlikler	96	9,58	3,35	3	15	-1,354	0,179
	Sosyal Etkinlikler	20	10,65	2,37	7	15		
Özdeşim İçe Atım	Sportif Etkinlikler	96	19,45	6,10	6	30	-0,147	0,884
	Sosyal Etkinlikler	20	19,60	3,69	13	26		
Serbest Zaman Tatmin Toplam	Sportif Etkinlikler	96	139,10	29,65	75	195	0,487	0,629
	Sosyal Etkinlikler	20	136,35	21,37	108	180		
Eğitimsel	Sportif Etkinlikler	96	32,44	7,59	17	45	0,558	0,581
	Sosyal Etkinlikler	20	31,60	5,74	22	43		
Sosyal	Sportif Etkinlikler	96	28,68	6,78	8	40	0,726	0,469
	Sosyal Etkinlikler	20	27,50	5,57	20	40		

Etkinlik türüne göre "Boş Zaman Motivasyon Toplam", "Bilmek Başarmak", "Uyaran Yaşama", "Özdeşim İçe Atım", "Serbest Zaman Tatmin Toplam", "Eğitimsel" ve "Sosyal" puanları açısındaN bir farklılık bulunmamaktadır (p>0,05).

Tablo 19. Normal dağılıma uymayan değişkenlerin etkinlik türü bazında karşılaştırılmalarına ilişkin "Mann Whitney testi" sonuçları

	Etkinlik Türü	n	Ortalama	ss.	Min	Max	Sıra Ort.	z	p
Motivasyonsuzluk	Sportif Etkinlikler	96	7,79	3,08	3	15	56,91	-1,124	0,261
	Sosyal Etkinlikler	20	8,45	2,33	5	13	66,13		
Dışsal Düzenleme	Sportif Etkinlikler	96	10,73	4,45	4	20	57,82	-0,477	0,634
	Sosyal Etkinlikler	20	11,15	3,41	5	18	61,75		
Psikolojik	Sportif Etkinlikler	96	28,21	8,63	8	40	59,06	-0,391	0,695
	Sosyal Etkinlikler	20	28,30	5,03	21	37	55,83		
Rahatlama	Sportif Etkinlikler	96	14,11	4,14	4	20	58,27	-0,165	0,869
	Sosyal Etkinlikler	20	14,55	3,41	10	20	59,63		
Fiziksel	Sportif Etkinlikler	96	21,31	4,89	6	30	60,34	-1,293	0,196
	Sosyal Etkinlikler	20	20,25	5,29	13	30	49,68		
Estetik	Sportif Etkinlikler	96	14,35	3,78	4	20	58,97	-0,334	0,738
	Sosyal Etkinlikler	20	14,15	3,66	7	20	56,23		

Etkinlik türüne göre "Motivasyonsuzluk", "Dışsal Düzenleme", "Psikolojik", "Rahatlama", "Fiziksel" ve "Estetik" puanları açısından istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık bulunmamaktadır (p>0,05).

Tablo 20. Etkinlik Sıklığı bazında normallik testi sonuçları

	Sıklık	Kolmogorov-Smirnov[a]			Shapiro-Wilk		
		istatistik	sd	p	istatistik	sd	p
Boş Zaman Motivasyon Toplam	Ayda 1-2 kez	,081	28	,200*	,970	28	,587
	Ayda 3-4 kez	,113	22	,200*	,969	22	,687
	Ayda 4 kezden fazla	,080	66	,200*	,982	66	,435
Motivasyonsuzluk	Ayda 1-2 kez	,167	28	**,045**	,934	28	,076
	Ayda 3-4 kez	,212	22	**,011**	,939	22	,190
	Ayda 4 kezden fazla	,141	66	**,002**	,938	66	,003
Bilmek Başarmak	Ayda 1-2 kez	,147	28	,126	,968	28	,531
	Ayda 3-4 kez	,144	22	,200*	,931	22	,126
	Ayda 4 kezden fazla	,098	66	,195	,955	66	,018
Uyaran Yaşama	Ayda 1-2 kez	,144	28	,144	,946	28	,160
	Ayda 3-4 kez	,182	22	,057	,934	22	,152
	Ayda 4 kezden fazla	,086	66	,200*	,960	66	,031

Özdeşim İçe Atım	Ayda 1-2 kez	,098	28	,200*	,979	28	,825
	Ayda 3-4 kez	,086	22	,200*	,973	22	,772
	Ayda 4 kezden fazla	,075	66	,200*	,972	66	,148
Dışsal Düzenleme	Ayda 1-2 kez	,094	28	**,200***	,977	28	,773
	Ayda 3-4 kez	,162	22	**,136**	,937	22	,175
	Ayda 4 kezden fazla	,113	66	**,036**	,942	66	,004
Serbest Zaman Tatmin Toplam	Ayda 1-2 kez	,144	28	,142	,937	28	,093
	Ayda 3-4 kez	,107	22	,200*	,973	22	,784
	Ayda 4 kezden fazla	,095	66	,200*	,975	66	,212
Psikolojik	Ayda 1-2 kez	,122	28	,200*	,950	28	,199
	Ayda 3-4 kez	,119	22	,200*	,945	22	,248
	Ayda 4 kezden fazla	,102	66	,084	,950	66	,009
Eğitimsel	Ayda 1-2 kez	,116	28	,200*	,969	28	,557
	Ayda 3-4 kez	,106	22	,200*	,964	22	,575
	Ayda 4 kezden fazla	,102	66	,085	,959	66	,028
Sosyal	Ayda 1-2 kez	,125	28	,200*	,951	28	,210
	Ayda 3-4 kez	,150	22	,200*	,945	22	,245
	Ayda 4 kezden fazla	,087	66	,200*	,966	66	,066
Rahatlama	Ayda 1-2 kez	,166	28	**,048**	,927	28	,053
	Ayda 3-4 kez	,174	22	**,082**	,940	22	,201
	Ayda 4 kezden fazla	,137	66	**,004**	,945	66	,005
Fiziksel	Ayda 1-2 kez	,109	28	,200*	,955	28	,268
	Ayda 3-4 kez	,133	22	,200*	,964	22	,575
	Ayda 4 kezden fazla	,098	66	,194	,969	66	,098
Estetik	Ayda 1-2 kez	,202	28	**,005**	,915	28	,027
	Ayda 3-4 kez	,119	22	**,200***	,961	22	,504
	Ayda 4 kezden fazla	,104	66	**,073**	,963	66	,044

Veri setinin normal dağılıma uyum gösterdiği değişkenler için parametrik yöntemlerden “Tek Yönlü ANOVA” kullanılmıştır. Veri setinin normal dağılıma uyum göstermediği değişkenler için parametrik olmayan yöntemlerden “Kruskal Wallis” testi kullanılmıştır.

Tablo 21. Normal dağılıma uyan değişkenlerin etkinlik sıklığı bazında karşılaştırılmalarına ilişkin "Tek Yönlü ANOVA testi" sonuçları

	Etkinlik Sıklık	n	Ortalama	ss.	Min	Max	F	p
Boş Zaman Motivasyon Toplam	Ayda 1-2 kez	28	70,79	17,17	34	99	0,398	0,672
	Ayda 3-4 kez	22	67,91	17,57	31	100		
	Ayda 4 kezden fazla	66	66,98	19,98	24	110		
Bilmek Başarmak	Ayda 1-2 kez	28	19,89	5,38	9	30	0,138	0,871
	Ayda 3-4 kez	22	20,73	5,27	8	30		
	Ayda 4 kezden fazla	66	20,05	6,43	7	30		
Uyaran Yaşama	Ayda 1-2 kez	28	10,04	2,90	5	15	0,417	0,661
	Ayda 3-4 kez	22	9,23	3,37	3	15		
	Ayda 4 kezden fazla	66	9,83	3,32	3	15		
Özdeşim İçe Atım	Ayda 1-2 kez	28	20,11	4,92	9	30	0,225	0,799
	Ayda 3-4 kez	22	19,36	5,21	9	28		
	Ayda 4 kezden fazla	66	19,24	6,27	6	30		
Serbest Zaman Tatmin Toplam	Ayda 1-2 kez	28	142,25	24,52	106	190	0,298	0,743
	Ayda 3-4 kez	22	137,55	29,21	86	191		
	Ayda 4 kezden fazla	66	137,45	29,79	75	195		
Psikolojik	Ayda 1-2 kez	28	29,14	7,28	13	40	0,391	0,677
	Ayda 3-4 kez	22	28,77	7,63	14	40		
	Ayda 4 kezden fazla	66	27,65	8,64	8	40		
Eğitimsel	Ayda 1-2 kez	28	32,36	6,70	21	45	0,145	0,865
	Ayda 3-4 kez	22	31,55	6,89	21	45		
	Ayda 4 kezden fazla	66	32,52	7,74	17	45		
Sosyal	Ayda 1-2 kez	28	29,29	6,39	19	40	0,278	0,758
	Ayda 3-4 kez	22	28,27	6,61	18	40		
	Ayda 4 kezden fazla	66	28,20	6,73	8	40		
Fiziksel	Ayda 1-2 kez	28	22,43	4,53	15	30	1,373	0,257
	Ayda 3-4 kez	22	20,32	5,23	11	30		
	Ayda 4 kezden fazla	66	20,85	5,00	6	30		

Katılımcıların etkinlik sıklığına göre "Boş Zaman Motivasyon Toplam", "Bilmek Başarmak", "Uyaran Yaşama", "Özdeşim İçe Atım", "Serbest Zaman Tatmin Toplam", "Psikolojik", "Eğitimsel", "Sosyal" ve "Fiziksel" puanları açısından istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık bulunmamaktadır ($p>0,05$).

Tablo 22. Normal dağılıma uymayan değişkenlerin etkinlik sıklığı bazında karşılaştırılmalarına ilişkin "Kruskal Wallis testi" sonuçları

	Etkinlik Sıklık	n	Ortalama	ss.	Min	Max	Sıra Ort.	H	p
Motivasyonsuzluk	Ayda 1-2 kez	28	8,61	3,02	4	15	65,66	1,854	0,396
	Ayda 3-4 kez	22	7,86	2,80	3	13	58,64		
	Ayda 4 kezden fazla	66	7,62	2,99	3	15	55,42		
Dışsal Düzenleme	Ayda 1-2 kez	28	12,14	3,82	5	20	70,11	4,665	0,097
	Ayda 3-4 kez	22	10,77	4,29	4	19	57,84		
	Ayda 4 kezden fazla	66	10,24	4,39	4	20	53,80		
Rahatlama	Ayda 1-2 kez	28	14,32	3,93	7	20	59,64	0,065	0,968
	Ayda 3-4 kez	22	14,14	4,13	6	20	57,23		
	Ayda 4 kezden fazla	66	14,15	4,07	4	20	58,44		
Estetik	Ayda 1-2 kez	28	14,71	4,31	6	20	62,30	0,662	0,718
	Ayda 3-4 kez	22	14,50	3,54	7	20	59,95		
	Ayda 4 kezden fazla	66	14,09	3,59	4	20	56,40		

Katılımcıların etkinlik sıklığına göre "Motivasyonsuzluk", "Dışsal Düzenleme", "Rahatlama" ve "Estetik" puanları açısından istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık bulunmamaktadır (p>0,05).

Tablo 23. "Motivasyonsuzluk" ve "Serbest Zaman Tatmin Toplam" puanları ile ölçek altboyutları arasındaki ilişkiye ait korelasyon testi sonuçları

		Motivasyonsuzluk	Serbest Zaman Tatmin Toplam
Boş Zaman Motivasyon Toplam	r	,680**	,459**
	p	,000	,000
Motivasyonsuzluk	r	1	,211*
	p		,023
Bilmek Başarmak	r	,414**	,482**
	p	,000	,000
Uyaran Yaşama	r	,531**	,397**
	p	,000	,000
Özdeşim İçe Atım	r	,524**	,401**
	p	,000	,000
Dışsal Düzenleme	r	,619**	,371**
	p	,000	,000

Serbest Zaman Tatmin Toplam	r	,211*	1
	p	,023	
Psikolojik	r	,170	,832**
	p	,068	,000
Eğitimsel	r	,178	,881**
	p	,056	,000
Sosyal	r	,238**	,853**
	p	,010	,000
Rahatlama	r	,146	,828**
	p	,117	,000
Fiziksel	r	,154	,729**
	p	,099	,000
Estetik	r	,101	,700**
	p	,279	,000

Motivasyonsuzluk puanları ile "Boş Zaman Motivasyon Toplam" puanları arasında pozitif yönlü, orta düzey ve istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki bulunmaktadır (r=0,680 p<0,01).

Motivasyonsuzluk puanları ile "Bilmek Başarmak" puanları arasında pozitif yönlü, orta düzey ve istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki bulunmaktadır (r=0,414 p<0,01).

Motivasyonsuzluk puanları ile "Uyaran Yaşama" puanları arasında pozitif yönlü, orta düzey ve istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki bulunmaktadır (r=0,531 p<0,01).

Motivasyonsuzluk puanları ile "Özdeşim İçe Atım" puanları arasında pozitif yönlü, orta düzey ve istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki bulunmaktadır (r=0,524 p<0,01).

Motivasyonsuzluk puanları ile "Dışsal Düzenleme" puanları arasında pozitif yönlü, orta düzey ve istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki bulunmaktadır (r=0,619 p<0,01).

Motivasyonsuzluk puanları ile “Serbest Zaman Tatmin Toplam” puanları arasında pozitif yönlü, zayıf ve istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki bulunmaktadır ($r=0,211$ $p<0,05$).

Motivasyonsuzluk puanları ile “Sosyal” puanları arasında pozitif yönlü, zayıf ve istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki bulunmaktadır ($r=0,238$ $p<0,05$).

Motivasyonsuzluk puanları ile “Psikolojik” puanları arasında pozitif yönlü, zayıf ve istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki bulunmaktadır ($r=0,170$ $p<0,05$).

Motivasyonsuzluk puanları ile “Eğitimsel” puanları arasında pozitif yönlü, zayıf ve istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki bulunmaktadır ($r=0,178$ $p<0,05$).

Motivasyonsuzluk puanları ile “Rahatlama” puanları arasında pozitif yönlü, zayıf ve istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki bulunmaktadır ($r=0,146$ $p<0,05$).

Motivasyonsuzluk puanları ile “Fiziksel” puanları arasında pozitif yönlü, zayıf ve istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki bulunmaktadır ($r=0,154$ $p<0,05$).

Motivasyonsuzluk puanları ile “Estetik” puanları arasında pozitif yönlü, zayıf ve istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki bulunmaktadır ($r=0,101$ $p<0,05$).

Serbest Zaman Tatmin Toplam puanları ile “Boş Zaman Motivasyon Toplam” puanları arasında pozitif yönlü, orta düzey ve istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki bulunmaktadır ($r=0,459$ $p<0,01$).

Serbest Zaman Tatmin Toplam puanları ile “Motivasyonsuzluk” puanları arasında pozitif yönlü, zayıf ve istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki bulunmaktadır ($r=0,211$ $p<0,05$).

Serbest Zaman Tatmin Toplam puanları ile “Bilmek Başarmak” puanları arasında pozitif yönlü, orta düzey ve istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki bulunmaktadır (r=0,482 p<0,01).

Serbest Zaman Tatmin Toplam puanları ile “Uyaran Yaşama” puanları arasında pozitif yönlü, orta düzey ve istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki bulunmaktadır (r=0,397 p<0,01).

Serbest Zaman Tatmin Toplam puanları ile “Özdeşim İçe Atım” puanları arasında pozitif yönlü, orta düzey ve istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki bulunmaktadır (r=0,401 p<0,01).

Serbest Zaman Tatmin Toplam puanları ile “Dışsal Düzenleme” puanları arasında pozitif yönlü, orta düzey ve istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki bulunmaktadır (r=0,371 p<0,01).

Serbest Zaman Tatmin Toplam puanları ile “Psikolojik” puanları arasında pozitif yönlü, yüksek ve istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki bulunmaktadır (r=0,832 p<0,01).

Serbest Zaman Tatmin Toplam puanları ile “Eğitimsel” puanları arasında pozitif yönlü, yüksek ve istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki bulunmaktadır (r=0,881 p<0,01).

Serbest Zaman Tatmin Toplam puanları ile “Sosyal” puanları arasında pozitif yönlü, yüksek ve istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki bulunmaktadır (r=0,853 p<0,01).

Serbest Zaman Tatmin Toplam puanları ile “Rahatlama” puanları arasında pozitif yönlü, yüksek ve istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki bulunmaktadır (r=0,828 p<0,01).

Serbest Zaman Tatmin Toplam puanları ile “Fiziksel” puanları arasında pozitif yönlü, yüksek ve istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki bulunmaktadır (r=0,729 p<0,01).

Serbest Zaman Tatmin Toplam puanları ile “Estetik” puanları arasında pozitif yönlü, yüksek ve istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki bulunmaktadır (r=0,700 p<0,01).

6

ALTINCI BÖLÜM
TARTIŞMA

Geleneksel sporlarımızdan olan kuşak güreşi sporcu ve yöneticilerinin boş zaman motivasyon ve tatminlerinin farklı değişkenlerle karşılaştırılarak aralarındaki ilişkilerin incelemesi adlı çalışmada:

Cinsiyet değişkenine göre Katılımcıların %54,3'ü erkek, %45,7'si kadındır. (Tablo: 1)

Cinsiyet değişkenine göre "Boş Zaman Motivasyon Toplam" puanları açısından istatistiksel anlamlı bir farklılık bulunmaktadır ($p<0,05$). Erkek katılımcılara ait ortalama "Boş Zaman Motivasyon Toplam" puanı (71,56) kadın katılımcılara ait ortalama "Boş Zaman Motivasyon Toplam" puanından (63,94) anlamlı derecede yüksektir. (Tablo: 4) Boş zaman motivasyonu bireyin belirli bir amacı gerçekleştirmek için kendi arzusu ve istekleri ile harekete geçmesidir. Bununla birlikte uyarıcılar veya güdüler yolu ile belirli bir motivasyon düzeyine ulaşması ise bireyin boş zaman aktivitesine katılmasına veya karşılaştığı engelleri aşmasında önemli rol oynar (Kaya, 2011).

Cinsiyet değişkenine göre "Özdeşim İçe Atım" puanları açısından istatistiksel anlamlı bir farklılık bulunmaktadır ($p<0,05$). Erkek katılımcılara ait ortalama "Özdeşim İçe Atım" puanı (20,62) kadın katılımcılara ait ortalama "Özdeşim İçe Atım" puanından (18,11) anlamlı derecede yüksektir. (Tablo: 4) Bu sonuca göre erkek katılımcılar, bayan katılımcılara göre diğer yönlerini keşfetme isteğine, kişisel gelişimlerine, mutlu olmaya, iyi bir ruh haline sahip olmayı istedikleri söylenebilir.

Cinsiyet değişkenine göre "Dışsal Düzenleme" puanları açısından istatistiksel anlamlı bir farklılık bulunmaktadır ($p<0,05$). Erkek katılımcılara ait ortalama "Dışsal

Düzenleme" puanı (11,56) kadın katılımcılara ait ortalama "Dışsal Düzenleme" puanından (9,91) anlamlı derecede yüksektir. (Tablo: 4) Bu sonuca göre erkek katılımcılar, bayan katılımcılara göre çevresindekilere dinamik gözükmek, takdir edilen biri olarak gözükmek ve hiçbir şey yapmayan biri olarak gözükmemek istedir.

Cinsiyet değişkenine göre "Serbest Zaman Tatmin Toplam", "Eğitimsel", "Sosyal", "Psikolojik", "Estetik", "Rahatlama" ve "Fiziksel", "Motivasyonsuzluk", "Bilmek Başarmak", "Uyaran Yaşama", puanları açısından istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık bulunmamaktadır ($p>0,05$). (Tablo: 4) (Tablo: 5) Demir ve Demir (2014) yaptığı çalışmada da araştırma bulguları bireyden bireye farklılık gösteren serbest zaman gereksinimi gibi serbest zaman tatmininde farklı kişilik ve diğer koşullara göre değişik düzeylerde gerçekleştiğini ortaya koymaktadır. Bu nedenle serbest zaman gereksinimi ile tatmini ilişkisinde faktör gruplarını oluşturan değişkenlerin önemli bir rolü olduğu, bu durumun bireylerin algılamalarına göre ağırlık kazandığı ifade edilebilir.

Ağduman (2014) yaptığı çalışmada cinsiyet değişkeni ile motivasyon ölçeği alt boyutlarından bilmek ve başarmak, uyaran yaşama, özdeşim/içe atım, tatmin ölçeği boyutlarından ise; psikolojik, eğitim, rahatlama, estetik ve toplam tatmin puanları arasında kadın katılımcılar lehinde anlamlı farklılıklar gözlemlenmiştir.

Gökçe (2008) yaptığı çalışmaya göre kadınların rahatlama alt boyutunda erkeklerden daha fazla ortalama puana sahipken, erkeklerin de estetik ve fizyolojik alt boyutlarında kadınlardan daha fazla ortalama puana sahip oldukları saptanmıştır. Günümüzde erkeklerin fiziksel görünümlerine olan ilgilerin artması bu sonuca destekleyici bir etki olduğunu söyleyebiliriz. Kız öğrenciler arasında geleneksel sporlara yöneltme konusunda eylem planları ve projeler uygulanarak geleneksel sporların kitlelere yayılmasına katkı sağlanabilir.

Kaya (2011)'nın yaptığı çalışmaya göre; öğrencilerin cinsiyete göre boş zaman motivasyon ölçeği toplam ve alt ölçek puan ortalamaları karşılaştırıldığında, ölçeğin toplam puan, motivasyonsuzluk, bilmek ve başarmak, özdeşim ve içe atım

puan ortalamaları açısından gruplar arasındaki farkın anlamlı olduğu bulunmuştur ($p<0.05$). Bu sonuçlar kız öğrencilerin boş zamanlarını erkeklerden daha aktif geçirdiklerini göstermesi açısından dikkat çekici bir bulgu olarak düşünülebilir.

Akgül (2011) yaptığı çalışmada ise erkek bireylerin kadın bireylere göre boş zaman motivasyonlarının daha yüksek olduğunu Türkiye gibi geleneksel denilebilecek toplumlarda kızlar ve erkekler arasındaki roller örf ve adetlerle oluşan farklılıklardan dolayı kaynaklandığını saptamıştır.

Akyüz (2015) çalışmasında da üniversite öğrencilerinin cinsiyet dağılımı birbirine yakındır. Cinsiyet değişkenine göre kadın öğrencilerin boş zaman faaliyetlerine yönelik tutumlarının erkek öğrencilere kıyasla daha olumlu olduğunu saptamıştır.

Bu sonuçlara göre çalışmamızın bazı çalışmalarla benzer, bazı çalışmalardan farklı sonuçları olduğu gözlenmektedir.

Katılımcıların yer aldıkları kategoriye göre Katılımcıların %15,5'i yöneticilerden, %84,5'i sporculardan oluşmaktadır. (Tablo: 1)

Katılımcıların yer aldıkları kategoriye göre "Serbest Zaman Tatmin Toplam" puanları açısından istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık bulunmaktadır ($p<0,01$). Yöneticilere ait ortalama "Serbest Zaman Tatmin Toplam" puanı (154,78), sporculara ait ortalama "Serbest Zaman Tatmin Toplam" puanından (135,66) anlamlı derecede yüksektir. (Tablo: 8) Serbest Zaman Tatmin Ölçeğinin amacı bireyin serbest zamanlarıyla karşıladığı ihtiyaçların derecesini algılama düzeylerini belirlemektedir. Demir ve Demir (2014) çalışmasında: Bu sonuçtan hareketle serbest zaman doyumunun bireyden bireye farklılık gösterebileceğini belirtmiştir. Serbest zaman doyumunu etkileyen demografik, sosyo-kültürel, psikolojik, ekonomik faktörlerin bireylere göre farklılık göstermesi, kavramın çok geniş değişkenler içerebildiğini ortaya koymaktadır. Bu konuda yapılan araştırmada, Yöneticiler, Sporculara göre yüksek değere sahip olmasında sosyo-ekonomik ve sosyo-kültürel özelliklerinin serbest zaman doyumunu etkilediği gibi etkinliklere gönüllü katılım ve

onlardan zevk almanın da önemli bir etken olduğu vurgulanmaktadır. Ayrıca Serbest Zaman Tatmin sonucunun sporcuların yarışma kaygısı ve stresi yaşadığından dolayı sonuçların yöneticilerden daha düşük olmasına sebep olmuş olabilir.

Katılımcıların yer aldıkları kategoriye göre "Psikolojik" puanları açısından istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık bulunmaktadır ($p<0,05$). Yöneticilere ait ortalama "Psikolojik" puanı (32,11), sporculara ait ortalama "Psikolojik" puanından (27,51) anlamlı derecede yüksektir. (Tablo: 8) Bu sonuca göre Yöneticiler, sporculara göre katıldıkları aktiviteleri çok ilginç bulmakta ve zevk alarak katılmakta, aktivitelerin kişiye başarı hissi ve özgüven sağladığını düşünmektedir.

Katılımcıların yer aldıkları kategoriye göre "Sosyal" puanları açısından istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık bulunmaktadır ($p<0,05$). Yöneticilere ait ortalama "Sosyal" puanı (31,44), sporculara ait ortalama "Sosyal" puanından (27,93) anlamlı derecede yüksektir. (Tablo: 8) Bu sonuca göre Yöneticilere, sporculara göre katıldıkları aktiviteleri insanlarla sosyal ilişkiler kurmaktan grup içinde uyumlu hareket etmeyi sevdiği için tercih ettiği söylenebilir.

Katılımcıların yer aldıkları kategoriye göre "Fiziksel" puanları açısından istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık bulunmaktadır ($p<0,01$). Yöneticilere ait ortalama "Fiziksel" puanı (23,94), sporculara ait ortalama "Fiziksel" puanından (20,61) anlamlı derecede yüksektir. (Tablo: 8) Bu sonuca göre Yöneticiler, sporculara göre katıldıkları aktiviteleri daha çok sağlıklı olmak, kilo kontrolü sağlamak ve fiziksel olarak kendini yenilemeyi istediği için tercih düşünülmektedir.

Katılımcıların yer aldıkları kategoriye göre "Motivasyonsuzluk", "Dışsal Düzenleme", "Eğitimsel" ve "Estetik" puanları açısından istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık bulunmamaktadır ($p>0,05$). (Tablo: 8)

Katılımcıların yer aldıkları kategoriye göre "Boş Zaman Motivasyon Toplam", "Bilmek Başarmak", "Uyaran Yaşama "ve "Özdeşim İçe Atım" puanları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık bulunmamaktadır($p>0,05$). (Tablo:7)

Katılımcıların anne eğitim durumlarına göre Anne eğitim durumu incelendiğinde %62,9'unun ilköğretim, %29,3'ünün lise, % 7,8'inin ise lisans ve üzeri eğitim seviyesine sahip oldukları görülmektedir. (Tablo: 1)

Katılımcıların anne eğitim durumlarına "Sosyal" puanları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık bulunmaktadır ($p<0,05$). Anne eğitim durumları lisans ve üzeri olan katılımcıların ortalama "Sosyal" puanları (32,78), anne eğitim durumları ilköğretim veya lise olan katılımcıların ortalama "Sosyal" puanlarından (28,89 – 26,44) anlamlı derecede yüksektir. (Tablo: 10) Anne eğitim durumu lisans ve üzeri olan katılımcılar serbest zaman etkinliklerine katılımda diğer eğitim durumlarına göre daha çok diğer insanlarla iletişim kurma boyutunu ifade eden etkinlikleri tercih etmektedir. Ayrıca eğitim durumuna paralel olarak 'Sosyal' puanlarına anlamlı derecede pozitif etkisi olduğu düşünülmektedir.

Katılımcıların anne eğitim durumlarına göre "Serbest Zaman Tatmin Toplam" puanları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık bulunmaktadır ($p<0,01$). Anne eğitim durumları lisans ve üzeri olan katılımcıların ortalama "Serbest Zaman Tatmin Toplam" puanları (156,11), anne eğitim durumları ilköğretim veya lise olan katılımcıların ortalama "Serbest Zaman Tatmin Toplam" puanlarından (141,99 – 126,79) anlamlı derecede yüksektir. (Tablo: 11) Ayrıca anne eğitim durumları lise olan katılımcıların ortalama "Serbest Zaman Tatmin Toplam" puanları (126,79), anne eğitim durumları ilköğretim olan katılımcıların ortalama "Serbest Zaman Tatmin Toplam" puanından (141,99) anlamlı derecede düşüktür. (Tablo: 11) Bu durumda eğitim durumu seviyesi arttıkça Serbest Zaman Tatmin ölçeğindeki sonuçlarla paralellik göstererek arttığı söylenebilir.

Katılımcıların anne eğitim durumlarına göre "Psikolojik" puanları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık bulunmaktadır ($p<0,01$). Anne eğitim durumları lisans ve üzeri olan katılımcıların ortalama "Psikolojik" puanları (31,67), anne eğitim durumları ilköğretim veya lise olan katılımcıların ortalama "Psikolojik" puanlarından (29,26 – 25,09) anlamlı derecede yüksektir. Ayrıca anne eğitim durumları lise olan katılımcıların ortalama "Psikolojik" puanları (25,09), anne eğitim

durumları ilköğretim olan katılımcıların ortalama “Psikolojik” puanından (29,26) anlamlı derecede düşüktür. (Tablo: 11) Anne eğitim durumu lisans ve üzeri olan katılımcılar serbest zaman etkinliklerine katılımda diğer eğitim durumlarına göre daha çok özgürlük hissi, eğlence, katılım ve entelektüel meydan okuma gibi psikolojik fayda boyutunu ifade eden etkinlikleri tercih görülmektedir.

Katılımcıların anne eğitim durumlarına göre “Rahatlama” puanları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık bulunmaktadır ($p<0,05$). Anne eğitim durumları lisans ve üzeri olan katılımcıların ortalama “Rahatlama” puanları (17,22), anne eğitim durumları ilköğretim veya lise olan katılımcıların ortalama “Rahatlama” puanlarından (14,32 – 13,12) anlamlı derecede yüksektir. (Tablo: 11) Anne eğitim durumu lisans ve üzeri olan katılımcılar serbest zaman etkinliklerine katılımda diğer eğitim durumlarına göre daha çok yaşamın stresinden ve gerginliğinden kurtulma boyutlarına önem verdikleri için rahatlama boyutu yüksek çıktığı düşünülmektedir.

Katılımcıların anne eğitim durumlarına göre “Fiziksel” puanları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık bulunmaktadır ($p<0,01$). Anne eğitim durumları lise olan katılımcıların ortalama “Fiziksel” puanları (18,79), anne eğitim durumları ilköğretim veya lisans ve üzeri olan katılımcıların ortalama “Fiziksel” puanlarından (22,08 – 22,22) anlamlı derecede düşüktür. (Tablo: 11) Bu sonuca göre Anne eğitim durumu lise olan katılımcıların fiziksel formu geliştirmek, sağlıklı kalmak, iyi olmak gibi boyutları daha az tercih ettiği görülmektedir.

Katılımcıların anne eğitim durumlarına göre “Estetik” puanları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık bulunmaktadır ($p<0,05$). Anne eğitim durumları lise olan katılımcıların ortalama “Estetik” puanları (12,91), anne eğitim durumları ilköğretim veya lisans ve üzeri olan katılımcıların ortalama “Estetik” puanlarından (14,74 – 16,22) anlamlı derecede düşüktür. (Tablo: 11) Anne eğitim durumları lise olan katılımcılar katıldıkları serbest zaman etkinliklerinde alanların hoş ve güzel dizayn edilmesi boyutlarını daha az tercih etmişlerdir

.

Katılımcıların anne eğitim durumlarına göre “Bilmek Başarmak”, “Özdeşim İçe Atım” ve “Eğitimsel” puanları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık bulunmamaktadır (p>0,05). (Tablo: 10)

Katılımcıların anne eğitim durumlarına göre “Boş Zaman Motivasyon Toplam”, “Motivasyonsuzluk”, “Uyaran Yaşama” ve “Dışsal Düzenleme” puanları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık bulunmamaktadır (p>0,05). (Tablo: 11)

Katılımcıların baba eğitim durumlarına göre Baba eğitim durumu incelendiğinde ise %46,6’sının ilköğretim, %32,8’inin lise, %20,7’sinin ise lisans ve üzeri eğitim seviyesine sahip oldukları görülmektedir. (Tablo: 1)

Katılımcıların baba eğitim durumlarına “Bilmek Başarmak” puanları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık bulunmaktadır (p<0,05). Baba eğitim durumları lise olan katılımcıların ortalama “Bilmek Başarmak” puanları (18,13), baba eğitim durumları ilköğretim veya lisans ve üzeri olan katılımcıların ortalama “Bilmek Başarmak” puanlarından (20,72 – 22,00) anlamlı derecede düşüktür. (Tablo: 13) Katılımcıların baba eğitim durumları lisans ve üzeri olan katılımcılar katıldıkları boş zaman etkinliklerinin onlara doyum hissi vermek, memnun etmek, kendini geçtiğini hissetmek ve kendisini hoşnut hissetmek gibi boyutları tercih ettikleri görülmektedir.

Katılımcıların baba eğitim durumlarına göre “Serbest Zaman Tatmin Toplam” puanları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık bulunmaktadır (p<0,01). Baba eğitim durumları lise olan katılımcıların ortalama “Serbest Zaman Tatmin Toplam” puanları (126,95), baba eğitim durumları ilköğretim veya lisans ve üzeri olan katılımcıların ortalama “Serbest Zaman Tatmin Toplam” puanlarından (146,15 – 140,21) anlamlı derecede düşüktür. (Tablo: 14) Bu sonuca göre serbest zaman doyumunun bireyden bireye farklılık gösterebileceğini belirtmiştir. Serbest zaman doyumunu etkileyen demografik, sosyo-kültürel, psikolojik, ekonomik

faktörlerin bireylere göre farklılık göstermesi, kavramın çok geniş değişkenler içerebildiğini ortaya koymaktadır.

Katılımcıların baba eğitim durumlarına göre "Psikolojik" puanları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık bulunmaktadır ($p<0,01$). Baba eğitim durumları lise olan katılımcıların ortalama "Psikolojik" puanları (25,00), baba eğitim durumları ilköğretim veya lisans ve üzeri olan katılımcıların ortalama "Psikolojik" puanlarından (30,50 – 28,21) anlamlı derecede düşüktür. (Tablo: 14) Baba eğitim durumları lise olan katılımcılar özgürlük hissi, eğlence, katılım ve entelektüel meydan okuma gibi katıldıkları boş zaman etkinliklerinin boyutlarını daha az tercih ettikleri görülmektedir.

Katılımcıların baba eğitim durumlarına göre "Sosyal" puanları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık bulunmaktadır ($p<0,05$). Baba eğitim durumları lise olan katılımcıların ortalama "Sosyal" puanları (26,29), baba eğitim durumları ilköğretim veya lisans ve üzeri olan katılımcıların ortalama "Sosyal" puanlarından (30,11 – 28,25) anlamlı derecede düşüktür. (Tablo: 14) Baba eğitim durumları lise olan katılımcılar insanlarla iletişim kurma boş zaman etkinliklerinin boyutunu daha az tercih ettikleri görülmektedir.

Katılımcıların baba eğitim durumlarına göre "Fiziksel" puanları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık bulunmaktadır ($p<0,05$). Baba eğitim durumları lise olan katılımcıların ortalama "Fiziksel" puanları (19,63), baba eğitim durumları ilköğretim veya lisans ve üzeri olan katılımcıların ortalama "Fiziksel" puanlarından (22,24 – 21,00) anlamlı derecede düşüktür. (Tablo: 14) Baba eğitim durumları lise olan katılımcılar fiziksel formu geliştirmek, sağlıklı kalmak, iyi olmak gibi boş zaman etkinliklerinin boyutunu daha az tercih ettikleri görülmektedir.

Katılımcıların baba eğitim durumlarına göre "Estetik" puanları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık bulunmaktadır ($p<0,01$). Baba eğitim durumları lise olan katılımcıların ortalama "Estetik" puanları (12,74), baba eğitim durumları ilköğretim veya lisans ve üzeri olan katılımcıların ortalama "Estetik"

puanlarından (15,06 – 15,17) anlamlı derecede düşüktür. (Tablo: 14) Baba eğitim durumu lisans ve üzeri olan katılımcıların serbest zaman etkinlikleriyle uğraştıkları alanların iyi, hoş ve güzel dizayn edilme gibi boyutlarını daha az tercih etmişlerdir.

Katılımcıların baba eğitim durumlarına göre "Boş Zaman Motivasyon Toplam" ve "Özdeşim İçe Atım" puanları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık bulunmamaktadır (p>0,05). (Tablo: 13)

Katılımcıların baba eğitim durumlarına göre "Motivasyonsuzluk", "Uyaran Yaşama", "Dışsal Düzenleme", "Eğitimsel" ve "Rahatlama" puanları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık bulunmamaktadır (p>0,05). (Tablo: 14)

Katılımcıların başarı durumlarına göre Katıldıkları boş zaman etkinliklerinin sportif başarılarını Olumlu etkilediğini belirtenlerin oranı %81,9, Etkilemiyor %15.5, Olumsuz etkilediğini belirtenlerin oranı ise sadece %2,6'dır. (Tablo: 1) Frekans değerlerine bakıldığında Olumlu 95, Etkilemiyor 18, Olumsuz 3 olarak bulunmuştur. Benzer bir çalışmada Öksüz (2012), "Yüksek Öğrenim Kredi ve Yurtlar Kurumu İle Özel Yurtlarda İkamet Eden Öğrencilerin Boş Zaman Faaliyetlerinin Değerlendirilmesi (Balıkesir İli Örneği)" adlı çalışmasında boş zaman değerlendirmenin akademik başarıya ne yönde etkisinin olduğuna baktığında "başarıyı artırır" 332 kişi ile en yüksek oranda olduğunu tespit etmiştir. Özmaden (1997) ise, "Yükseköğrenim Kredi ve Yurtlar Kurumunda İkamet Eden Öğrencilerin Boş Zaman Faaliyetlerini Değerlendirme Sorunları" Üzerine Bir Araştırma (Çanakkale İli Örneği)" isimli yüksek lisans tez çalışmasında boş zaman değerlendirmenin akademik başarıya ne yönde etkisi olduğuna baktığında, başarıyı artırır %91,4 ile en yüksek oranda olduğunu bulmuştur. Araştırmamızın, çalışmalarla aynı yönde sonuçlar verdiği söylenebilir. Bu sonuçtan hareketle boş zaman etkinliklerine katılım ders başarısını ve sportif başarıyı olumlu yönde etkiler sonucuna varılabilir.

Katılımcıların başarı durumlarına göre "Boş Zaman Motivasyon Toplam", "Motivasyonsuzluk", "Bilmek Başarmak", "Uyaran Yaşama", "Özdeşim İçe Atım",

“Dışsal Düzenleme”, “Serbest Zaman Tatmin Toplam”, “Psikolojik”, “Eğitimsel”, “Sosyal”, “Rahatlama”, “Fiziksel” ve “Estetik” puanları açısından istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık bulunmamaktadır (p>0,05). (Tablo:15) (Tablo:16)

Etkinlik türüne göre Boş zamanlarını sportif etkinliklere katılarak değerlendirenlerin oranı %82,8, sosyal etkinliklere katılarak değerlendirenlerin oranı %17,2’dir. (Tablo: 1) Frekans dağılımları sonuçlarına bakıldığında sportif etkinlikler 96, sosyal etkinlikler 20 olarak bulunmuştur. Sportif etkinliklerin oranının yüksek olması bireylerin spor ile ilgilerinin ve algılarının daha çeşitli olmasından kaynaklandığı düşünülmektedir.

Etkinlik türüne göre “Boş Zaman Motivasyon Toplam”, “Bilmek Başarmak”, “Uyaran Yaşama”, “Özdeşim İçe Atım”, “Serbest Zaman Tatmin Toplam”, “Eğitimsel” ve “Sosyal” puanları açısından istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık bulunmamaktadır (p>0,05). (Tablo:17) (Tablo:18)

Etkinlik türüne göre “Motivasyonsuzluk”, “Dışsal Düzenleme”, “Psikolojik”, “Rahatlama”, “Fiziksel” ve “Estetik” puanları açısından istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık bulunmamaktadır (p>0,05). (Tablo:19)

Katılımcıların etkinlik sıklığına göre Etkinliklere katılma sıklıkların incelendiğinde “Ayda 1-2 kez” cevabını verenlerin oranı %24,1 ,”Ayda 3-4 kez” cevabını verenlerin oranı %19 ve “Ayda 4 kezden fazla” cevabını verenlerin oranı %56,9’dur. (Tablo: 1) Frekans dağılımlarına bakıldığında Ayda 1-2 kez 28, Ayda 3-4 kez 22, Ayda 3-4 kez 66 olarak görülmüştür. Hsieh’in Boş Zaman Davranış, Motivasyon, Katılım ve Tatmini; Boş Zaman Davranış Modeli Testi adlı çalışmasında ise boş zaman motivasyonunun boş zaman etkinliklerine katılmayla doğrudan ilgisi olduğu ve boş zaman etkinliklerine katılımın da boş zaman tatmini ile doğrudan ilişkili olduğu sonuçlarına varılmıştır (Ağduman, 2014). Bu sonuçlara göre yapılan bu çalışmada değişkenler arası anlamlı ilişkiler çıkmamasına rağmen, etkinliklere katılım sıklığı arttıkça boş zaman motivasyon ve tatmini puanları artar sonucuna varılabilir.

Katılımcıların etkinlik sıklığına göre “Boş Zaman Motivasyon Toplam”, “Bilmek Başarmak”, “Uyaran Yaşama”, “Özdeşim İçe Atım”, “Serbest Zaman Tatmin Toplam”, “Psikolojik”, “Eğitimsel”, “Sosyal” ve “Fiziksel” puanları açısından istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık bulunmamaktadır ($p>0,05$). (Tablo: 20) (Tablo: 21)

Katılımcıların etkinlik sıklığına göre “Motivasyonsuzluk”, “Dışsal Düzenleme”, “Rahatlama” ve “Estetik” puanları açısından istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık bulunmamaktadır ($p>0,05$). (Tablo: 22)

Serbest Zaman Tatmin Toplam puanları ile “Boş Zaman Motivasyon Toplam” puanları arasında pozitif yönlü, orta düzey ve istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki bulunmaktadır ($r=0,459$ $p<0,01$). (Tablo: 23) Chen ve diğerleri (2013), boş zaman motivasyonunun boş zaman tatmininden daha çok boş zaman katılımı ve ilişkilerini etkilediğini, Gunter (2008), tango derslerine katılım motivasyonunun, dans etmenin fizyolojik, psikolojik, duygusal faydalarının yanı sıra rahatlamayı sağladığını, belirtmektedirler. Yapılan bu çalışmada diğer literatür çalışmalarıyla tutarlılık gösterdiği söylenebilir.

Serbest Zaman Tatmin Toplam puanları ile “Motivasyonsuzluk” puanları arasında pozitif yönlü, zayıf ve istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki bulunmaktadır ($r=0,211$ $p<0,05$). (Tablo: 23)

Serbest Zaman Tatmin Toplam puanları ile “Bilmek Başarmak” puanları arasında pozitif yönlü, orta düzey ve istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki bulunmaktadır ($r=0,482$ $p<0,01$). (Tablo: 23)

Serbest Zaman Tatmin Toplam puanları ile “Uyaran Yaşama” puanları arasında pozitif yönlü, orta düzey ve istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki bulunmaktadır ($r=0,397$ $p<0,01$). (Tablo: 23)

Serbest Zaman Tatmin Toplam puanları ile “Özdeşim İçe Atım” puanları arasında pozitif yönlü, orta düzey ve istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki bulunmaktadır (r=0,401 p<0,01). (Tablo: 23)

Serbest Zaman Tatmin Toplam puanları ile “Dışsal Düzenleme” puanları arasında pozitif yönlü, orta düzey ve istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki bulunmaktadır (r=0,371 p<0,01). (Tablo: 23)

Serbest Zaman Tatmin Toplam puanları ile “Psikolojik” puanları arasında pozitif yönlü, yüksek ve istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki bulunmaktadır (r=0,832 p<0,01). (Tablo: 23)

Serbest Zaman Tatmin Toplam puanları ile “Eğitimsel” puanları arasında pozitif yönlü, yüksek ve istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki bulunmaktadır (r=0,881 p<0,01). (Tablo: 23)

Serbest Zaman Tatmin Toplam puanları ile “Sosyal” puanları arasında pozitif yönlü, yüksek ve istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki bulunmaktadır (r=0,853 p<0,01). (Tablo: 23)

Serbest Zaman Tatmin Toplam puanları ile “Rahatlama” puanları arasında pozitif yönlü, yüksek ve istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki bulunmaktadır (r=0,828 p<0,01). (Tablo: 23)

Serbest Zaman Tatmin Toplam puanları ile “Fiziksel” puanları arasında pozitif yönlü, yüksek ve istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki bulunmaktadır (r=0,729 p<0,01). (Tablo: 23)

Serbest Zaman Tatmin Toplam puanları ile “Estetik” puanları arasında pozitif yönlü, yüksek ve istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki bulunmaktadır (r=0,700 p<0,01). (Tablo: 23)

Serbest Zaman Tatmin puanlarının Psikolojik, Eğitimsel, Sosyal, Rahatlama, Fiziksel, Estetik gibi alt boyutlarının olmasından dolayı pozitif yönlü ve yüksek istatiksel olarak anlamlı ilişki olduğu söylenebilir.

Motivasyonsuzluk puanları ile "Boş Zaman Motivasyon Toplam" puanları arasında pozitif yönlü, orta düzey ve istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki bulunmaktadır ($r=0,680$ $p<0,01$). (Tablo: 23)

Motivasyonsuzluk puanları ile "Serbest Zaman Tatmin Toplam" puanları arasında pozitif yönlü, zayıf ve istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki bulunmaktadır ($r=0,211$ $p<0,05$) (Tablo: 23)

Motivasyonsuzluk puanları ile "Bilmek Başarmak" puanları arasında pozitif yönlü, orta düzey ve istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki bulunmaktadır ($r=0,414$ $p<0,01$). (Tablo: 23)

Motivasyonsuzluk puanları ile "Uyaran Yaşama" puanları arasında pozitif yönlü, orta düzey ve istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki bulunmaktadır ($r=0,531$ $p<0,01$). (Tablo: 23)

Motivasyonsuzluk puanları ile "Özdeşim İçe Atım" puanları arasında pozitif yönlü, orta düzey ve istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki bulunmaktadır ($r=0,524$ $p<0,01$). (Tablo: 23)

Motivasyonsuzluk puanları ile "Dışsal Düzenleme" puanları arasında pozitif yönlü, orta düzey ve istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki bulunmaktadır ($r=0,619$ $p<0,01$). (Tablo: 23)

Motivasyonsuzluk puanları ile "Sosyal" puanları arasında pozitif yönlü, zayıf ve istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki bulunmaktadır ($r=0,238$ $p<0,05$) (Tablo: 23)

Motivasyonsuzluk puanları ile “Psikolojik” puanları arasında pozitif yönlü, zayıf ve istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki bulunmaktadır (r=0,170 p<0,05). (Tablo: 23)

Motivasyonsuzluk puanları ile “Eğitimsel” puanları arasında pozitif yönlü, zayıf ve istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki bulunmaktadır (r=0,178 p<0,05). (Tablo: 23)

Motivasyonsuzluk puanları ile “Rahatlama” puanları arasında pozitif yönlü, zayıf ve istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki bulunmaktadır (r=0,146 p<0,05). (Tablo: 23)

Motivasyonsuzluk puanları ile “Fiziksel” puanları arasında pozitif yönlü, zayıf ve istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki bulunmaktadır (r=0,154 p<0,05). (Tablo: 23)

Motivasyonsuzluk puanları ile “Estetik” puanları arasında pozitif yönlü, zayıf ve istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki bulunmaktadır (r=0,101 p<0,05). (Tablo: 23)

Ağduman (2014) çalışmasında Motivasyonsuzluk negatif bir kavram olduğundan, araştırmacının hipotezine göre daha düşük motivasyonsuzluk puanı olan bireylerin daha yüksek motivasyona ve tatmine sahip olmaları beklenmektedir. (Ağduman, 2014). Araştırmamızda ise motivasyonsuzluk puanlarının (Tablo: 2) tatmin puanıyla ilişkinin daha düşük çıkmasından dolayı katılımcıların daha yüksek boş zaman motivasyona ve tatmine sahip olduğu söylenebilir.

7

YEDİNCİ BÖLÜM
SONUÇ ve ÖNERİLER

Anket formuna dahil olan katılımcıların cinsiyet dağılımı birbirine yakındır. %54,3'ü erkek, %45,7'si kadındır. Cinsiyet değişkenine göre erkeklerin boş zaman motivasyonlarının kadın katılımcılara kıyasla daha olumlu (71,56 – 63,93) olduğu görülmektedir. Buna göre "Geleneksel sporlarımızdan kuşak güreşi yönetici ve sporcularının boş zaman ve motivasyonlarının" cinsiyete göre farklılık gözlendiği söylenebilir. Rekreatif etkinlikler düzenlenirken kamuoyu görüşü alınarak kadınların nasıl bir ortamda, ne tür ve nasıl bir aktivite yapmak istediklerine yönelik beklenti ve istekleri tespit edilebilerek kadın katılımcıların motivasyonlarını arttırıcı etkinlikler düzenlenebilir.

Katılımcıların yer aldığı kategori değişkeninde Serbest Zaman Tatmin puanlarının Yöneticilerin, Sporculara göre yüksek (154,76 - 135,66) değere sahip olmasında eğitim, sosyo-ekonomik ve sosyo-kültürel özelliklerinin serbest zaman tatminini etkilediği gibi etkinliklere gönüllü katılım ve onlardan zevk almanın da önemli bir etken olduğu düşünülmektedir. Yani ekonomik özgürlüğü olan, eğitim seviyesi yüksek olan ve sosyo-kültürel özelliklerin Yöneticilerde daha gelişmiş olduğundan dolayı serbest zaman tatminleri daha yüksek olduğu söylenebilir. Ayrıca sporcuların yarışma kategorileri içerisinde yer alması, onlarda kaygı ve stresin yüksek olmasına sebep olduğu düşünülebilir.

Katılımcıların eğitim durumlarına göre anne durumu lisans ve üzeri olan katılımcıların Serbest Zaman Tatmin puanlarının daha yüksek olduğu gözlenmiştir. Bu sonuca göre eğitim düzeyi arttıkça serbest zaman tatmini artmıştır sonucuna varılabilir. Fakat aynı sonucu baba eğitim durumlarında gözlenememektedir.

Etkinlik türüne göre Boş zamanlarını sportif etkinliklere katılarak değerlendirenlerin oranı %82,8, sosyal etkinliklere katılarak değerlendirenlerin oranı %17,2'dir. Bu sonuca göre geleneksel sporlarımızdan kuşak güreşi yönetici ve sporcuların sportif etkinliklerden hoşlandığı ve yapılacak olan rekreasyon etkinliklerinin de bu durumu göz önünde bulundurarak planlanabilir.

Katılımcıların başarı durumlarına göre Katıldıkları boş zaman etkinliklerinin sportif başarılarını olumlu etkilediğini belirtenlerin oranı %81,9, etkilemiyor %15.5, olumsuz etkilediğini belirtenlerin oranı ise sadece %2,6'dır. (Tablo: 1) Bu sonuçtan hareketle sportif etkinliklerin, bireylerin motivasyon ve tatmin düzeyleri üzerinde farkındalık oluşturduğu sonucuna varılabilir. Yine bu sonuca dayanarak; yalnızca sportif etkinliklere katılanlar ile katılmayanlar arasında, serbest zaman motivasyon ve yaşam tatmini arasındaki ilişkinin incelendiği yeni çalışmalar yapılabilir.

Katılımcıların etkinlik sıklığına göre Etkinliklere katılma sıklıkların incelendiğinde "Ayda 1-2 kez" cevabını verenlerin oranı %24,1 ,"Ayda 3-4 kez" cevabını verenlerin oranı %19 ve "Ayda 4 kezden fazla" cevabını verenlerin oranı %56,9'dur. (Tablo: 1) Frekans dağılımlarına bakıldığında Ayda 1-2 kez 28, Ayda 3-4 kez 22, Ayda 3-4 kez 66 olarak görülmüştür. Sonuç puanlarına bakıldığında değişkenler arası anlamlı ilişkiler çıkmamasına rağmen, etkinliklere katılım sıklığı arttıkça boş zaman motivasyon ve tatminin puanları artar sonucuna varılabilir.

Kuşak Güreşi yönetici ve sporcularının katılımı ile gerçekleştirilen bu çalışma sonucunda boş zaman motivasyonu ve boş zaman tatmini kavramlarının birbirleriyle ilişkili olduğu, söz konusu ilişkinin pozitif yönlü olduğu belirtilebilir.

Geleneksel sporlar organizasyon ve faaliyetleri ülkemizde federasyonlar ve yerel yönetimler tarafından, federasyonların izinleri doğrultusunda düzenlenmektedir (Karahüseyinoğlu, 2008). Fonksiyonel özelliklerine göre zaman planlaması yapılarak festival etkinliklerine, kültür transfer projelerine ve etkinliklerin uluslararası müsabaka takvimlerine dönüştürülmesi gerekliliği söylenebilir. Bunların dikkate

alınması kuşak güreşi gibi Geleneksel sporların tanıtımına ve gelişimine hız kazandıracağı düşünülmektedir.

Geleneksel sporlar yönetici ve sporcuları örnekleminde yapılan bu araştırmanın diğer geleneksel sporlara da uygulanması, farklı yaş kategorilerine uygulanarak yaş değişkeni ile boş zaman motivasyon ve tatmin karşılaştırılması gibi çalışmalar yapılabilir. Yapılacak olan bu araştırmalar sayesinde, insanlar boş zaman aktivitelerine katılıma teşvik edilebildiği gibi geleneksel sporların kitlelere yayılmasına ve gelecek nesillere aktarılmasında katkı sağlayacağı düşünülmektedir. Ayrıca daha fazla rekreasyon etkinliği yapılabilecek tesisler ve alanlar yaratılmasına katkı sağlayacağı söylenebilir.

Geleneksel sporların akademik çalışmalarla incelenmesi, ulusal ve uluslararası bilimsel toplantılarla da desteklenerek, gelişimine ve geleceğe aktarımının sağlanmasına katı sağlanmalıdır. Bunun içinde yeni yol haritalarının oluşturulması, eylem planlarının geliştirilmesine hız verilmesi gerektiği düşülmektedir. Uluslararası sportif etkinlikler incelendiğinde, ülkelerin kendi kültürel yapılanmalarından etkilendiği, yaşam tarzına göre bakış açılarının geliştiği, gelenek, görenek ve alışkanlıkları gösteren sportif etkinliklerin geliştiği görülmektedir (Durak, 2011). Spor sosyal bir etkinliktir, yer alan kültür unsuru üzerinde durularak, kültür ve geleneksel spor etkinliklerin beraber olduğu sosyal faaliyetlerin yapılması geleneksel sporların hayatta kalması ve kitlere ulaşmasına katkı vereceği düşünülmektedir.

Anadolu'da özellikler Türk boylarında, sünnet düğünü, düğün, bayram, pazar, festival ve panayırlar gibi çeşitli milli sosyal günler ve şölenlerde güreş tutmak adeta yaşam biçimi haline geldiği yapılan literatür taramalarında görülmektedir (İmamoğlu vd, 2012). Bu özellikler göz önünde bulundurularak, teknoloji bağımlılığını öne çıktığı günümüzün modern dünyasında ve bu süreçte geleneksel sporların devamlılığı ve geleceği taşınmasında; düğün, bayram, pazar, festival ve panayırlar gibi unsurlar üzerinde durularak sportif etkinliklerin öne çıktığı projelerin yapılması geleneksel sporların devamlılığı için önemli bir faktör olacağı düşülmektedir.

KAYNAKÇA

Abacı R. *Yaşamın Kalitelendirilmesi,* İstanbul, Sistem Yayıncılık, 2000: 87.

Ağduman, F. (2014). *Üniversite öğrencilerinin boş zaman motivasyon ve tatminlerinin incelenmesi.* Doktora tezi

Akandere, M., Özyalvaç, N. T., & Duman, S. (2010). Ortaöğretim öğrencilerinin beden eğitimi dersine yönelik tutumları ile akademik başarı motivasyonlarının incelenmesi (Konya Anadolu Lisesi Örneği). *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, (24), 1-10.

Akyüz, H. (2015). *Üniversite öğrencilerinin boş zaman faaliyetlerine yönelik tutumlarının incelenmesi: Bartın Üniversitesi örneği*. Yüksek lisans tezi, Bartın

Akgül, B. M. (2011). Farklı kültürlerdeki bireylerin boş zaman aktivitelerine yönelik tutumlarının değerlendirilmesi: Ankara-Londra örneği. *Doktora tezi), Ankara Gazi Üniversitesi/Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Ankara*.

Alay, S. ve Koçak, S., (2003), "*Üniversite öğrencilerinin zaman yönetimleri ile akademik başarıları arasındaki ilişki*", Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi Dergisi. 35, 326–335.

Ardahan, F., Turgut, T., & Kaplan Kalkan, A. (2016). *Her yönüyle rekreasyon*. Detay Yayıncılık. Ankara.

Argan, M. (2007). *Eğlence Pazarlaması*, Ankara: Detay Yayıncılık

Arık İA. (1996). *Motivasyon ve Heyecana Giriş,* İstanbul, Çantay Kitabevi,

Atabeyoğlu, C., (2000). *Geleneksel Türk Güreşi ve Kırkpınar*, TMOK Yayınları: 5, İstanbul.

Atkinson, Jacqualine: (1997), " *Zamanı Yönetme Sanatı*", Nehir Yayınları, İstanbul.

Baud-Bovy, M., Lawsonm F., (1998). Tourism and Recreation. Architectural Press, Oxford.

Baysal AC, Tekerarslan E. (1996). *İşletmeler İçin Davranış Bilimleri,* İstanbul, Avcıol Basım-Yayın,

Beard, J. G., Ragheb, M. G. (1980). Measuring Leisure Satisfaction, Journal of Leisure Research, 12(1), 20-33.

Beggs BA, Elkins DJ. (2010). The influence of leisure motivation on leisure satisfaction, *The Cyber Journal of Applied Leisure and Recreation Research,*

Biçer T. (2007).*Sporda Duygu ve Aklın Yönetimi,* 1.Baskı. İstanbul, Beyaz Yayınları,

Bucher, C.A. ve Bucher, R.D. (1974). *Recreation for today's Society*, New Jersey: Frentice-Hall

Coleman, R., Barrie, G., & Harmancı, M. (2000). *Yöneticinin kılavuzu: İyi bir yönetici olmak için 525 kural*. İstanbul: Remzi

Dede, Y., & Argün, Z. (2004). Öğrencilerin matematiğe yönelik içsel ve dışsal motivasyonlarının belirlenmesi. *Eğitim ve Bilim*, *29*(134).

Demir, M. , ve Demir S. "İşgörenlerin Serbest Zaman Gereksinimi ve Serbest Zaman Doyumunu Etkileyen Faktörler." *İşletme ve İktisat Çalışmaları dergisi* 2.3 (2014): 74-84.

Demiral, S., & Demir, A. (2017). Determinig Expectations and Beginning Factors Which Affect 13-14 Year-Old Children Who Perform Belt Wrestling To Start Doing Sports Field Work. *European Journal of Physical Education and Sport Science*.

Demiral, Ş. ,Demir, A.(2018) Geleneksel Kuşak güreşi ve Geleneksel Japon Judo Sporunun Benzer ve Farklı Yönlerinin İncelenmesi: Saha Çalışması. *Atatürk Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi.* Erzurum

Doğan, Muammer. (1989)," *İşletme Ekonomisi ve Yönetimi."* :İstiklal Matbaası. İzmir

Dörnyei Z. (2001) *Teaching and Researching Motivation*, Essex, Longman,.

Durak, N. (2011). Gelenek Ve Modernite Etkileşimi Bağlamında Spor Etiği, Süleyman Demirel Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi Yıl: 2011/2, Sayı: 27

Erdem, Ramazan ve Sıdıka KAYA, (1998), " *Zaman Yönetimi*" , Çağdaş Yerel Yönetimler Dergsi, Cilt.s7, Sayı.2, Nisan 1998 Todaie Yayınları Ankara: s.105.

Eren E. *Örgütsel Davranış ve Örgüt Psikolojisi*, 5. Baskı. İstanbul, Beta Yayınları, 1998.

Eroğlu F. *Davranış Bilimleri*, 5. Baskı. İstanbul, Beta Basım, 2000.

Eroğlu F. *Davranış Bilimleri,* 10.Baskı. İstanbul, Beta Basım Yayım Dağıtım, 2004.

Etno Spor Festivali. , http://etnosporfestivali.com/sporlar/kusak-guresi/ *31.12.2018*

F.Durucker, Peter. (1992): "*Etkin Yöneticilik*", Çev.: Ahmet Özden- Nuray Tunalı, İstanbul.

Fidan N. *Okulda Ögrenme ve Ögretme,* İstanbul, Beta Basımevi, 1997.

Geleneksel Spor Dalları Federasyonu, https://www.gsdf.gov.tr/tr/hakkimizda. (28.12.2018)

Genç N. Motivasyonun Önemi ve Genel Olarak Motivasyon Teorileri, Sosyal Bilimler Enstitüsü. Yüksek lisans Tezi, Erzurum: Atatürk Üniversitesi, 1987.

Gökçe, H. Serbest zaman doyumunun yaşam doyumu ve sosyo-demografik değişkenlerle ilişkisinin incelenmesi. MS thesis. *Pamukkale Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü*, Pamukkale 2008

Guiry, M., Magi, A.W. ve Lutz, R.J., (2006). Defining and Measuring Recreational Shopper Identity, *Journal of the Academy of Marketing Science*, 34 (1), s.74-83

Guttmann, A. (2004) *Sports: The First Five Millennia. Amherst and Boston: University of Massachusetts* Press, 2004.

Güven, Ö., (1992). *Türklerde Spor Kültürü*, Türk Tarih Kurumu Basım Evi, Ankara. 7.

Güven, Ö. (1999). *Türklerde Spor Kültürü.* (Geliştirilmiş 2. Basım). Ankara: Atatürk Kültür Merkezi Başkanlığı, 1-357.

Güven, Ö., (1993). *Kırkpınar Güreş Kültürü*, Türk Dünyası Tarih Dergisi, Sayı: 80, ss:61--62.

Hazar, A. (2003). *Rekreasyon ve animasyon: rekreasyon ve animasyon teorisi, animasyon hizmetlerinin yönetimi, geleneksel kültür canlandırması, uygulamalı animasyon etkinlikleri*. Detay Yayıncılık, Ankara

Hacıoğlu, N., Gökdeniz, A., & Dinç, Y. (2003). *Boş zaman ve rekreasyon yönetimi*. Detay Yayıncılık. Ankara

Harden MD. The Five Factor Model of Personality and Leisure Experience. Yüksek Lisans Tezi, Fullerton: California State University, 2008.

Hart, C., Farrell, A.M., Stachow, G., Reed, G. ve Cadogan, J.W. (2007). Enjoyment of the Shopping Experience: Impact on Customers' Repatronage Intentions and Gender Influence, *The Service Industrial Journal*, 27(5), s.583-604

Hou J, Tu HH, Yang M. Agreeableness and leisure satisfaction in the context of online games. *Social Behavior and Personality,* 2007, 35:1379-1384.

Hoy WK, Miskel CG. Education Management. Çeviri: Turan S. *Eğitim Yönetimi,* Ankara, Nobel Yayıncılık, 2010.

Huang C, Carleton B. The relationships among leisure participation, leisure satisfaction, and life satisfaction of college students in Taiwan, *Journal of Exercise Science and Fitness,* 2003, 1:129-132

Hutchinson, J..,(1949). Principles of Recreation, Barnes and Company, New York.

İmamoğlu, Osman., M. Yalçın Taşmektepligil. (1997):"Türk kültüründe spor." *Ondokuz Mayıs Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi* 10.1 145-150.

İmamoğlu, H. (1998). *Türklerde Geleneksel Aba Güreşi Üzerine Bir Araştırma,* Yüksek Lisans Tezi, On Dokuz Mayıs Üniversitesi, Samsun, VI-109.

İmamoğlu, O., Türkmen, M., & Azizbaev, S. T. (2012). Surnamelerde Spor Motifleri. Researchgate.

İnceoğlu M.(2004) Tutum, Algı, İletişim. Ankara, Kesit Tanıtım Ltd. Şti, 19.

Johnson, D. & Johnson, R. (1985). Molivational process in cooperalive, competitive and individualistic learning siluations. İn C. Ames & R. Ames (Eds.). *Research on motivation in edıcalion.* USA: Academic Pres, Iıc.

Kao C. (1992) A Model of Leisure Satisfaction. School of Health, Physical Education and Recreation. Doktora Tezi, Indiana: Indiana University,.

Karabacak E. (1993) Medyanın Tüketici Davranışları Üzerindeki Etkisi ve Pazarlama Yönetimi Açısından Önemi. Sosyal Bilimler Enstitüsü, iktisat Anabilim Dalı. Yüksek Lisans Tezi, Konya: Selçuk Üniversitesi,.

Karahüseyinoğlu, M.F.,.(2007) Küreselleşme ve Geleneksel Türk Sporları. Yayımlanmamış Doktora Tezi. İstanbul: Marmara. Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü.

Karahüseyinoğlu, M. Fatih. (2008)"Geleneksel Türk spor kamuoyunun profilinin belirlenmesi." *Sport Sciences* 3.2: 66-74.

Karahüseyinoğlu, M. F.(2008). Geleneksel Türk Sporlarındaki Modern Spor Yansımaları. *Sport Sciences*, *3*(3), 130-137.

Karaküçük, Suat (1997). *Rekreasyon,* Şeren Ofset,Ankara

Karaküçük S. (2005) *Rekreasyon – Boş Zaman Değerlendirme*, 5.Basım. Ankara, Gazi Kitapevi,: 3-59-89.

Karaküçük, S. (2005). Rekreasyon: boş zamanları değerlendirme. Ankara: Gazi Kitabevi.

Karlı Ü, Polat E, Yılmaz B, Koçak S. (2008) Serbest zaman tatmin ölçeğinin (SZTÖ-Uzun versiyon) geçerlilik ve güvenilirlik çalışması, *Hacettepe Spor Bilimleri Dergisi,* , 19: 80-91.

Kaya, A. M. (2011) "Üniversite öğrencilerinin rekreatif faaliyetlere yönelik tutumları ve boş zaman motivasyonlarının bazı değişkenler açısından incelenmesi." *Cumhuriyet Üniversitesi, Sağlık Bilimler Ensititüsü, Yüksek Lisans Tezi* .

Kılbaş Ş.,(2001).Rekreasyon Boş Zamanları Değerlendirme. Anoca yayınları.Adana

Kim, H. ve Kim, Y. (2008). Shopping Enjoyment and Store Shopping Modes: Tje Moderating Influence of Chronic Time Pressure, *Journal of Retailing and Customer Services,* 15, s. 410-419

Kim HS. (2005) *Kendinizi ve Başkalarını Motive Etmenin 1001 Yolu,* Çeviri: Çimen A. İstanbul, Timaş Yayınları,.

Kılbaş, Şükran.(2010): "*Boş Zamanı Değerlendirme*".Gazi Kitapevi, Ankara

Kovacs A. (2007) The Leisure Personality: Relationships Between Personality, Leisure Satisfaction, and Life Satisfaction. School of Health, Physical Education and Recreation. Doktora Tezi, Indiana: Indiana University,.

Koçan, Nurhan. (2007). "Geleneksel Sporlarımızdan Ciritin Rekreasyon Amacıyla Günümüze Uyarlanması." *Spor Yönetimi ve Bilgi Teknolojileri* 2.1

Kraus,R.G.,(1971). *Recreation and Leisure in Modern Society*. Appleton-Century-Crofts, New York.

Kraus,R.G.,(1966). *Recreation Today: Program Planning and Leadership*. Englewood Cliffs, New Jersey.

Leither MJ, Leitner SF. *Leisure Enhancement*, London, The Haworth Press, 2004.

McLean, D., Hurd, A., & Rogers, N. (2011). *Basic concepts Philosophical analysis of play, recreation/and leisure. Kraus' Recreation and Leisure in Modern Society.* http://www. jblearning. com/samples/0763749591/49591_Ch02_McLean

Metin, T. C., Kesici, M., & KODAŞ, D. (2013). Rekreasyon Olgusuna Akademisyenlerin Yaklaşımı. *Journal of Yasar University*, *8*(30).

Middleton, J. & Spanislı, P. (1999). Motivation for aclıievement in mathematics: Findings, generalizalioıs and eriticisin of the researeh. *.İRME Online,* January, 65-88.

Mull,R.F., Bayless, K.G., Jamieson, L.M.,(2005). Recreational Sport Management. Human Kinetics, Champaign.

Ngai VT. Leisure satisfaction and quality of life in Macao, China, *Leisure Studies,* 2005, 24(2):195-207.

Ozankaya,Ö.,(1980). *Toplumbilim Terimleri Sözlüğü*. 2.Baskı, TDK yayını, Ankara

Öçalan, M., Öcal, Z. A., & Yörübulut, S. (2013). Kırıkkale İl Merkezindeki İlköğretim Okullarında Görev Yapan Öğretmenlerin Boş Zamanlarını Değerlendirme Alışkanlıklarının İncelenmesi. *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, *5*(8), 58-68.

Öksüz, E. (2012). Yüksek öğrenim kredi ve yurtlar kurumu ile özel yurtlarda ikamet eden öğrencilerin boş zaman faaliyetlerinin değerlendirilmesi (Balıkesir İli Örneği).

Önal A. Ev Hanımlarının Rekreasyon Faaliyetlerine Katılımlarının Ve Beklentilerinin Tespiti. Sosyal Bilimler Enstitüsü, Beden Eğitimi ve Spor Anabilim Dalı. Yüksek Lisans Tezi, Sakarya: Sakarya Üniversitesi, 2007.

Özdevecioğlu M, Yalçın Y. Spor tatmininin sporcuların stres ve saldırganlık düzeyleri üzerindeki etkisi. *Niğde Üniversitesi Besyo Dergisi,* 2010, 4 (1):63-76.

Özalp E, Kirel Ç. *Örgütsel Davranış,* Eskişehir, Etan Matbaası, 1996.

Özkalp E. *Örgütsel Davranış,* Eskişehir, Anadolu Üniversitesi Yayınları, 1999.

Özmaden, M. (1997). Yükseköğrenim kredi ve yurtlar kurumunda ikamet eden öğrencilerin boş zaman faaliyetlerini değerlendirme sorunları üzerine bir araştırma (Çanakkale ili örneği). *Yüksek lisans tezi), Ankara Gazi Üniversitesi/Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Ankara*.

Özmenteş G. Müzik dersine yönelik tutum ölçeğinin geliştirilmesi. http://www.ilkogretim-online.org.tr 24.12. 2018

Plotnik R, Haig K. *Introduction to Psychology,* 8th Edition. Belmont, Thomson Learning Inc, 2008.

Ramazanoğlu,F. , Altıngül,O., Özer A., Sportif Açıdan Rekreasyon Faaliyetlerinin Değerlendirilmesi. *Fırat Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu-ELAZIĞ 2004

Petrov, R., Bakalova, S. (2011). *Wrestling In The Written World*. 10-212.

Raffini, J. (1996). *150 mıys tu imrense intrinsic motivation in Ihe classroom.* Massachuselts: Siıııon & Sclıuster Coıııpany.

Rossman, R.J., Schlatter, E.B.,(2000). Recreation Programming Design Leisure Experiences,3.Baskı.Sagamore Publishing, Campaing IL.

Ryan. R. & Deci, E. (2000). intrinsic and esırinsic ıııotivations: Classic definitions and necv direetioııs. Conteınpıırary Educalional Psychıılogy, 25, 54 - 67.

Sabuncuoğlu, Zeyyat, ve Paşa, Muammer: (2002), "*Zaman Yönetimi*" , Ezgi Kitabevi, Bursa.

Sağım, O. Türk Kültüründe Kuşak Güreşi. Sağlık Bilimleri Enstitüsi. Yüksek Lisans Tezi. Gazi Üniversitesi.Ankara,2015

Selçuk Z, *Eğitim Psikolojisi,* Ankara, Pegem Akademi, 1996

Shinn G. *Motivasyonun Mucizesi,* 1. Baskı. İstanbul, Sistem Yayıncılık, 1996.

Smith, Jane. (1998)," *Daha İyi Nasıl Zaman Yönetimi*", Timaş Yayınları, İstanbul: s.29.

Soyer F. (1997) Üniversite Öğrencilerinin Boş Zaman Alışkanlıkları ve Sportif Eğilimlerinin Mesleki Yönelişlerine Göre Karşılaştırılması. Sağlık Bilimleri Enstitüsü. Yüksek Lisans Tezi, Kayseri: Erciyes Üniversitesi,.

Stipek, D. (1998) .*Motivation To Learn: From Theory To Practice,* Third Edition. Massachusett s, A Viacom Company,

Şimşek M, Akgemci T, Çelik A. *Davranış Bilimlerine Giriş ve Örgütlerde Davranış,* Ankara, Nobel Yayım Dağıtım, 1998.

Tu HH, Chen LS, Wang MC, Lin JY. The impact of neuroticism on leisure satisfaction: Online game application, *Social Behavior and Personality,* 2007, 35:1399-1404.

Torkildsen, G. (2005). Leisure and recreation management. 5th Edition, Routledge, NewYork: Taylor and Francis Group.

Trottier AN, Brown GT, Hobson SJG, Miller W. (2002) Reliability and validity of the Leisure Satisfaction Scale (LSS-short form) and the Adolescent Leisure Interest Profile (ALIP), *Occupational Therapy International, ,* 9:131-144.

Tutar Hasan, Yılmaz M. Kemal, Erdönmez, Cumhur: (2004): "*İşletme Becerileri Grup Çalışması*" , Nobel Yayın dağıtım, Ankara.

Tutal, Yıldız (2004), *Öğretmenlerin Boş Zamanlarını Değerlendirme Biçimleri*, Yüksek Lisans Tezi, Isparta.

Tutal, Y. (2004). Öğretmenlerin boş zamanlarını değerlendirme biçimleri. Yüksek Lisans Tezi, Isparta

Türk Dil Kurumu, Genel Türkçe Sözlük, *http://www.tdk.gov.tr*, 17.12.2018

Ulusoy A. (2003) *Gelişim ve Öğrenme,* 2. Baskı., Arı Yayıncılık, Ankara.

Ülgen G. (1997). *Eğitim Psikolojisi,* 3. Baskı., Alkım Yayınevi İstanbul

Vallerand RJ, Pelletier LG, Blais MR, Briere NM, Senecal C, Valleres EF. ,(1992) The academic motivation scale: a measure of intrinsic, extrinsic and amotivation in education. *Educational and Psychological Measurement,* 52.

Wu X. (2003) Intrinsic motivation and young language learners: the impact of the class. *20. Room Environment, ,* 31:501–517.

Woolfolk AE. (1995) *Educational Psychology.* Sixth Edition. USA, Allyn and Bacon. A. Simon and Schuster Company,.

Yazıcı M. (1998) Üniversite Öğrencilerinin Boş Zamanlarını Değerlendirme Anlayış ve Alışkanlıkları Üzerine Kapsamlı Bir Araştırma (Atatürk Üniversitesi Örneği). Sağlık Bilimleri Enstitüsü. Yüksek Lisans Tezi, İstanbul: Marmara Üniversitesi,.

Yurcu, G.,Kasalak, M. A., & Akınc, Z. (2018). Turistlerin Boş Zaman Motivasyonunu ve Tatminini Etkileyen Faktörler: BELDİBİ Örneği. *MANAS Sosyal Araştırmalar Dergisi*, *7*(2), 517-536.

EKLER

EK-1 BOŞ ZAMAN MOTİVASYON ÖLÇEĞİ VE SERBEST ZAMAN TATMİN ÖLÇEĞİ

'Boş zaman motivasyon ve tatminlerinin incelenmesi' konulu anket formuna vereceğiniz samimi yanıtlar araştırmanın sonuçları açısından son derece önemlidir. Katılımınızın için çok teşekkür ederim.

Oktay MERİÇ
T.Ü. Sosyal Bilimler Enstitüsü
Rekreasyon Yönetimi Yüksek Lisans Öğrencisi

1.BÖLÜM: Demografik Faktörler

1.Cinsiyet (…) Kadın (…)Erkek **Yaşınız:** **İliniz:** **Kategorisi:**
2.Annenizin eğitim durumu: ilköğretim(…) lise(…) Ünv.(…) Y.lisans ve Doktora(…)
3.Babanızın eğitim durumu: ilköğretim(…) lise(…) Ünv.(…) Y.lisans ve Doktora(…)
4.Boş zamanlarınızı genellikle hangi tür etkinlikler katılarak değerlendirirsiniz (tek seçenek işaretleyiniz)
Sportif etkinlikler (….)
Sosyal etkinlikler(…)
Kültürel/sanatsal etkinlikler(…..)
Diğer(belirtiniz)(…)
5.Belirttiğiniz etkinliklere hangi sıklıkta katılırsınız:
Ayda 1-2kez (…)
Ayda 3-4kez(…)
Ayda 4kezden fazla(…)
6. Katıldığınız boş zaman etkinliklerinin, sportif başarınıza nasıl etkilediğini düşünürseniz!
Olumlu (…) Olumsuz(…) Etkilemiyor (…)

2.BÖLÜM: Boş Zaman Motivasyon Ölçeği

	BOŞ ZAMAN MOTİVASYON ÖLÇEĞİ **Boş zaman aktivitelerini genellikle neden yaparsınız?**	Tamamen katılmıyorum	Katılıyorum	Kısmen katılıyorum	Katılıyorum	Tamamen katılıyorum
1	Diğer işleri yapmaktan kurtulmak için					
2	Boş zaman aktivitelerini neden yaptığımı bilmiyorum					
3	Mücadele gerektiren ilginç şeylerin ütesinden gelmeye çalışmak doyum hissi veriyor					
4	Hiçbir iş yapmayan birisi gibi görünmek istemediğim için					
5	Bana çekici gelen konular hakkında daha fazla bilgi edinmenin beni memnun etmesi					
6	Kişisel düzeyde gelişim sağlamanın bir yolu olarak gördüğüm için					
7	Bu tür aktiviteleri yaparken kendimi özgür hisettiğim için					
8	Emin değilim ama boş zaman aktivitelerini bana uygun olmadığını düşünüyorum					
9	İlginç aktiviteler yaparak kendimi geçtiğimi hissediyorum					
10	Hayatta mutlu olmak için boş zaman aktivitelerine gerçekten ihtiyaç duyulduğu için					
11	Bazen dieğerleri tarafından takdir edilmemi sağladığı için					
12	İlgimi çeken konuları derinliğine (daha iyi) anlamama imkan verdiği için					
13	Diğer alanlarda benim için önemli olan becerileri kazanmanın bir yolu olarak gördüğüm için					
14	Boş zaman aktiviteleri beni gerçekten asil/yüce hissettirdiği için					
15	Emin değilim ama çok iyi yapabileceğim bir aktivetenin olmadığı gibi bir fikrim var					
16	Mücadele gerektiren aktiviteleri yaparken kendimi geçtiğimi (aştığımı) hissettiğim için					
17	Kendimi kesinlikle meşgul hissetmek istediğim için					
18	Diğerlerine kendimi dinamik bir insan olduğunu göstermek için					
19	Kendimiin diğer yönlerini keşfetmenin bir yolunun da boş zaman aktivitelerine katılmaktan geçtiğini düşündüğüm için					
20	Tamamen rahatlama hissi verdiği için					
21	Karışık aktiviteleri yapmaya çalışırken kendimi hoşnut hissediyorum					
22	Boş zamanlarında kendimin kesinlikle iyi bir ruh halinde olmasını istediğim için					

3.BÖLÜM: Serbest Zaman Tatmin Ölçeği

	Serbest zaman tatmin ölçeği Aşağıda belirtilen serbest zaman ile ilgili durumlardan size uygun olanın 1'den (hiç geçerli değil), 5'e kadar (her zaman geçerli) işaretleyiniz.	**HİÇ GEÇERLİ DEĞİL**	**NADİREN GEÇERLİ**	**BAZEN GEÇERLİ**	**SIKLIKLA GEÇERLİ**	**HER ZAMAN GEÇERLİ**
1	Serbest zamanlarımda yaptığım aktiviteleri özgürce seçerim					
2	Serbest zaman aktivitelerim benim için çok ilginç					
3	Serbest zaman aktivitelerimi uygulamaktan zevk alıyorum					
4	Serbest zaman aktivitelerim bende özgüven sağlar					
5	Serbest zaman aktivitelerim bana başarı hissi veriyor					
6	Serbest zaman aktivitelerimde birçok değişik yetenek ve kabiliyetlerimi kullanırım					
7	Serbest zaman aktivitelerimi uygularken kendimi tamamen aktiviteye veririm					
8	Serbest zaman aktivitelerim entelektüel açıdan çekici					
9	Serbest zaman aktivitelerim yeni beceriler öğrenmemde beni cesaretlendiriyor					
10	Serbest zaman aktivitelerim etrafımda olanlar hakkındaki bilgilerimi arttırır					
11	Serbest zaman aktivitelerim merakımın tatmin edilmesinde bana yardımcı oluyor					
12	Serbest zaman aktivitelerim yeni şeyler denememem için bana olanaklar sağlar					
13	Serbest zaman aktivitelerim bana kendimi tanımamda yardımcı olur					
14	Serbest zaman aktivitelerim bana etrafımı, diğer insanları tanımamda yardımcı olur					
15	Serbest zaman aktivitelerim genel olarak toplumu tanımamada bana yardımcı olur					
16	Serbest zaman aktivitelerim bana doğa ile ilgili daha çok şey öğrenmede yardımcı olur					
17	Serbest zaman aktivitelerim kişiler arasındaki farklılıkları kabul etmemde bana yardımcı olur					
18	Serbest zaman aktivitelerim düşünce, duygu veya fiziki yeteneklerimi diğer insanlara göstermeme imkân veriyor					
19	Serbest zaman aktiviteleri esnasında diğer insanlarla sosyal ilişkiler kurabiliyorum					
20	Serbest zaman aktivitelerim diğer insanlarla sıkı ilişkiler kurmamda bana yardımcı oluyor					
21	Başka insanlarla gruplar içinde olabildiğim serbest zaman aktivitelerini tercih ediyorum					
22	Serbest zaman aktivitelerim esnasında tanıştığım insanlar arkadaş canlısı					
23	Serbest zaman aktivitelerimde eğlenceli insanlarla bir araya gelirim					
24	Serbest zamanlarımda, çokça serbest zaman aktiviteleri yapmaktan hoşlanan insanlarla bir araya gelirim					

25	Serbest zaman aktivitelerimi birlikte yaptığım insanlara karşı güçlü bağlılık hissi duyarım					
26	Serbest zaman aktivitelerim rahatlamama yardımcı olur					
27	Serbest zaman aktivitelerim stresten kurtulmama yardımcı olur					
28	Serbest zaman aktivitelerim kendimi duygusal olarak iyi hissetmeme yardımcı olur					
29	Serbest zaman aktivitelerine katılıyorum çünkü hoşlanıyorum					
30	Serbest zaman aktivitelerim beni fiziksel olarak zorluyor					
31	Fiziksel sağlığımı arttıran serbest zaman aktiviteleri yaparım					
32	Beni fiziksel olarak yenileyen serbest zaman aktiviteleri yaparım					
33	Serbest zaman aktivitelerim sağlıklı kalmama yardımcı olur					
34	Serbest zaman aktivitelerim kilomu kontrol etmemde bana yardımcı olur					
35	Serbest zaman aktivitelerim enerji düzeyimi korumamda bana yardımcı olur					
36	Serbest zaman aktivitelerimi yaptığım alanlar/yerler ilgi çekicidir					
37	Serbest zaman aktivitelerimi yaptığım alanlar/yerler güzel yerlerdir					
38	Serbest zaman aktivitelerimi yaptığım alanlar/yerler iyi dizayn edilmiştir					
39	Serbest zaman aktivitelerimi yaptığım alanlar/yerler benim hoşuma giden yerlerdir					